

ΜΑΡΙΑ ΔΟΞΑΠΑΤΡΗ.

ΔΡΑΜΑ

ΕΙΣ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ,

Ἰσ.

Α. Ν. ΒΕΡΝΑΡΑΚΗ,

ΑΙΔΙΧΘΕΝ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΑΡΘ ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΣΚΗΝΗΣ
ΤΗ 19 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1865.

.....
ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.
.....

ΑΘΗΝΗΣΙ,

ΤΥΠΟΣ Α. ΚΤΕΝΑ ΚΑΙ ΣΟΥΤΣΑ.

(Κατὰ τὴν ὁδὸν Ἑδριπέδου).

123841

1868.

Ἀθήναις καὶ ἀπαρταχοῦ τῆς Ἑλλάδος τὸν ἐγιαῖα καὶ ἀδιάφθορον πυρῆνα τοῦ ἐλληρισμοῦ, τὸ καθ' αὐτὸ ἑλληρικὸν ἔθνος, ὅπερ ὡς ἄλλη κιβωτὸς τοῦ Νῶε θέλει ἐπιπλεύσῃ εἰς τὸν ἔθνικὸν τοῦτον καὶ πολιτικὸν κατακλυσμὸν, σώλῃσαι ἐν ἑαυτῇ ὡς πολίτιμα κειμήλια πᾶσαν ἔθνικὴν ἰδέαν. Ἡ εἰς τοὺς ὑπερ τῆς ἔθνικῆς σκηρῆς κόπους μου ζωηρὰ τοῦ κοινοῦ τοῦτου ἐπιδοκιμασία ὑπῆρξεν ἢ μόνη μου ἀλλὰ πολῦτιμος ἀμοιβὴ καὶ παρηγορία, ἀνωτέρα καὶ τῶν ὑβρεων τοῦ τύπου, καὶ τῶν παρτοίων ἀνωθεν καὶ κάτωθεν διωγμῶν.

Ἐδιδάχθη δὲ τὸ δράμα ὅχι ὅπως ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ἐν Μονάχῳ, ἀλλ' ἀφ' οὗ ἄλλα μὲν μέρη αὐτοῦ ἀπεκόπησαν, ἄλλα δὲ διεσκευάσθησαν καὶ μετεβῆθησαν. Ἡ παρούσα ἔκδοσις ἐξετυπώθη πιστῶς καὶ ἀπαράλλακτως ἐκ τῆς διασκευῆς ταύτης, μ' ἐλαφροτάτας μόνον ἐνιαχοῦ μεταβολάς.

Εἶθε οἱ περιστοιχιζόντες τὴν πατρίδα φόβοι καὶ κίνδυνοι ἢ ἀποσοβηθῶσιν, εἶθε ἢ σωθῇ ἢ Ἑλλὰς σωζομένης τῆς ἡρωϊκῆς καὶ μεγαλομάρτυρος νήσου, καὶ τότε τὰ πάντα θέλουσι διορθωθῆ. Τότε δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς καὶ ἔθνικὸν θέατρον θέλει πάντως ἐπὶ τέλους καταρτισθῆ, καὶ οἱ δραματικοὶ ποιηταὶ τῆς Ἑλλάδος, οἱ νέοι Αἰσχύλοισι καὶ Σοφοκλείς, θέλουσιν εὖρη προεξωλισμένον καὶ ἀνθόστρωτον τὸ ἔδαφος ἐκεῖνο, ὅπερ δι' ἡμᾶς τοὺς παλαιότερους Θεσπίδας ἀκάνθας μόνον ἐπέπρωτο ἢ βλαστάνη.

Ἐγραψον ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Ἰουνίου 1868.

A. N. B.

123841

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ.

ΔΟΞΑΠΑΤΡΗΣ, Λάκων ἐκ τοῦ γένους τῶν Βουτσαράδων.
ΣΟΦΙΑ, σύζυγος αὐτοῦ.
ΜΑΡΙΑ, θυγάτηρ αὐτοῦ.
ΓΟΥΔΙΕΛΜΟΣ ΚΑΜΠΑΝΙΤΗΣ, πρωτοστάτῳρ Καμπανίτου.
ΔΑΙΜΟΝΟΓΙΑΝΝΗΣ, οἰκέτης Δοξαπατρῆ.
ΒΑΣΙΔΙΚΗ, τροφὸς τῆς Μαρίας καὶ σύζυγος τοῦ Δαιμονογιάννη.
ΕΡΑΡΔΟΣ } ἱππότης ἐκ τῆς συνοδίας
ΓΑΛΤΙΕΡΟΣ } τοῦ Καμπανίτου καὶ
ΡΟΒΕΡΤΟΣ } τοῦ Βιλλαρδουίλου.
ΔΕΙΩΜΑΤΙΚΟΙ τοῦ Δοξαπατρῆ.
ΡΑΨΩΙΔΟΣ τυφλός.
ΘΥΓΑΤΗΡ αὐτοῦ.
ΑΓΓΕΛΟΣ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ, εὐγενὴς Ῥωμαῖος, φυγὰς ἐκ
Κωνσταντινουπόλεως.
ΠΥΛΩΡΟΣ τοῦ Ἀρακλόβου.
ΑΠΕΣΤΑΔΜΕΝΟΙ ἐκ Καμπανίας.
ΙΠΠΟΤΑΙ διάφοροι, χωρικοὶ κλπ.
Ἡ σκηνὴ ὑπὸκειται κατὰ τὴν Ἀρκαδίαν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς
τοῦ φρουρίου τῶν Σκόρτων Ἀρακλόβου, κατ' ἀρχὰς τῆς 17^{ης} - ἑκα-
τονταετηρίδος μ. Χ.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ.

ΣΚΗΝΗ Α΄.

(Στρατόπεδον τοῦ Καμπανίτου).

ΓΑΛΤΙΕΡΟΣ, ΕΡΑΡΔΟΣ, ΡΟΒΕΡΤΟΣ καὶ ἄλλοι ἱππότες
κατὰ διαφόρους ὀμίλους διεσκορπισμένοι εἰς τὴν σκηνήν.
ΕΡΑΡΔΟΣ σύρων καὶ κρατῶν τῆς χειρὸς τὸν Γαλιέρον
Εἰς τὴν Γαλλίαν αἰσχος καὶ τὰ τέκνα τῆς !
ΓΑΛ. Ἐράρδε, εἶμαι Γάλλος.
ΕΡ. Τότε, φίλε μου,
ἀκόμη μεγαλείτερον τὸ αἰσχος !
ΓΑΛ. Τί,
Ἐράρδε, λέγεις ; Ἐχασες τὰς φρένας σου ;
ΕΡ. Ἴππότη μου, τὰς ἔχω εἰς τὸν τόπον τῶν.
ΓΑΛ. Πλὴν τότε ;
ΕΡ. Τότε λέγω καὶ διατρανῶ,
εἰς τὴν Γαλλίαν αἰσχος καὶ τὰ τέκνα τῆς !
ΓΑΛ. Ἀλλά, Ἐράρδε, τέλος πάντων ἄφες με.
ΕΡ. Δὲν σὲ ἀφίνω, σατανᾶ, ἐκτὸς ἐὰν
νὰ ἴδω μὲ ἀφήσης τὸ κειμήλιον.
ΓΑΛ. Πλὴν τίποτε δὲν εἶνε.
ΕΡ. Τότε ἄφες με.
ΓΑΛ. Σχισματικοῦ ἀγίου εἶνε λείψανα,

(2)

ὅπου ἀγιορείτης τις καλόγηρος
μ' ἐπώλησεν ὡς ὄπλον ἀπροσμάχητον
κατὰ τῶν διαβόλων καὶ τοῦ πυρετοῦ.

ΕΡ. Τότε λοιπὸν σὲ ἔχω ὑποχείριον.
Ἦ μὲ ἀφίνεις νὰ τὰ ἴδω, ἢ εὐθύς
θὰ σὲ καταμηνύσω ὡς σχισματικὸν
εἰς Ῥώμην, γράφων πρὸς τὸν Ἰννοκέντιον,
τὸν Πάππαν καὶ πατέρα μας.

ΓΑΛ. Ἐράρδε, μὴ.

(Ὁ Ἐράρδος ἐκβάλλει τέλος διὰ τῆς βίας ἐκ τοῦ κόλπου ἢ ἐκ
τῆς χειρὸς τοῦ Γαλιέρου περιάπτον, ὅπερ ἐκπτύξας, ἀνακαλύ-
πτει τρίγας κόμης γυναικείας. Ὁ Γαλιέρος προσπαθεῖ νὰ τὸ
ἀρπάξῃ ὀπίσω, ἀλλ' ἐμποδιζουσιν αὐτὸν οἱ λοιποὶ ἰππότες.)

ΕΡ. Εἰς τὴν Γαλλίαν αἰσχος καὶ τὰ τέκνα της!
Ἴδέτ' ἐδῶ πλεξίδας γυναικῆς ξανθάς.
Ἀγιορείτου ὄντως λείψαν' ἄγια,
κατὰ δαιμόνων ὄπλον καὶ τοῦ πυρετοῦ!
Οὐαὶ εἰς τὰς ὠραίας τῆς πατρίδος μας,
οὐαὶ εἰς τὰς Γαλλίδας! Ὁ κατακτητῆς
ἰππότης, τοῦ Μορέως τὴν κατάκτησιν
καὶ τῆς Γραικίας ὅλης ὁ ὁμόσας, νῦν
πρὸς κατακτήσεις ἄλλας ἔστρεψε τὸν νοῦν
ἢ, ἵνα εἶπω κάλλιον, ἀντὶ αὐτὸς
νὰ ζεύξῃ τὴν Γραικίαν ὑπὸ τὸν ζυγὸν
τῶν Φράγκων, τούναντίον ἢ Γραικί' αὐτὸν
ὑπέταξε, καὶ εἰς τὸν γυναικεῖόν της
ζυγὸν ὁ Γαλιέρος τὸν ἰπποτικὸν
ὑπέκλυψεν ἀγένηα του δουλοπρεπῶς

καὶ τὰ δεσμὰ της σύρει δέσμιος! Χαῖ, χαῖ!
κ' ἡ θήκη μεταξίνη καὶ περίκομψος,
κ' αἱ τρίγες μοσχοβόλοι! Ζῶν τοῦ Ἄθωνος
ὁ ἅγιος — νὰ ἔχωμεν τὴν χάριν του! —
τὴν κόμην τὴν ξανθὴν του μὲ μυρωδικὰ
ἀπὸ τὰς Πάτρας ἐλεκτὰ τὴν ἤλειφει.
Τῆς θήκης ὁμως πόσον ἡ βαφὴ λεπτή!
Στοιχηματίζω, ὅτι χεῖρ Βυζαντινῆ
ἐδῶ 'νε χωρὶς ἄλλο. Μοραίτισσα
δὲν ἔμπορεῖ νὰ βράψῃ τόσον τεχνικὰ
καὶ μὲ φιλοκαλίαν τόσην, Γαλιέρε, αἶ ; —
Ἄλλὰ τί βλέπω ; Κύριε ἐλέησον!
Αἱ τρίγες, κύριοί μου, εἶνε μούσκειμα!
Τί εὐλαβῆς ἰππότης! Μὲ θρησκευτικῆς
δάκρυα κατανούξεως ἀσπάζεταιται
ὁ Γαλιέρος τοῦ ἀγιορείτου του
τὰ λείψανα ἀγίου.

ΓΑΛ. Ἄ, Ἐράρδε, μὴ,
μὴ περαιτέρω.

ΕΡ. Περαιτέρω τίποτε
δὲν ἔχω εἰμὴ ὅτι μὲ θρησκευτικῆς
δάκρυα κατανούξεως ἀσπάζεταιται
ὁ Γαλιέρος τὰ ἴγια του λείψανα.

ΓΑΛ. Μὴ περαιτέρω, σὲ παρακαλῶ θερμῶς,
Ἐράρδε!

ΕΡ. Τὸ γουδί, τὸ γουδοχέρι, σὺ.
Μὴ περαιτέρω! Ἄλλο τί περαιτέρον,
εἰ μὴ ὁ Γαλιέρος εἰς ἐρωτικὰ

(4)

- πῶς ἐνεπλήχθη δίκτυ' ;
- ΓΑΑ. Ἄπερίσκεπτα
λαλεῖς, ἵππότη !
- ΕΡ. Μὲ περίσκεψιν πολλήν
λαλῶ, τεκνίον. Σατανᾶ, τί λείψανα,
τί κολοκύθια λέγεις μὲ τὴν ῥίγανη ;
Νὰ μᾶς πωλήσης θέλεις ὡς παιδάρια ;
Ἴππότηι, πρὸς Θεοῦ ἢ ὑγρασί' αὐτῆ
θερμὰ δὲν εἶνε δάκρυα ; Τοῦ Ἄθωνος
οἱ μοναχοὶ τοιαῦτα ῥάπτουν παίγνια ;
Εἰς ἀσκητοῦ φαλάκραν πότ' ἐφύτρωσε
ξανθῆ, στιλπνῆ, ὠραία κόμη, ὡς αὐτῆ ;
Αἶ, τέκνον, τέκνον ! ὁμολόγησον, ξανθῆ
Ῥωμαία τὴν καρδίαν σου ἐπλήγωσε.
- ΓΑΑ. Ἐράρδ', Ἐράρδε ! Πλὴν τῶντι ἂν ξανθῆ
Ῥωμαία τὴν καρδίαν μου ἐπλήγωσε ;
Τυχὸν ἂν ἀληθεύης ; τότε ;
- ΕΡ. Τότε τί ;
- ΓΑΑ. Ἄν ἀληθεύης, ἂν τὸν νοῦν, τὸ σῶμά μου,
τὴν χεῖρα, ἂν τὸ ξίφος μου προσήνεγκα
λατρείας φόρον ἱερὸν πρὸ τῶν ποδῶν
ξανθῆς Ῥωμαίας ; τότε ;
- ΕΡ. Τότε, τέκνον μου,
ἀντὶ μιᾶς φιάλης καμπανίτου τρεῖς
θὰ πῖω τὸ ἑσπέρας εἰς ὑγίαν της.
- ΕΡ. Ἐράρδε, ὦ Ἐράρδε φίλτατέ μου, μὴ,
μὴ περαιτέρω, μὴ, μὰ τὴν τιμὴν μου ! ἢ . . .
- ΕΡ. Τὰ πράσα θενὰ κόψης καὶ τὰ λάχανα.

(5)

- Παραφορὰ ὠραία ! ἐνουσιασμοῦ
ὠραία, μὰ τὴν πίστιν μου, διαπασῶν !
Μὰ τὴν τιμὴν του ! Ἢ τιμὴ σου, τέκνον, τί
νὰ κάμνη ἔχει μ' ἀνοσίους ἔρωτας ;
Ὅπου ὁ ὄρκος τοῦ ἵππότηου κ' ἡ τιμὴ.
Ναὶ, πᾶς ἵππότης, ὅστις εἰς τὰς φλέβας του
τῶν εὐγενῶν προγόνων του αἰσθάνεται
κυκλοφοροῦν τὸ αἷμα, ὅστις ἀκραίφνης
διαφυλάττει τῆς τιμῆς τὸ αἶσθημα,
αὐτὸς ποτὲ δὲν πρέπει νὰ καταδεχθῆ
νὰ μεταγίσι' εἰς φρούλων καὶ σχισματικῶν
Γραικίδων σκευὴ τὸ γενναῖον αἷμά του.
Ἴδου ὁ ὄρκος τοῦ ἵππότηου κ' ἡ τιμὴ.
Δὲν εἶνε, Γαλιτέρε, ἀληθές ;
- ΓΑΑ. Καὶ τίς
τὸ ἐναντίον λέγει ;
- ΕΡ. Τοῦ ἀγίου σου
ἢ μοσχοβόλος κόμη, ἢ ὀρθὰ κοπτὰ
τὸ δῶρον τὸ γλυκὺ τῆς ἐρωμένης σου.
- ΓΑΑ. Κατὰ τῆς ἐρωμένης μου μὴ σαρκασμούς,
ἂν ἔχω ἐρωμένην.
- ΕΡ. Ἢ τιμὴ ἡμῶν,
ἵππότη, ἐρωμένη.
- ΓΑΑ. Τὴν τιμὴν ἐμοῦ
ὑβρίζ' ὑβρίζων τις τὴν ἐρωμένην μου,
εἰάν ποτ' ἔχω, καὶ τὴν ἐρωμένην μου
ὑβρίζει ὁ ὑβρίζων τοὺς πλοκάμους της.
- ΕΡ. Σειρὰ τῶντι θαυμασία λογικῆς !

(ἐκβαλὼν τῆς περικεφαλαίας του δρμαθὸν πλοκάμων ποικιλοχρῶν

Ἴδου, ἀρίθμει, εἴκοσι, τριάκοντα !
 μὲ τὴν ἵπποτικὴν μου δὲν ἠγόρασα
 τιμὴν τὰς κόμας ταύτας, γόνυ ταπεινὸν
 πρὸ τῶν ποδῶν Ῥωμαίας κάμπτων κωμικῶς,
 καὶ παρωδῶν τὰ ἦθη μου τὰ πάτρια.
 Τὰς κόμας ταύτας ἄκουσον πῶς ἔλαβον.
 Τὰς δέκα ταύτας ἔκ τινος καλογραιῶν
 μοναστηρίου, ὅτε εἰσηλάσαμεν
 τροπαιοφόρ' εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.
 Κ' οἱ ἄλλοι μὲν εἰς τοῦ ναοῦ τὴν σύλησιν
 ἐστράφησαν ἀπλήστως φιλοχρήματοι,
 ἐγὼ καὶ ὁ Ἐρρίκος δὲ ὁ σύντροφος,
 ὄν εἰς τὴν ἄκρην μειδιῶντα βλέπετε,
 ἐχθροὶ τῆς ὕλης, πρὸς τὰς νύμφας τοῦ Χριστοῦ
 ἐστράφημεν. Μὲ πόσα τότε δάκρυα,
 Ἐρρίκε, ἐνθυμεῖσαι, κατερῶντισαν
 αἱ μοναχαὶ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας μας.
 Σπουδαίως καὶ θερμῶς νὰ τὰς ἀφήσωμεν
 μᾶς παρεκάλουν ν' ἀποθάνουν μοναχαὶ
 ἀμόλυντοι. Ἄλλὰ ἡ γενναιότης του
 (δεικνύων τὸν Ἐρρίκον)
 κ' ἐγὼ σκεφθέντες, ὅτι ἐκ τῶν ἵπποτῶν
 οὐδεὶς πανῶλη ἢ χολέραν ἔπασχε,
 τοὺς λόγους τῶν οὐδόλως εἰσηκούομεν.
 Τὸ κάτω κάτω τῆς γραφῆς — Ἐρρίκε, σὺ,
 τί ζηροκαταπίνεις, τρισκατάρατε ; —
 τὴν νύκτα τότε ὄλην διηνύσαμεν

ἐκεῖ εἰς ἀγρυπνίαν καὶ μετάνοιαν,
 καὶ τὸ πρῶτ' ἐκ τῆς μονῆς ἐξήλθομεν,
 τὴν ἁμαρτίαν εἴκοσι καλογραιῶν
 εἰς τὸν λαιμὸν μας φέροντες καὶ εἴκοσι
 πλεξίδας εἰς τὴν περικεφαλαίαν μας
 οὐχὶ πρὸς μνήμην ἔρωτος πλατωνικοῦ,
 ἀλλὰ ὡς προσκεφάλαιον.

POB.

Θαυμάσια !

τὰς δ' ἄλλας πότε, πῶς καὶ πόθεν ἔλαβες ;

EP.

Ἴππόται, νὰ σᾶς εἶπω. Ἄν καθ' ἕκαστα
 ν' ἀφηγηθῶ θελήσω ὅσα τρόπαια
 ἐστήσαμεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν
 ἐγὼ καὶ ὁ Ἐρρίκος τὰς προπέρουσι
 τρισευτυχεῖς ἡμέρας τῆς ἀλώσεως,
 τρεῖς ἐβδομάδες μόλις μ' εἶνε ἀρκεταί.
 Ναῶν συλήσεις, οἰκιῶν διαρπαγαί,
 φθοραὶ παρθένων, βία εἰς τὰς ἀγυῖας
 ἐκ κόμης συρομένων, οἰκῶν ἐμπρησμοί,
 σφαγαὶ καὶ φρόνοι καὶ πλημμύρα αἵματος,
 τοῦ κωμικοῦ ἐκείνου δράματος ἰδοὺ
 τὸ τέλος, ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ ὑπόθεσις.
 Ἐκ τούτων συμπεραίνεις πόθεν, ποῦ καὶ πῶς
 τὰς ἐπιλοίπους ταύτας κόμας ἔλαβον.
 Πολλῶν τὴν κόμην ἔξαφνα ἐκούρευα
 εἰς καλογραίας προχειρίζων ὡς ἀββάς,
 τινῶν δὲ δυσπειθῶν, ἐν ᾧ τὰς ἔσυρον
 χαμαὶ, βαθείας, φαίνεται, μὴ ἔχουσα
 ἡ κόμη ρίζας, ἔμενεν εἰς χεῖράς μου,

καὶ ἄλλας μ' ἄλλον τρόπον. Τί τὰ θέλετε ;
Τῶν ἡμερῶν ἐκείνων αἱ νυχθημερὸν
διασκεδάσεις εἶνε ἀπερίγραπτοι.

Ὡ εὐτυχεῖς ἡμέραι ! χρόνοι ποθητοί !

Καὶ ὅταν, φίλοι σύντροφοι, τοὺς ὀφθαλμοὺς
ἀπὸ τοῦ παρελθόντος εἰς τὸ ἄθλιον
στρέψω παρὸν καὶ τὴν παρούσαν μου ζωὴν,

ἄχ ! ὅταν ἴδω ποῖόν μοι ἐπέπρωτο
νὰ φέρω βίον μετὰ τοὺς εὐδαίμονας

ἐκείνους χρόνους, μετὰ τὸν παράδεισον

εἰς ποῖον Ἄδην ἐκρημνίσθη ζωντανός,

καὶ ὅτ' ἰππότης, στείλας εἰς τὰ τάρταρα

ἐχθρῶν ἑκατοντάδας, ἔμελλ' ἔπειτα

νὰ τρέχ' εἰς τὸν Μορέαν, — ἐπειδὴ ἐγὼ

ὄρθα κοπτὰ τὰ λέγω εἴσατε σύντροφοι —

νὰ τρέχ' εἰς τὸν Μορέαν ἀπ' ἐδῶ κ' ἐκεῖ

καὶ νὰ πολιορκῇ τὰ ψωροφρούρια·

ἄ ! τότε τότε ἡ ὀργή μου ὄρια

δὲν ἔχει, καὶ μοῦ ἔρχεται, ἀπαρνηθεῖς

τὸν τίτλον, τοὺς βαθμοὺς μου καὶ τὸ ὄνομα,

νὰ δράμ' ὅπου τὸ χρέος καὶ ὁ ὄρκος μου

μὲ προσκαλοῦν, εἰς τῆς Ἀνατολῆς τὴν γῆν·

Ἄψυκτος πολὺ καὶ ἀνυπόμονος,

Ἐράδδε, εἴσαι.

POB.

EP.

Πλὴν, ἰππόται, πρὸς Θεοῦ

εἰπέτε μοι ἂν τοῦτο ὑποφέρεται,

τίσον καιρὸν ἐδῶ νὰ παραμένωμεν

ἐμπρὸς τοῦ βράχου τούτου, ὅστις ἀγνοῶ

πῶς ἐβαπτίσθη φρούριον, προσβάλλοντες
τοὺς λίθους καὶ τοὺς ἔνθα, τρεῖς ἢ τέσσαρας
ψωροφρούμιαους.

ΓΑΔ.

Ἐν ᾧ φάσιν βέβαια

τὸ πρᾶγμα ὅπως ἄλλην θὰ ἐλάμβανεν,

εἰάν ἀντὶ φρουρίου μοναστήριον

ἐδῶ ὑπῆρχεν, ἂν ἀντὶ πολεμιστῶν

ὑπῆρχον καλογραιαί, ἠγουμένισσα

ἀντὶ τοῦ Βουτσαρᾶ, καὶ εἰς τὴν ἔσοδον

ἀντὶ ἡμῶν ἀπάντων προηλείφοντο

οἱ ἥρωες οἱ δύο οὗτοι, ὁ καλὸς

Ἐρβίλιος δηλαδὴ κ' ἡ γενναϊότης του.

POB.

Ναί, Γαλιτιέρε. Εὐγέ σου, ἐξώφλησες

τὰ δανεικά σου.

EP.

Μήπως δυσκολώτερον

νομίζετε τὸ πρᾶγμα ; Ὡ ! ἂς εἴχετε

τὴν εὐτυχίαν ἀρχηγὸν νὰ μ' ἔχετε,

κ' εἰς μίαν ὥραν σκόνιν θὰ ἐβλέπετε

τὸ δῆθεν τοῦτο φρούριον καὶ τούτους τοὺς

ψωφοδεεῖς Μανιάτας αἰγμαλώτους μας.

Ἄλλὰ ἡ τύχη, βλέπετε, δὲν σᾶς ἀγαπᾷ.

— Ἄ, ἄ ! — Ἰππόται, ἂς παραμερίσωμεν.

Ὁ ἀρχηγός μας ἔρχεται καὶ μετ' αὐτοῦ

ὁ πρωτοστάτῳ. — Γαλιτιέρε, τέκνον μου,

(ἀποδιδοὺς αὐτῷ τὸ περιάπτον)

μνησικάκος δὲν εἴσαι.

ΓΑΔ.

Ὅχι δὲ, καὶ σύ !

Ἡ μήπως κατὰ πρῶτον τώρα καὶ ἐδῶ

τὸν πρῶτον ἀθυρόστομον τῶν ἵπποτῶν
θ' ἀκούσω ἢ θά μάθω τὸν Ἐράρδον μου ;
(Ἀποχωρῶσιν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς σκηνῆς ἐνηγκαλισμένοι).

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΓΟΔΕΦΡΕΙΔΟΣ ΒΙΛΛΑΡΔΟΥΙΝΟΣ καὶ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ
ΚΑΜΠΑΝΙΤΗΣ.

- KAM. Λοιπὸν, ὦ Γοδεφρεΐδε, προδιέταξας
τῆς αὐρινῆς ἐφόδου τὴν παρασκευὴν ;
- BIA. Αὐθέντα, ὅπως ἠδυνήθην κάλλιον.
- KAM. Ἄλλὰ εἰπέ μοι, πῶς ἐδέχθη ὁ στρατὸς
ἀσμένως ἢ γογγύζων τὴν διαταγὴν ;
Τοιαύτης ἀποπείρας ἢ ἀπόβασις
γνωρίζεις ὅτι ἐκ τῆς διαθέσεως
ἐξήρτηται κυρίως τοῦ στρατεύματος.
Τί ἔπραξαν, τί εἶπαν, πῶς σὲ ἤκουσαν ;
- BIA. Αὐθέντα, ὅλος ὁ στρατὸς μετὰ χαρᾶς
τὸ ἄκουσμα μεγάλης ἀπεδέχθησαν.
Ἄργοι κ' ἐκείνοι τόσας ἐβαρύνθησαν
προσμένοντες ἡμέρας, ὅθεν κ' ἐκ χαρᾶς
ἐσκήρτισαν σχεδὸν ἅμα ἀκούσαντες
τῆς ποθητῆς ἐφόδου ὅτι ἐβασεν
ἡ ὄρα τέλος. Πᾶσαι εἶνε ἔτοιμαι
αἱ μηχαναὶ, καὶ πρὶν ἢ ῥοδοδάκτυλος
Ἦὼς τοῦ Ταυγέτου τὴν ἀκρόρειαν
χρυσάσθ, εἰς τὸ τεῖχος ἐκατέρωθεν

ἐκ τῶν στενῶν τοῦ λόγγου θά ὀρμήσωμεν,
καὶ τότε πλέον — γεννηθήτω τοῦ Θεοῦ
τὸ θέλημα.

- KAM. Ὁ δὲ ἐχθρὸς ἐφρόντισας
εἰς παντελῆ νὰ μένη τούτων ἀγνοίαν ;
- BIA. Καὶ πλέον τούτου.
- KAM. Τί ;
- BIA. Ἐνα κατάσκοπον,
ἐκ τῶν ἐχθρῶν σταλέντα, συναλάβομεν.
- KAM. Τί ἔγεινε ;
- BIA. Προσμένει τὰς διαταγὰς
τῆς Ὑψηλότητός σας.
- KAM. Σὺ ἀνάκρινε
αὐτὸν, Βιλλαρδουῖνε. Καὶ ὁ ἄλλος ὁ
κατάσκοπος, ὁ νέος ὅπου ἔλεγες ;
- BIA. Καὶ οὗτος ἀναμένει, Ὑψηλότατε,
τὰς προσταγὰς σας.
- KAM. Κάτι μ' ἔλεγες, θαρρῶ,
περὶ αὐτοῦ. Ν' ἀκούσω θέλω τί φρονεῖς
προτοῦ τὸν ἀνακρίνω.
- BIA. Ὑψηλότατε,
τίς εἶνε, πόθεν ἔρχεται πεισματωδῶς
ἠρηθή νὰ μᾶς εἴπη. Πλὴν εἰκάξει τις
ἐκ τῆς στολῆς, τοῦ ἥθους καὶ τῶν τρόπων του
ἐξ οἴκου ὅτι εὐγενοῦς κατάγεται.
Μὲ τὴν λοιπὴν ἀγέλην οὗτος τῶν Γραικῶν
ποσῶς δὲν ὁμοιάζει. Μόλις εἴκοσιν
καὶ τρεῖς ἀνοίξεις εἶδεν ἴσως, καὶ βαθῶ

τὸ νέον μέτωπόν του διηυλόκωσε
 τῆς θλίψεως τὸ ἄροτρον. Ἡ ὄψις του
 τοσαύτην ἀποπνέει περιπάθειαν,
 τοσοῦτον εἶν' ὠραὶ οἱ χαρκατῆρές του,
 τὸ μέτωπόν του, ὅπερ ἀδιόρατον
 ἐνίοτε σκιάζει νέφος θλίψεως,
 ἐμπνέει τόσον σέβας εἰς τὸν θεατὴν,
 ἀπλῶς δ' εἰπεῖν τὸ ἦθος τόσον εὐγενῆ
 τοῦ νέου τούτου ἔχ' ὑπερηφάνειαν,
 ὅστε καὶ ἄκων ἂν ἐμπρός του εὐρεθῆς,
 τὴν κεφαλὴν νὰ νεύσῃς ἀναγκάζεσαι
 χαμαὶ μὲ σέβας. Ὡστ' ἐγὼ ἀδύνατον
 κατάσκοπος νὰ ἦνε λέγω οὗτος, ἢ
 τῆς φύσεως αἱ νόμοι ἀνετρέπησαν.

KAM. Μ' ἐκπλήττεις, Γοδεφρείδε, μὲ τοὺς λόγους σου,
 καὶ μέχρι τρίτου οὐρανοῦ, ὡς ποιητῆς
 τὴν οἴλην ἐρωμένην, τὸν ἐξύψωσας.

BIA. Ὡς ποιητῆς ; ὦ ! ἄρες τούτους τοὺς κακοὺς
 ἀντιγραφεῖς, τοὺς φθείροντας τὰ πρότυπα
 τῶν ποιημάτων τ' οὐρανοῦ ποιητοῦ.
 Σ' ἐκπλήττουσιν οἱ λόγοι μου ; Ἐρώτησον
 τὸ πρᾶγμα μᾶλλον πόσον μὲ ἐξέπληξε.

KAM. Βιλλαρδουίνε, μάτην ἀγωνίζομαι
 εἰς τὴν μαχίαν ν' ἀντιστῶ τῶν λόγων σου.
 Τῆς εὐφραδοῦς σου γλώσσης ὁ ὀρμητικὸς
 ἀείπεται μὲ παρασύρει γειμαῖρος,
 ὡς φύλλον δένδρου. Εἶμαι ἀνυπόμονος
 τὸν νέον σου νὰ ἴδω.

BIA.

Ἐψηλότατε,

εὐθύς ὁ ὀρισμὸς σας.

KAM.

Ὀνομάζεται

δέ ;

BIA.

Ἄγγελος, νομίζω, Φιλανθρωπίνος.

KAM.

Λοιπὸν ἀς ἔλθῃ.

BIA.

Ὀρισμὸς σας. (ἐξέρχεται)

ΣΚΗΝΗ Γ'.

KAMPANITHS (μόνος).

Τέλειος

ἱππότης οὗτος ὁ Βιλλαρδουίνος μου
 θὰ ἦτο, ἐὰν μόνον δὲν ἐσπούδαξε
 λατινικά, διὰ νὰ γείνη ποιητῆς.
 Ἴππότης, ναι, καὶ ποιητῆς, τὸ ἐννοῶ.
 Ἀλλὰ ἱππότης καὶ λατινιστής ! αὐτὸ
 ὁ ἰδικὸς μου νοῦς δὲν τὸ χωρεῖ ποτέ.
 Βίς τὸν Ὁράτιόν του πρόσθετος τώρα σὺ
 καὶ τῶν Γραικῶν τὸν τρουβαδούρον Ὅμηρον,
 καὶ πές μου τότε : γίνεται ἡ κεφαλὴ
 τοῦ Γοδεφρείδου τοῦ πτωχοῦ σαλάτα, ναι
 ἢ ὄχι ; Ὅπου ὁ Βιλλαρδουίνος μου
 ἴδῃ Γραικὸν πανοῦργον, ἀλλὰ ὅπως οὖν
 ὠραῖον κ' ὑπερήφανον, φαντάζεται
 ὅτι ἐμπρός του βλέπει ὀλοσώματον
 τὸν Ἀχιλλέα ἢ τὸν Ἀγαμέμνονα

ἢ ἕτερον ἰππότην ἐκ τῆς Τρωϊκῆς
 στυγροφροίας τῶν Γραικῶν τῶν παλαιῶν.
 Νὰ ἴδω ὅπωςδὴποτε περιέρχῃς
 τὸν νέον τοῦτον εἶμαι Φιλανθρωπινὸν
 τοῦ Γοδερσείδου.

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΚΑΜΠΑΝΙΤΗΣ, ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ καὶ ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ.

ΚΑΜ. Τ' ὄνομά σου ;
 ΦΙΛ. Ἄγγελος.
 ΕΑΜ. Καὶ τὸ ἐπώνυμόν σου ;
 ΦΙΛ. Φιλανθρωπινός.
 ΚΑΜ. Εἶσαι Γραικός ;
 ΦΙΛ. Εἶμ' Ἕλληνα.
 ΚΑΜ. Πῶς, ὦ Ἕλληνα μου,
 κατάσκοπος νὰ γείνης ἀπερσίσιος,
 καὶ μὲ ἡμᾶς τοὺς φράγκους τόσον πολυηρὸν
 πατηνίδιον νὰ παίξῃς, ὅπου κέρδος μὲν
 ἐλάχιστον θὰ εἶγες, τὴν ἀπώλειαν
 μεγίστην ὄμως, ἐὰν ἀπετύχῃς ;
 Τί ἔπαθες, εἰπέ μοι, κ' ἐκ τῆς πατρικῆς
 οἰκίας ἐδραπέτευσας, μεϊράκιον ;
 τὸ μάθημά σου μὴ δὲν ἤξευρες καλὰ
 καὶ ὁ διδάσκαλός σου εἰς τὸν φάλαγγα
 σὲ ἔβαλε ; Μὴ ὁ πατήρ σου σ' ἔδειρεν ;
 ἢ τοῦ μικροῦ σου ἀδελφοῦ τ' ἀθύρματα

μὴ ἤρπασες κ' ἡ μήτηρ σ' ἐτιμώρησε ;
 Ἐν δὲ τῇ παιδικῇ σου ἀφελείᾳ σύ,
 διψῶν βαρεῖαν κατ' αὐτῆς ἐκδίκησιν,
 πολέμους αἴρνης ὠνειρεύθης κ' αἷματα,
 καὶ ρίψας κατὰ γῆς τὸ καλαμάριον,
 ὠρέχθης ξίφος νὰ φορέσῃς μαχητοῦ ;
 Ἄλλὰ τί βλέπω ; Μόλις ἤδη ἔμαθες
 τοῦ νέου σου τὸ ἄλλα ἐπαγγέληματος,
 καὶ παρῳδεῖς εὐσχήμως τὸν πολεμιστήν,
 ἀρειμανίως πλάττεσαι τὸ πρόσωπον,
 συνάγεις τὰς ὀφρῦς σου, καὶ τὸ μέτωπον
 ἐπαίρων ἀγερώχως, μόλις ἀξιοῖς
 νὰ μὲ ἀκούσῃς. Σύνελθε, παιδάριον,
 κατάβα ἐκ τοῦ ὕψους, ὅπου σὲ πλανᾷ
 ἡ φαντασία. Κύψον τὴν ὑψαύχεναν
 τετυφωμένην κεφαλὴν σου κατὰ γῆς.
 ΦΙΛ. Ἡ κεφαλὴ ἐνός Ῥωμαίου εὐγενεοῦς
 ἐνώπιον τοῦ ξένου τῆς πατρίδος του
 κατακτετοῦ δὲν κύπτει, πίπτει μόνον.
 ΚΑΜ. Ἄν
 δὲν θέλῃς τὴν ζωὴν σου εἰς τὴν φράσιν σου
 νὰ θυσιάσῃς, κύψον τὴν ὑψαύχεναν,
 σ' ἐπαναλέγω, κεφαλὴν σου κατὰ γῆς.
 Ταπεινώσον τὸ βλέμμα σου τὸ αὐθαδές.
 Τὸ ἀνεμιμένον ἦθος σου περίστειλον.
 Ἐμπρὸς ἐμοῦ τοῦ ἡγεμόνος ἴστασαι,
 ὦ εὐγενῆ Ῥωμαίε !

ΦΙΛ. Πρὶν σταθῶ ἐμπρὸς

τοῦ Γουλιέλμου Καμπανίτου, ἔμπροσθεν
τοῦ πορθητοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως
ἐστάθην, τοῦ Δανδάλου.

ΚΑΜ. Ὅστις ὡς τυφλὸς

δὲν εἶχεν ὀφθαλμοὺς νὰ ἴδῃ βέβαια
ἐνὸς βωμίου εὐγενοῦς τὴν ἔπαρσιν.

ΦΙΛ. Ἐὰν δὲν εἶχεν ὀφθαλμοὺς τοῦ σώματος
ὁ δαυὶ τῆς Βενετίας, πολυόμματον
καὶ φεγγοδόλον εἶχε τὴν διάνοιαν,
δι' ἧς ἀπταίστως εὔρε καὶ ἐβάδισε
τὴν κατ' εὐθείαν εἰς τὸν θρόνον ἄγουσαν
τοῦ Κωνσταντίνου, κύριε. Πρὸ πάντων δὲ
τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκείνους εἶχε τῆς ψυχῆς,
δι' ᾧ τὴν θέσιν κ' ἑαυτοῦ ὡς νικητοῦ
ἐνόει καὶ τὴν θέσιν ἐνὸς αὐλικοῦ
ἀξιωματικοῦ τοῦ ἠττημένου καὶ
ἐκπτώτου βασιλέως.

ΚΑΜ. Τί ἀξίωμα

ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Ἀλεξίου εἶχες ;

ΦΙΛ. Γραμματεὺς

ὑπὸ τὸν μέγαν Λογοθέτην.

ΚΑΜ. Τόσον νέος ; Πλὴν

τί θέλων εἰς τὴν Ἀρκαδίαν ἤρχεσο ;

ΦΙΛ. Εἰς τῶν Σκωρτῶν τὸ φρούριον ἐσκόπευσον
νὰ ἔμβω.

ΚΑΜ. Θέλων βέβαια συμμαχητῆς
τοῦ συντοπίτου σου νὰ γείνης Βουτσαρᾶ.

ΦΙΛ. Ναί.

ΚΑΜ. Εὖγε. Μοὶ ἀρέσκει ἡ εἰλικρινῆς
αὐτῆ ὁμολογία. Ἐννοεῖται δὲ
ὅτι καὶ κάτι ἄλλο εἰς τὸν φρούραρχον
θὰ ἔφερες ἐκτὸς τοῦ ξίφους τούτου σου.

ΦΙΛ. Ἐκτὸς τοῦ ξίφους οὐδὲν ἄλλο ἔφερον.

ΚΑΜ. Πολὺ διατάζω νὰ δεχθῶ τοὺς λόγους σου.
Δὲν σὲ πιστεύω.

ΦΙΛ. Εἶπον τὴν ἀλήθειαν,
ὡς ὤφειλον. Τὰ ἄλλα εἶνε ἔργον σας.

ΚΑΜ. Ἐχθρὸς τῶν Φράγκων φανερὸς κηρύττεσαι
λοιπὸν καὶ νὰ τὸ εἶπης δὲν συστέλλεσαι
ἀναφανδόν ;

ΦΙΛ. Ἐν ὅσῳ τῆς πατρίδος μου
καὶ μία σπιθαμὴ μένει ἀδούλωτος,
καθηκόν μου νομίζω ἰερώτατον
νὰ προμαγήσω κατὰ τὰς δυνάμεις μου
μέχρι ἐσχάτων.

ΚΑΜ. Νέε, εἶς' ἐλεύθερος
ὑπὲρ τοῦ Ἀρακλόβου τὰς δυνάμεις σου
ν' ἀφιερῶσης. Ἄγ' ἐκεῖ ἐλεύθερος,
καὶ πάντα ἔσο βέβαιος εἰς τὴν πρὸς σὲ
ἐνὸς ἵπποτου ἔξοχον ὑπόληψιν.

(τὸν δεξιούται. Πρὸς τὸν Βιλλαρδουῖνον, πρὸ ὀλίγου εἰσελθόντα).
Εἰπέ ἵππόται τρεῖς νὰ συνοδεύσωσι
μέχρι τινὸς τὸν νέον εἰς τὸ φρούριον.
Ἵγίαινε.

ΦΙΛ. Εὐγνώμων αἰωνίως σοι. (ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ Ε΄.

ΚΑΜΠΑΝΙΤΗΣ καὶ **ΒΙΛΛΑΡΔΟΥΙΝΟΣ**.

ΚΑΜ. Καρδιογνώστης εἶσαι, Γοδεφρεϊδέ μου.
 Οὐδὲ ἴωτα ἀναιρῶ τῆς γνώμης σου.
 Καθὼς ὁ εἰς τὴν ἔρημον τῆς Ἀφρικῆς
 παρεκτραπείς ἵππότης μετὰ πλάνην του
 μακρὰν καὶ κακουχίαν αἴφνης ὄασιν
 ἀνακαλύψας χλοερὰν, ἐκ τῆς χαρᾶς
 σκιρτᾷ, ὁμοίως χαίρων καὶ ἐγὼ σκιρτῶ
 εἰς τῆς ξηρᾶς τὴν ἔρημον Ἀνατολῆς
 τῶν αἰσθημάτων τῆς τιμῆς τὴν ὄασιν
 ἀνακαλύψας ταύτην. Εὐγενῆς ψυχῆ,
 ἠγίανε, σπανία ἀλλ' ἐπέραστος
 ἐξαιρέσις τῆς φούλης τῶν Γραικῶν φυλῆς.
 — Ἀνέκρινας τὸν ἄλλον;

ΒΙΑ.

Τὸν ἀνέκρινα.

Ἦν ὑπέρτερος τοῦ Δοξαπατρῆ αὐτός,
 καὶ τὸν στρατὸν μας ἤλθεν ὡς κατάσκοπος
 νὰ ἐξετάσῃ. Πλὴν τὸ σπουδαιότατον
 τῆς ἀνακρίσεώς του ἐξαγόμενον
 εἶν' ὅτι ὁ θεράπων οὗτος κάλλιστα
 τὸ σπήλαιον γνωρίζει, ὅπου πρὸ πολλοῦ
 τὴν οἰκογενεὶάν του ὁ Δοξαπατρῆς
 κρυμμένην ἔχει.

ΚΑΜ.

Τοῦτο, Γοδεφρεϊδέ μου,
 σπουδαιότατον εἶνε ἀνακάλυψις.

Τὸ πρᾶγμα ἄς μένη μυστικὸν πρὸς τὸ παρὸν
 καὶ μεταξὺ μας μόνον. Ἄς ἐτοιμασθοῦν
 ἑπτὰ ἵππότες νὰ με συνοδεύσωσι
 πρὸς τῆς οἰκογενείας τοῦ Δοξαπατρῆ
 τὸ σπήλαιον, εἰς ὃ νῦν ὁ κατάσκοπος
 θὰ μ' ὀδηγήσῃ. Μέχρι νεωτέρας μου
 διαταγῆς ἐν τούτοις ἀναβάλλεται
 ἢ κατὰ τοῦ φρουρίου ἔφοδος τῶν ἵπποτῶν.

(Καταπετανύεται ἡ αὐλαία).

ΗΡΑΕΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΣΚΗΝΗ Α΄.

(Περίγυρα τοῦ φρουρίου τῶν Σκορτῶν)

Τυρλός ΡΑΨΩΜΙΔΟΣ καὶ ἡ ὀδηγὸς αὐτοῦ ΘΥΓΑΤΗΡ.

ΡΑΨ. Πού τῶρ, ἀγαπητή μου κόρη, εἴμεθα ;

Νομιῶ, ὅτι ἤδη πλησιάζομεν

εἰς τοῦ φρουρίου τὸν δασύσκιον δρυμόν.

Τὰς πολιὰς μου τρίχας καὶ τὸ πρόσωπον

προσπνέει αὖρα δάσους δροσερὰ ἐδῶ.

Πού εἴμεθα, ὦ κόρη ;

ΘΥΓ.

Πλησιάζομεν

εἰς τῶν Σκορτῶν, ὦ πάτερ μου, τὸ φρούριον,

κ' ἐκεῖθεν μόλις ὤρα νῦν ἀπέχομεν.

(κύψας καὶ ἀσπάζόμενος τὴν γῆν)

Μὲ δάκρυα, ὦ Ἀρκαδία προσφιλῆς,

σὲ χαίρω, καὶ μὲ τὰ χεῖλη τρέμοντα

τῆς πύθης σου γῆς τὸ χῶμ' ἀσπάζομαι.

Ἦ εὐχάριστες, κοιλάδες, λόφοι τῶν Σκορτῶν,

ὦ πειχτὴ ὑψηλὰ καὶ ὑπερήφανα

τοῦ Ἀρακλόσου, ἴδετέ με, ἴδετε

τὸν ἄρχοντα τὸν μέγαν καὶ πανίσχυρον

ποτὲ τῆς Ἀρκαδίας Φιλανθρωπινόν !

Ἄφ' οὗ τὰ στίφη πάλαι τὰ Νορμανδικὰ,

ὅσα εἰς τοῦ Μορέως ἀπεβίβασε

τὰς παραλίους πόλεις ὁ ἀρχιληστής

Ῥογήτρος, ὅστις ἐκαλεῖτο βασιλεὺς

τῆς Σικελίας, ἰσχυρῶς ἀπέκρουσα,

τυχοδιῶνται νέοι ἐκ τῆς Δύσεως

ἐπιδραμόντες μ' ἤρπασαν αἰχμάλωτον

μετὰ τῶν δύο τέκνων μου κ' ἐπώλησαν

εἰς τοὺς βαρβάρους τῆς Αἰγύπτου. Καὶ ὁ μὲν

υἱός μου, τοῦ δεσπότη του διαφυγὼν

τὰς χεῖρας, ἤλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν,

κ' ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ

ὑπὸ τὸν μέγαν Λογοθέτην γραμματεὺς

ἐτάχθη. Ἐγὼ δὲ καὶ ἡ θυγάτηρ μου

πέντε καὶ δέκα ἔτη νῦν πλανώμενοι

τῆδε κακεῖσε, τέλος ἐπιστρέφομεν

εἰς τοὺς ἀγαπητούς σου κόλπους σήμερον

ἐπαῖται, ῥακενδύται, ἀλλὰ χαίροντες,

ἀλλὰ τὴν γῆν σου βρέχοντες μὲ δάκρυα

θερμὰ, φιλότατη, γλυκύτατη μου πατρίς !

Ἦ ! κύψον, θυγατέρ μου, καὶ ἀσπάζητι

τὴν γενεθλίαν γῆν σου. Εἶνε, κόρη μου,

ἡ Ἀρκαδία, ἡ παμπόθητος πατρίς,

ἡ χώρα περὶ ἧς πολλὰκις σ' ἔλεγον.

Ἐδῶ τῆς νεαρᾶς σου ἡλικίας ποῖν

τὰ ἔτη ἀθουρῶως πάλαι ἔρρεον,

καθὼς τὰ ρεῖθρα τοῦ Παιῖσου τ' ἀργυρᾶ.

Τί ὦρα εἶνε, κόρη μου ;

ΘΥΓ.

Ὁ ἥλιος

ἐγγίζει ὅσον οὐπω εἰς τὴν δύσιν του,
κ' εἰς τὰς ἐπάλλξεις τοῦ φρουρίου τῶν Σκορτῶν
ἀκόμη μόνον εἶναι.

ΠΑΨ.

Βλέπεις, κόρη μου,

τριγύρω πόσοι λόγγοι, λόφοι καὶ βουνοί,
καὶ διὰ τούτων ξέοντα κρυστάλλινα
τὰ διαυγῆ τῶν βυακίων νάματα.

Ἄκουεις τῶν πτηνῶν τὰ κελαδήματα,
καὶ τῶν βυακίων τὸ γλυκὺ κελάρυσμα ;

Ἐδῶ, εἰς τοῦτον πάλαι τὸν ἐπίγειον
παράδεισον διήγον βίον εὐτυχῆ.

Ἔοι εὐτυχίας χρόνοι ! Ἐξ' ἡ μήτηρ σου
ἀκόμη τότε καὶ ὁ ἀδελφός σου. Σὺ,
τριέτης μόλις ἔτρεχες περιχαρῆς
εἰς τὸν ὠραῖον τοῦ λειμῶνος τάπητα
τὴν κούφην χρυσαλλίδα, ἔνθεν ἄλλοσε
μεθιπταμένην, κυνηγοῦσα. Πλὴν ἰδοὺ
ἐξαίφνης εἰς τὸν χάλικα προσκόπτουσα
κατέπιπτες, κ' ἐθρήνεις ἀπαρήγορος.

Μὲ ποῖα τότε ἔτρεχε καγχάσματα
ὁ δυστυχῆς σου ἀδελφός καὶ ἐκ τῆς γῆς
σὲ ἤγειρε. Καὶ μόλις σὺ ἀνίστασο,
καὶ τὸ ἀθῶον ἤρκετο μειδιάμα
εὐθέως εἰς τὰ χεῖλη σου, καὶ ἤρχιζες
τῆς χρυσαλλίδος πάλιν τὸ κυνήγιον.
Καὶ σήμερον, ὡς πάλαι, αἱ αὐταί εἰσι

κοιλιάδες, λόφοι, καὶ δρυμῶνες καὶ βουνοί·
γλαυκά, ὡς πάλαι, ξέουν τὰ κρυστάλλινα
καὶ διαυγῆ τῶν βυακίων νάματα·
ὡς πρὶν, καὶ νῦν ὠραία ἢ ἀείποτε
ὠραία εἶνε φύσις· ἀλλ', ἀλλοίμονον !
ὠραία ὄχι πλέον ὄχι δι' ἐμέ !

Εἰς σκότος ὁ πατήρ σου ὁ τρισάθλιος
αἰώνιον πλανᾶται· τάφου πλάξ ψυχρὰ
καλύπτει τὴν μητέρα σου, καὶ φραγκικῆς
τὸ στόμα σπάθης βέβαια τοῦ δυστυχοῦς
τὸν βίον ἀδελφοῦ σου ἔκοψε, καὶ γῆ
ἐγκλείει ξένη ἀκλαυστα τὰ κόκκαλα.
Υἱέ μου, Ἄγγελέ μου !

ΘΥΓ.

Παῦσον, πάτερ μου,

τὰ δάκρυα. Τίς οἶδεν ἂν ὁ Ἄγγελος
ἀκόμη κάπου ζῆ καὶ δὲν ἀπέθανεν ;

ΠΑΨ.

Ἄκόμη κάπου ζῆ καὶ δὲν ἀπέθανεν !
Ἦ δέσποινά μου πολυεύπλαγγνε, εἴαν
ὁ Ἄγγελός μου ἔζη ὁ παμπόθητος,
εἴαν τὴν εὐτυχίαν εἶχον καὶ χαρὰν
νὰ σφίγξω τὸν υἱὸν εἰς τὰς ἀγκάλας μου
αὐτάς ! Ἄλλ' ὄχι. Ὁ υἱός μου Ἄγγελος
ἀπέθανε, δὲν ζῆ !

ΘΥΓ.

Τίς σ' ἐβεβαίωσε,

καὶ λέγεις μετὰ τόσης θετικότητος
ὅτι δὲν ζῆ ; Μὴ ἤλθέ ποτε ἄνθρωπος
νὰ σ' εἶπη, ὅτι νέος τις ὀνόματι
Ἄγγελος Φιλανθρωπινὸς ἀπέθανε

τὴν δεῖνα ὥραν καὶ ἡμέραν ἀκριβῶς
καὶ εἰς τὸ δεῖνα μέρος ; ὅτι ἤκουσέ
πολύχριστον τοιοῦτόν τι, ἐὰν αὐτὸς
ὁ ἴδιος δὲν εἶδεν ; "Οχι !

ΡΑΨ.

"Αχ, ὦ κόρη μου,

πῶς θέλεις ν' ἀπατᾷς τὴν φαντασίαν σου
μ' ἀπατηλὰς ἐλπίδας ! Τὴν Ἀνατολὴν
καὶ τὴν Ἑλλάδα ὅλην δὲν διήλθομεν
εἰς μάτην πάντας ἐξετάζοντες παντοῦ
περὶ τοῦ ἀδελφοῦ σου ; Τίς καὶ ὁπωσοῦν
ἐπίσημον κατέχων τι ἀξίωμα
ἐν Κωνσταντινουπόλει, δὲν κατέπεσε
νεκρὸς ὑπὸ τὸ ζῆρος τῶν κατακτητῶν
Λατίνων εἰς τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως
ἐντὸς ἢ ἕξω καὶ εἰς τὰ περίχωρα ;

ΘΥΓ.

"Αλλὰ πολλοὶ φυγόντες καὶ ἐσώθησαν.

ΡΑΨ.

Καὶ μετ' ἐνικητούς τινας εὐρέθησαν.
Δύο καὶ τρεῖς ἤδη ἔτη, Θεανῶ,
τὸν ἀδελφόν σου μάτην ἀλητεύομεν
ἀναζητούντες. — Τέκνον μου γλυκύτατον,
μιέ μου ! Εἰς τὸν τάφον λοιπὸν πέπτωται
νὰ καταβῶ, θεέ μου, δίχως τὴν φωνὴν
ν' ἀκούσω πλέον τοῦ υἱοῦ μου, μίαν καὶ
ἀπὸ τοῦ στόματός του λέξιν ; "Ω ! σκληράν,
Θεέ, τὴν τιμωρίαν μοὶ ἐφύλαττες !
Καὶ γέρον, τυφλὸς γέρον, βίον πλάνητα
νὰ διανύω ὄρφανος, ὀλόρφανος,
χωρὶς γὰ ἔχω στήριγμα τοῦ γήρωος μου,

χωρὶς . . . (διακόπτεται ὑπὸ τῶν λυγμῶν)

ΘΥΓ.

Πῶς εἶσαι, πάτερ μου, ὀλόρφανος ;
Κανὲν δὲν ἔχεις στήριγμα τοῦ γήρωος σου ;
Λοιπὸν δὲν εἶμαι τέκνον σου, πάτερ, ἐγώ ;
Δὲν εἶμ' ἐγὼ θυγάτηρ σου, ὦ πάτερ μου ;
ΡΑΨ. Συγχώρησόν μοι, τέκνον, τὴν ὑπερβολὴν
τῆς θλίψεως. Δὲν ἔμεινα ὀλόρφανος.

ΡΑΨ.

Μοὶ μένει — ὦ Θεέ μου, σὲ εὐχαριστῶ ! —
παρήγορός μου ἢ γλυκεῖά της φωνή.
Μοὶ μένεις σὺ παρήγορος, ὦ τέκνον μου,
ὦ μόνη θησαυρέ μου, μόνη μου χαρὰ,
ὁ μόνος σὺ τὴν εὐθραυστόν μου ὑπαρξίν
συνέχων ἔτι πρὸς τὴν γῆν αὐτὴν δεσμὸς,
σὺ, μόνη μου ἐλπίς, γλυκεῖα, θυγάτηρ !
(ἐναγκαλιζέται κλαίων τὴν κόρην ἀλλ' ἐντρομος εὐθὺς ἀποσπᾶται)
Τίς ἔρχεται, ὦ κόρη ;

ΘΥΓ.

Πάτερ μου, κνεῖς
δὲν εἶνε.

ΡΑΨ.

Δὲν ἀκούεις βάδισμά τινος
προσερχομένου ;

ΘΥΓ.

"Οχι.

ΡΑΨ.

"Ακούσθητι.

ΘΥΓ.

"Ακούω τώρα.

ΡΑΨ.

(ἐμφοβος). Σπεύσωμεν, ὦ θυγάτηρ.
Εἶνε ἱππόται Φράγκοι. Σκέπασον καλῶς
τὸ πρόσωπόν σου, κρύψον τὰς πλευρίδας σου,
"Ακούεις ; πλησιαζόν. Δρόμο, φύγωμεν.
"Αλλοίμονον ! Μᾶς ἔφθασαν οἱ φούεροι

ἵππύται. Τούς ἀκούεις ; Στρέψε καὶ ἰδέ,
εἷς εἶνε, δύο, τρεῖς, ἦ . . .

ΘΥΓ. Πάτερ, μὴ φοβοῦ.

Κανείς δὲν εἶνε Φράγκος, μόνον Ἕλληνας εἷς.

ΡΑΨ. Σ' εὐχαριστῶ, Θεέ μου παντοδύναμε !

Καὶ μόνος εἶνε ;

ΘΥΓ. Μόνος. Δέκα βήματα

ἀπέχει μόλις ἕδῃ.

ΣΚΗΝΗ Β΄.

ΟΙ ΤΗΣ ΠΡΟΛΑΒΟΥΣΗΣ ΣΚΗΝΗΣ καὶ
ΑΓΓ. ΦΙΛΑΝΔΡΩΠΙΝΟΣ.

ΦΙΛ. Ἀνθρωποὶ καλοί,

καλὴν ἐσπέραν.

ΡΑΨ. Τέκνον, καλῶς ὤρισες.

Πρὸς ποῦ πηγαίνεις, εἴαν θέλῃ ὁ Θεός ;

ΦΙΛ. Πρὸς τῶν Σκορτῶν τὸ φρούριον πορεύομαι.

ΡΑΨ. Ὡς φίλος πάντως. Εἶσαι Ἕλληνας.

ΦΙΛ. Μάλιστα.

ΡΑΨ. Γλυκεῖα πλάνη ! Εἶνε ἀπαράλλακτος
ὁ τόνος τῆς φωνῆς του. Δυστυχία μου !

ΦΙΛ. Πλὴν τί δαιμόνεις, πάτερ ;

ΡΑΨ. Δυστυχία μου !

ΦΙΛ. Πλὴν διατί, ὦ πάτερ ;

ΡΑΨ. Νέε, πρὸς Θεοῦ

μὴ λέγε, πάτερ, μὴ. Τὸ ὄνομα αὐτὸ
ὡς δίστομος βρομφαία τὴν καρδίαν μου
διαπερᾷ. Δὲν ἔχω τὸ εὐτύχημα
πατὴρ νὰ εἶμαι. Ὁ υἱὸς ὁ μόνος μου . . .

ΦΙΛ. Συμπάσχω, γέρον, εἰς τὴν θλιψίν σου, ἀλλὰ

πρὸ τῆς νυκτὸς νὰ φθάσω εἰς τὸ φρούριον

ἐπείγομαι. Συγγνώμη, εἴ τοῦ ἄλλοι σου

παρήγορος δὲν μένω. Τίς ποτε θνητὸς

δὲν ἔκλαυσε πατέρα, ἀδελφόν, υἱόν ;

Ἵρραία κόρη, σὲ παρακαλῶ θερμῶς,

δὲν μ' ὀδηγεῖς, ἢ μᾶλλον δὲν μοὶ λέγεις τίς

εἰς τῶν Σκορτῶν ἢ ἄγουσα τὸ φρούριον ;

ΘΥΓ. Αὐθέντα, . . .

ΡΑΨ. Κατ' εὐθεῖαν ἀκολούθησον,

αὐθέντα μου, τὸν δρόμον.

ΦΙΛ. (δοῦς τι εἰς τὴν κόρην). Ὑγιαίνετε. (ἀπέρχεται).

ΘΥΓ. Νὰ σὲ φυλάττῃ ὁ Θεός, αὐθέντα μου,

νὰ ζήσουν οἱ γονεῖς σου.

ΡΑΨ. Ἄν ἀπέθαναν,

νὰ συγχωρήσῃ τὰς ψυχὰς τῶν ὁ Θεός,

καὶ νὰ τὰς ἀναπαύσῃ εἰς τόπον χλοερὸν

τοῦ παραδείσου. — Ποῖος ἄρᾳ γε αὐτὸς

νὰ εἶνε λέγεις ;

ΘΥΓ. Εἴνος, πάτερ, φαίνεται

καὶ πλούσιος. Μοὶ ἔδωκ' ἐν ὑπέρπυρον.

ΡΑΨ. Ἀλήθεια ; τί λέγεις ;

ΘΥΓ. Ἐν ὑπέρπυρον.

Ἄν δὲν πιστεύης, ψαῦσον. (τῷ ἐγχειρεῖ τὸ νόμισμα).

ΡΑΨ. *Ναί, ἀλήθεια, ὑπέρπυρον. ὦ! ἑκατονταπλάσιον νά σοι τὸ ἀποδώσῃ, ξένοι, ὁ Θεός.*

ΘΥΓ. *Ἄλλὰ τῶν σταυροφόρων πῶς διέφυγε τὰς χεῖρας; Τοῦτο εἶνε τὸ παράδοξον.*

ΡΑΨ. *Παντοῦ καὶ πάντα τὸν καλὸν τὸν ἄνθρωπον διαφυλάττει καὶ σκεπάζει ὁ Θεός. Ἄλλὰ ἤργησαμεν, ὦ κόρη! σπεύσωμεν, θά νυκτωθῶμεν ἔξω μόνοι. Ἄγωμεν.*

ΣΚΗΝΗ Γ΄.

(Τὰ ἔνδον σπηλαίου παρὰ τὸ ὄρος τοῦ Χέλμου, ἔκ τινος παρὰ τὴν ὄροφην διηνεωγμένου ὁράχου φωτιζομένου, καὶ εἰς εὐπρεπὲς οἶκημα διακεκοσμημένου).
 ΒΑΣΙΛΙΚΗ καὶ ΜΑΡΙΑ κεντῶτα.

ΜΑΡ. Ἐχεις δίκαιον, Βασιλική, ἔχεις δίκαιον. Μὴ γὰρ κ' ἐγὼ δὲν τὸ βλέπω;

ΒΑΣ. Ἐγὼ δὲν μπορῶ καθόλου νὰ καταλάβω αὐτὰ τὰ πράγματα.

ΜΑΡ. Ἄκουσε λοιπὸν νὰ σὲ τὰ διηγηθῶ ὅλα ἐξ ἀρχῆς. (ἀποθέτει μακρὰν ἑαυτῆς τὸ κέντημα). Ἐπεριπάτουμ ὁμῶς εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Χέλμου. Ἐξαφνὰ βλέπω καλπάζοντα ἐμπρὸς μου τρεῖς ἵπποταξ. Καθὼς τοὺς εἶδα, τρέχω ἀπὸ τὸν φόβόν μου νὰ κρυθῶ· ἀλλ' ἦτο πλέον πολὺ ἄργα. — « Ποῦ τρέχεις, εὐμορφη Ῥωμαία; » λέγει ὁ εἷς ἀπὸ αὐτούς, κ' ἐγὼ αἰσθάνομαι τότε κομμένα ἀπὸ τὸν τρόμον

τὰ ἥπατά μου, καὶ ἐπακουμβῶ εἰς τὸν κορμὸν ἐνὸς δένδρου, μολίς δυναμένη νὰ στηριχθῶ εἰς τοὺς πόδας μου. Εὐθὺς ξεπεζεύει ἐκεῖνος καὶ παραδώσας τὸν ἵππον εἰς τοὺς προπορευθέντας δύο ἵπποταξ ἔρχεται πλησίον μου, καὶ μετ' ἄλλου ἤπιον καὶ γλυκὺν — « Ποία εἶσαι, μ' ἐρωτᾷ, εὐμορφη Ῥωμαία; » — « Εἶμαι πτωγὴ κόρη ἀπὸ τὸ ἐγγυὸς χωρίον » τῷ ἀπεκρίθην μετ' ἄλλου τρέμουσαν φωνὴν ἐγώ. — « Εὐμορφη κόρη, μοὶ λέγει τότε ἐκεῖνος, βλέπεις μακρὰν ἐκεῖ κάτω εἰς τὴν πεδιάδα τὰς σκιηὰς ἐκεῖνας καὶ τὰ πλῆθη ἐκεῖνα τῶν πολεμιστῶν; βλέπεις τὴν ἀπέραντον αὐτὴν πεδιάδα καὶ τὰ βουνὰ ἐκεῖνα τὰ ὑψηλά; Ὅλα ἐκεῖνα τὰ στίφη τῶν πολεμιστῶν ὑποτάσσονται εἰς τὸ νεῦμα ἐνὸς καὶ μόνου ἀνθρώπου. Ὅλη αὐτὴ ἡ γῆ τοῦ Μωρέως, ὅσην βλέπεις καὶ ὅσην δὲν βλέπεις, ὑπόκειται εἰς τὴν ἐξουσίαν ἐνὸς καὶ μόνου ἀνθρώπου. Ἄλλὰ τῆς γῆς ὅλης αὐτῆς δύνασάμι σὺ κυρία νὰ γείνης, τὰ στίφη ἐκεῖνα τῶν πολεμιστῶν ἔτοιμα εἶνε νὰ πέσωσι πρὸ τῶν ποδῶν σου, καὶ νὰ σὲ ἀνακηρύξωσι κυρίαν ἑαυτῶν καὶ δέσποιναν, ἐὰν ἐν καὶ μόνον πρᾶγμα νὰ διαθέσῃς βουληθῆς, ἐὰν θελήσῃς νὰ προσφέρῃς τὴν καρδίαν σου εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅστις ἐξουσιάζει τὴν γῆν καὶ τοὺς ἀνθρώπους, εἰς τὸν ἵππότην, ὅστις γονυπετῆς πρὸ τῶν ποδῶν σου, εὐμορφη κόρη, περιμένει νὰ μάθῃ τὴν τύχην του ἀπὸ τὰ ὠραῖά σου χεῖλη ».

ΒΑΣ. Μωρὲ, ποῦ τὸν ἔρηκαμε τὸν κύρ γαμπρό! Ἄκουε ἐκεῖ ἀδιακρίσια καὶ αὐθάδεια ὁ παληὸς ἀνθρώπος! Ὡς τόσο γραφτὸ μοῦ ἦταν νὰ μάθω τώρα ἔς τὰ γράμματα πῶς κἀνουν οἱ φράγκοι τὴν ἀγάπην. Οὔτε προξενεῖα οὔτε προξενήτρια! Εἶδα τὴ λεγάμενη; μ' ἄρεσε; Δὲν ἔχει πολλὰ κύρι' ἐ-

λέησον. Τῆς κἀνω μιὰ μετάνοια κολοβή, σὸν νὰ ἦταν αὐ-
τὴ πεθερὰ — ἀκούς ἐκεῖ ; — μὲ ὅλη τὴν ἀξέτσιπωση
Δαχτυλίδι εὐθὺς, καὶ ὀλοῖσα ἔς τὸν παππᾶ. Νὰ προκοπῇ
νὰ μάλαμμα ! Κ' ὕστερα πῶς νὰ μὴ χαλάσῃ ὁ κόσμος, πε-
δάκι μου ; — "Ἄς ἦνε. Ὑστερα λοιπὸν, Μαρία ;

ΜΑΡ. Πῶς ἤμην τὴν στιγμὴν ἐκείνην, Βασιλική, εἶνε
δύνατον νὰ σοὶ τὸ περιγράψω. Δὲν ἤξεύρω ποία τότε π-
ραχὴ ἐκυρίευε τὸν νοῦν μου καὶ τὰς δυνάμεις ὄλας, καὶ ἔ-
μενα ἄφρονος χωρὶς μίαν νὰ ἠμπορέσω νὰ εἶπω λέξιν. Τὸ
πᾶν πάντων ἐγερεθεῖς — « Τὸ βλέπω, μοὶ λέγει ὁ ἰππ-
της, διστάζεις ν' ἀποκριθῆς. Αὐριον εἰς τὸν ἴδιον ἐδῶ τόπον
περιμένω τὴν ἀπόφασίν σου. Ἐὰν καὶ τὴν ἐλαχίστην ἤ
ἠσθάνθης συμπάθειαν πρὸς τὸν ταπεινότατον λατρευτὴν τῶ
χαρίτων σου, μὴ λείψῃς νὰ ἔλθῃς τὴν ἰδίαν αὐτὴν ὥραν
τὸν ἴδιον ἐδῶ τόπον ».

ΒΑΣ. Παναγία μου, Παναγία μου ! Μὲ ζάχαρι καὶ
μέλι ἔλεγε ὁ Σατανᾶς τὰ λόγια του ! Ὑστερα λοιπὸν ;

ΜΑΡ. (ἐμβάλλουσα ἀποκρίνεται μηχανικῶς). Ὑστερα —
(μετὰ μικρὰν παύσιν συνέρχεται ἐκ τῶν ἐμβασμῶν τῆς) Ὑπα-
ρα . . . ναι, ὕστερα λοιπὸν ἀνεχώρησε. (Μένει πάλιν ἐθελο-
σμένη εἰς συλλογισμούς).

ΒΑΣ. (ἀνατενίζουσα πρὸς τὴν Μαρίαν μετ' ἐκστάσεως). Σὺ
στός καὶ Παναγία ! Τί ἔχεις, Μαρία ; τί συλλογίζεσαι, πε-
δί μου ; Ἄφες τον νὰ πάγῃ ἔς τ' ἀνάθεμα ὁ παληόσκα-
κος ! (Ἐξάφνης ἀκούεται ἡ φωνὴ τῆς ἐξωθεν ἐρχομένης Σοφί-
ας).

ΣΟΦ. Βασιλική, Βασιλική !

ΒΑΣ. . . . Ἀνάμεσα λοιπὸν ἔς αὐτὰ τὰ δυὸ βουνὰ ἦ-
τ' ἐρύσι ποῦ ἔτρεχε τ' ἀθάνατο νερό. Τὸ βασιλόπουλο καὶ

νὰ τρέξῃ ἐκεῖ μέσα μὲ τ' ἄλογο νὰ πάγῃ ἀπὸ τὴ βρύσι τ' ἀ-
θάνατο νερό. Μὰ ἔλα ποῦ τὰ βουνὰ ἀνοίγουν καὶ κλείουν
ὀλονένα . . .

ΣΟΦ. (προελθοῦσα εἰς τὴν σκηνήν). Βασιλική, (ἡ Βασιλικὴ
ἐξαφνισθεῖσα δῆθεν ἐγείρεται εὐθὺς ὀρθία) τί κάμνεις αὐτοῦ καὶ
δὲν ἀκούεις ;

ΒΑΣ. Νά, κάθουμαι καὶ λέγω τῆς κοκκίνα Μαριγῶς ἕνα
παραμῦθι, γιὰ νὰ τὴν ξευστάξω.

ΣΟΦ. Ἀκόμη δὲν ἐφάνη ὁ Γιάννης, Βασιλική ;

ΒΑΣ. Ἄχ ! κυρά μου, ἀκόμη δὲν ἐφάνηκε, καὶ δὲν ἤ-
ξεύρω τί νὰ κάμω ἢ κατομοῖρα ἀπὸ τὴν ἀνησυχία μου.
Κλαίω νύχτα καὶ μέρα ἀπὸ τοὺς φόβους μου. (Ἀκούεται
κρότος παρὰ τὴν εἴσοδον). Ἄ ! κάπποιος ἦλθε. (Τρέχει εἰς τὴν
θύραν καὶ βλέπει τὸν Δαιμονογιάννην, ὃν ἐναγκαλιζέται). Ὁ
Γιάννης, κυρά μου, ὁ Γιάννης μου, ἦλθεν ὁ Γιάννης μου. Δό-
ξα σοι, Θεέ μου ! — Πλὴν . . . (εἰσέρχεται μετὰ τριῶν ἰπ-
ποτῶν ὁ Καμπανίτης εἰς τὴν σκηνήν, οὗς ἰδοῦσα ἡ)

ΜΑΡ. (φωνεὶ ἔντρομος). Ἄ ! μητέρα, μητέρα μου ! (καὶ δρα-
μοῦσα κρῦπτεται εἰς τὸν κόλπον τῆς μητρὸς, ἣτις ἐγείρεται τότε
ἐντρομος).

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΟΙ ΤΗΣ ΠΡΟΔΑΒΟΥΣΗΣ ΣΚΗΝΗΣ, ΔΑΙΜΟΝΟΓΙΑΝΝΗΣ,
ΚΑΜΠΑΝΙΤΗΣ καὶ ΤΡΕΙΣ ΙΠΠΟΤΑΙ.

ΔΑΙΜ. Κυρά μου, ἡσυχάσετε. Δὲν εἶνε κανένας κίνδυνος.
Εἶνε ὁ αὐθέντης τοῦ Μορέως Γουλιέλμος ὁ Καμπανίτης, ὃπου
ἦλθεν ἐδῶ νὰ σᾶς ἰδῇ, χωρὶς νὰ ἔχῃ κανένα κακὸν σκοπὸν.

(Ἡ Μαρία πίπτει ὀλιγοδρανῆς εἰς τὴν ἐν τῇ γωνίᾳ
κείμενον ἀνάκλιτρον).

ΣΟΦ. Προδοσία, φρικώδης προδοσία ! (Πρὸς τὸν Δαίμονα
γιάννην). ὦ, εἶνε ἔργον σου τὸ ἀνήκουστον κακοῦργημα, ἡ
θλιε ! (Ἡ Βασιλικὴ τρέχει εἰς βοήθειαν τῆς Μαρίας).

ΔΑΙΜ. (Πίπτων πρὸ τῶν ποδῶν τῆς Σοφίας). Κυρία, ὦ
κυρία μου, ἀκουσέ με, καὶ μὴ με καταδικάσῃς πρὶν μ' ἀκούσῃς.

ΣΟΦ. Δὲν θέλω νὰ φάινωμαι ἔμπρὸς μου. Δὲν θέλω νὰ
κούσω τίποτε. (Πρὸς τὴν Βασιλικήν). Δὲν θέλω νὰ φάινωμαι
ἔμπρὸς μου. Μακρὰν ἀπ' ἐδῶ, μακρὰν ἀπὸ τοῦ ἀσύλου μου
ἐχιδναὶ ἰσθόλοι ! (Ὁ Δαιμονογιάννης καὶ ἡ Βασιλικὴ ἀπομα-
ρτυοῦσιν ἐντρομοί).

ΚΑΜ. Συγγνώμη, ἂν, κυρία, εἰς τὸν εὐλογον
θυμὸν σας παρεμβαίνω μετὰ σεβασμοῦ.
Ἄλλὰ ἡ δεσποσύνη ἡ θυγάτηρ σας
ἀκόμη δὲν συνῆλθεν ἐκ τοῦ τρόμου της,
νομίζω. Τὴν ὀργὴν σας μετριάσατε,
καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν προσοχὴν σας στρέψατε,
μὴ κίνδυνός τις —

ΣΟΦ. Δὲν ὑπάρχει, κύριε,
τῆς ὑμετέρας παρουσίας κίνδυνος
πιστεύσατέ μοι, ἄλλος μεγαλειότερος.
(Ἐρχεται πρὸς τὴν Μαρίαν ἢ ἀρπάζει ἐκ τῆς χειρὸς).

Ἐπάνω, κόρη τοῦ ἀνδρείου Βουτσαρᾶ
Δοξαπατρῆ, ἐπάνω !

(Ἐνδύει τὸν ἐπειδύτην ἑαυτῶν καὶ τὴν Μαρίαν).

Ἐψηλότατε,
εἰς τῆς αἰχμαλωσίας τὴν ἀπαγωγὴν,

μας βλέπετε ἐτοιμοὺς. Διατάξατε.
ΚΑΜ. Κυρί, ἀπὸ τοῦ φόβου καὶ τῆς ταραχῆς
συνέλθετε. Δὲν ἤλθον, σὰς ὀρκίζομαι,
πρὸς σὰς δὲν ἤλθον βίαια προμελετῶν,
καὶ ἄτιμον θὰ ἦτο βίαν πρὸς ὑμᾶς
τῶν ἵπποτῶν ὁ πρῶτος νὰ κατέπραττεν.
Ὡς φίλος μόνον ἤλθον τινὰς σκέψεις μου
νὰ σὰς ἀνακοινώσω. Σὰς παρακαλῶ
ἡσυχῶς ἀταράχως νὰ μ' ἀκούσετε.

Ἄλλὰ ἡ δεσποσύνη — ὦ, κυρία μου,
ἡ δεσποσύνη πάσχει, πάσχει σοβαρῶς.
Καλέσατε, ἢ νὰ καλέσω ἄφετε
πλησίον της νὰ ἔλθῃ τὴν θεράπειαν.
Αὐτὴ τί πταίει ; Βία καὶ τὸν ἄνδρα της
ἠνάγκασε μεγάλη τὸ μυστήριον
νὰ μοὶ προδώσῃ τοῦτο τοῦ ἀσύλου σας.
Ἐπ' αὐτοφώρῳ συλληφθεὶς κατὰσκοπος
εἰς τὴν ἀγχόνην ἔμελλε νὰ ἀπαχθῇ.
Τί θέλετε νὰ ἐπραττε τὸν θάνατον
ὁ τάλας βλέπων αἴφνης ἀναπόφευκτον ;
Λοιπὸν νὰ τὴν καλέσω ἐπιτρέπετε ;
ὦ, εἰς τῆς δεσποσύνης τὴν πολύτιμον
ζωὴν σὰς ἐξορκίζω.

ΣΟΦ. Ἐψηλότατε,
ἡ τόση καλλοσύνη σας κ' εὐγένεια —

Ὁ Καμπανιτῆς κλίνει τὴν κεφαλὴν, καὶ προχωρῆσας ὀλίγον εἰς
τὰ ἐνδότερα τῆς σκηνῆς νεύει πρὸς τὴν Βασιλικήν, ἥτις
ἔρχεται καὶ παραμένει πλησίον τῆς Μαρίας).

KAM. Κυρία, ὁ σκοπὸς τῆς παρουσίας μου,
ἦτις εὐλόγως σὰς ἐτάραξεν, ἰδοῦ.

— Ἀλλὰ ἡ δεσποσύνη — Συγχωρήσατε —

(Ἐρχεται ἀνήσυχος πρὸς τὸ ἀνάκλιτρον τῆς Μαρίας).

ΒΑΣ. Δὲν ἔχει τίποτε, ἀφέντη. Ὁ ἐξαφνικὸς ἐρχομὸς
αἰθεντείας σας καὶ τῶν ἵπποτῶν σας τὴν ἐτρόμαξαν
γον' πλὴν τώρα εἶνε καλά.

(Ὁ Καμπανίτης πρὸς τοὺς ἵπποτας, εἶτα δὲ πρὸς τὴν Σαρ).

KAM. Ἐξέλθετε. — Κυρία, ὁ σκοπὸς ἰδοῦ
τῆς αἰφνιδίας μου καὶ ἴσως ἀπρεποῦς
ὀλίγον παρουσίας. Θὰ ἐμάθετε
βεβαίως, ὅτι ὄλ' ἡ Πελοπόννησος
σχεδὸν καθυπετάχθη ἤδη εἰς ἐμέ.
Ἐλπίδων ποία ἔτι χίμαιρα πλανᾷ
τὸν σύζυγόν σας ; ποῖα τρέφει σχέδια ;
Μήπως ἐλπίζει, ὅτι μέλλει τὴν κοινήν
νὰ διαφύγη τύχην, καὶ εἰς τῶν Σκορτῶν
ἀπόρητος νὰ μείνῃ τὸ προπύργιον ;
Μεγάλως ἀπατάται. Ἐπορθήθη, αἱ !
τὸ Ἄργος ἐπορθήθη καὶ ἡ Κόρινθος
πολύ ὀχυρωτέρα ὀχυρώτερα
καὶ ἄλλα ἤδη φρούρια ἠλώθησαν,
καὶ νῦν εἰς τὰς ἐπάλλξεις των ἵπποτικῆ
σημαία κυματίζει. Τί λοιπὸν μοχθεῖ ;
Ἄν μελετᾷ ἀνδρείας σπαρτιατικῆς
νὰ δώσῃ εἰς τὸν κόσμον νέα δείγματα,
μεγάλως ἀπατάται. Ἀνεπιστρεπτὲι
παρῆλθον οἱ πρῶν χρόνοι, ὅτε ἄφρακτος

ἡ Σπάρτη τῶν ἀνδρῶν τις ὡς προπύργιον
προέβαλλε τὰ στήθη· καὶ τὴν σήμερον
ὁ Λεωνίδου νὰ φορέσῃ πρόσωπον
καὶ παρωδῖαν ν' ἀναλάβῃ ἥρωος
ἐπιχειρῶν ἐμπίπτ' εἰς ἀναχρονισμόν
παιδαριώδη, καὶ γελοῖος φαίνεται.
Μικρὸν ἄς στρέψῃ πέραξ τοῦ τοὺς ὀφθαλμοῦς,
μικρὸν ἄς ἴδῃ πέραξ. Ὑπὸ τὴν σκιάν
τοῦ δόρατος τῶν σταυροφόρων πτήσσοῦσα
συστέλλεται καὶ τρέμει ἡ Ἀνατολή,
ὡς τρέμει τὸ στρουθίον ὑπὸ τὴν σκιάν
τοῦ τὸν αἰθέρα σχίζοντος ἰέρακος.
Ἐφ' ἱκανὸν νῦν χρόνον ὑποκρίνεται
τὸ πρόσωπον τοῦ ἥρωος ὁ Βουτσαρᾶς.
Καιρὸς τὸ προσωπεῖον πλέον κατὰ γῆς
νὰ ρίψῃ, τὴν γελοῖαν παρωδῖαν του
καιρὸς νὰ παραιτήσῃ, κ' ἐμβριθέστερον
τὴν θέσιν νὰ σταθμῆσθαι τῆς πατρίδος του.
Ἄν τοῦ Λεωνιδείου πλὴν ἠρωϊσμοῦ
τὴν κωμῶδιαν σκέπτεται πεισματωδῶς
νὰ παρατείνη ἐπὶ πλέον, τραγικῆ
εἰς τὴν τιμὴν μου θ' ἀποβῆ ἡ λύσις τῆς.
Τὴν κωμῶδιαν τῶν τριακοσίων του
Σπαρτιατῶν μὲ ποίαν πέμπτην πράξιν μου
θὰ ἐνθυμητῆται πέρυσι κατέστρεψα.
Κυρία, ἤδη εἰς τὴν ἐξουσίαν μου
ἐξ ὀλοκλήρου εἴσθε, ὅπως βλέπετε.
Σκοπὸν δὲν ἔχω βίας οὐδ' ἐλάχιστον.

Διὰ τῆς κατοχῆς σας εἰς παραδουσαν
 νὰ ἀναγκάσω θέλω τὸν Δοξαπατρῆν,
 πρὸς ὄφελός μου καὶ πρὸς ὄφελος αὐτοῦ·
 διότι μόνον νέαν ῥύσιν αἵματος
 τὸ πείσμά του τὸ τόσο πάλιν ἔμελλε
 νὰ ἐπιφέρῃ. Ὅλα τὰ περίχωρα
 φρουροὶ ἱππῶται θὰ κατέχουν τοῦ λοιποῦ.
 Ἐάν, κυρία, ὅμως ἀπαθέστερον
 τὴν θέσιν τῶν πραγμάτων ὑμεῖς κρίνετε,
 τοῦ πείσματος του νὰ προλάβετε ὑμεῖς
 τὰ φοικαλέα δύνασθ' ἐπακόλουθα.
 Ἴδου τί σᾶς προτείνω. Εἰς τὸν ἄνδρα σας
 νὰ γράψετε ἐντεῦθεν τὰ γενόμενα,
 προτρέπουσα αὐτὸν εἰς τὴν παράδοσιν,
 διότι ἄνευ ταύτης κινδυνεύετε.

ΣΟΦ. Πολὺ λυπούμαι, ὅτι διπλωματικὴν
 τόσο σπουδαίαν ἐντολὴν εἰς πρόσωπον
 ἐσχάτης ἀμαθείας ἐμπιστεύεσθε
 καὶ ὄλως ἀκατάλληλον. Εἶμαι γυνή,
 αὐθέντα, καὶ γυνὴ τοῦ Βουτσαρά. Τ' ἀπλοῦν
 θαυμάζω τοῦτο πρᾶγμα πῶς δὲν εἶδετε.
ΚΑΜ. Ὁ κίνδυνος, κυρία, λύει τοὺς δεσμοὺς
 τῆς συγγενείας καὶ τοῦ φύλου.

ΣΟΦ. Μάλιστα,
 ἢ τοὺς συσφίγγει ἔτι μάλλον, κατὰ τοὺς
 ἀνθρώπους.

ΚΑΜ. Τοὺς ἀνθρώπους πάντας οἱ αὐτοὶ
 μᾶς κυβερνοῦσι νόμοι, καὶ ὑπέρτατος

τῶν νόμων πάντων εἶνε ἡ Ἀνάγκη. Τίς
 θνητὸς νὰ θραύσῃ τὸν ζυγὸν τῆς δύναται ;
 Εἰς τῆς ἀνάγκης ταύτης τὸν ζυγὸν καὶ σείς
 κύψατε τὸν αὐχένα.

ΣΟΦ. Τῆς ἀνάγκης τὸν
 ζυγὸν ἢ ἐλευθέρα μου συνθλά ψυχῇ.

ΚΑΜ. Τῆς εὐγενοῦς Ῥωμαίας τὸ φιλόσοφον
 ἀπόφθεγμα ἱππότης ἀμαθῆς ἐγὼ
 θαυμάζω μόνον. Εὐγλωττότερον αὐτὰ
 τὰ πράγματα λαλοῦσιν ὅμως. Γράψατε,
 σᾶς ἐπαναλαμβάνω, πρὸς τὸν ἄνδρα σας.

ΣΟΦ. Εἰς τὴν διάνοιάν σας ἐμβαθύνω. Τοῦ
 δειλοῦ μου ὑπηρετοῦ τὸ παράδειγμα
 τὸ θάρρος σας μεγάλως ἀνεβρίπισε.
 Διὰ τῆς προδοσίας του τὸ σπῆλαιον
 κατέχετε· διὰ τῆς προδοσίας μου
 τὸ φρούριον ἐλπίζετε. Ἴδου πρὸς τί
 χορδὴν τινα δειλίας ἀνιχνεύετε
 ἐντός μου. Μάτην. Λεῖπει ἡ χορδὴ αὐτή.
 Καὶ ἂν ὑπῆρχε, πάλιν δὲν ἐφθάνετε
 εἰς τὰς ἐπάλλξεις τοῦ φρουρίου δι' αὐτῆς.
 Εἶν' ὑψηλὸν, εἶν' ὑψηλότερον πολὺ
 ἀφ' ὅσον σεις φαντάζεσθε τ' Ἀράκλωβόν.
Α.Μ. Πολὺ λυπούμαι διὰ τὴν ἀνένδοτον
 ἐπιμονὴν σας. Πρέπει νὰ ἐνδώσετε
 ἐν τούτοις, εἰ δὲ μὴ, δὲν σᾶς ὑπόσχομαι
 ἀσφάλειαν, καὶ τότε . . .

Ἵψηλότατε,

Φ.

λαλείτε πρὸς τὴν σύζυγον τοῦ Βουτσαρά.

ΚΑΜ. Καὶ τί σημαίνει τοῦτο ;

ΣΟΦ. Ὅτι ἀπειλαί.

ἤναίκα δὲν προῦσιν, ἦτις, κύριε,
ἐθλόασε τὸ γάλα Σπαρτιάτιδος.

ΚΑΜ. Λυπὸν ἀρνεῖσθε ;

ΣΟΦ. Ἀπολύτως.

ΚΑΜ. Τὸ αὐτὸ

πῶντι γάλα ἐθλόασατε καὶ σεῖς
καὶ ὁ ἀνὴρ σας. Εἴσθε ὑπὸ κράτησιν,
κυρία Σπαρτιάτις.

ΣΟΦ. Τὸ πρόβλεπον.

ΚΑΜ. Οὐ μόνον γάλα ἐθλόασατε τ' αὐτὸ,
κυρία, βλέπω, ὁ Δεξαπατρῆς καὶ σεῖς,
ἀλλὰ καὶ γλώσσαν τὴν αὐτὴν εἰς τὸ αὐτὸ
ἀμρότεροι σχολεῖον ἐδιδάχθητε.

ΣΟΦ. Εἰν' ἀληθῆς, αὐθέντα, τὴν Λακωνικὴν,
κ' εὐγνώμων θὰ σὰς ἤμην διὰ βίου μου,
ἐὰν μὰς ἐμμεῖσθε κατὰ τοῦτο.

ΚΑΜ. Ἄ !

Κυρία μου, ἀμέσως. Ὑγιαίνειτε.

Μὴ λησμονεῖτε, ὅτι ὑπὸ κράτησιν,

Κυρία, εἴσθε αὐστηράν.

ΣΟΦ. Οὐδέποτε.

(Ὁ Καμπανίτης ἀποχωρεῖ ὡς ἐξελευσόμενος. Κατ' ἴδιαν)

ΚΑΜ. Ἐγὼ αὐτὸς μὲ τὰς ἰδίας χεῖράς μου
ἀφρόνως τῶν ἐλπίδων μου κατέστρεψα
τὸ χῦσιον, τὸ στήθον οἰκοδόμημα !

Καὶ τώρα ; τί νὰ πράξω, τί νὰ εἶπω ! ὦ,
ποῖα πικρὰ μετάνοια μὲ τυραννεῖ ;
Ἐλθέ, ὦ τόλμη ! Τόλμη σὺ βοήθησον.

(Ἐπιστρέφει πρὸς τὴν Σοφίαν).

Κυρί', ἀν εἶπον ἢ ἀν ἔπραξ' ἄτοπα,
ζητῶ συγγνώμην.

ΣΟΦ. Κύριέ μου, τίποτε.

ΚΑΜ. (Ἐλθὼν πρὸς τὴν Μαρίαν).

Τὸν ἥσυχόν σας βίον διατάραξα
βαρβάρως, δεσποσύνη· εἰς τὴν μουσικὴν
τῶν ἡμερῶν σας τῶν ἀθῶων δύσηχον
τὸ ὄργανον τοῦ Τρόμου παρενέβαλον.
Ἡ σιδηρὰ ἀνάγκη τοῦ πολέμου, φεῦ !
βαρεῖα θλίβει πᾶσαν εὐγενοῦς ὀρμὴν
καρδίας. Πλὴν συγγνώμην ταπεινῶς ζητῶ.
(Γονυκλινῆς πρὸ τῶν ποδῶν τῆς Μαρίας).
Τὸ γόνυ καμπτων κατὰ γῆς ἐν σεβασμῶ,
συγγνώμην σὰς ζητῶ.

ΣΟΦ. Πλὴν, Ὑψηλότατε,

δὲν εἶνε λόγος. Τίποτε, ὦ —

ΜΑΡ. Τίποτε,

αὐθέντα.

ΚΑΜ. Δεσποσύνη, σὰς εὐγνωμονῶ.

Τὰ ταπεινά μου δέξασθε σεβάσματα.

(Ἐδαφιαίως προσκυνήσας ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ Ε΄.

ΣΟΦΙΑ καὶ ΜΑΡΙΑ.

- ΣΟΦ. Μαρία μου, πῶς εἶσαι ;
- ΜΑΡ. Ἄλλὰ τίποτε
δὲν ἔχω, μητέρα.
- ΣΟΦ. Ἄθλιον κοράσιον !
δὲν ἔχεις, λέγεις, τίποτε, κ' ἡ ὄψις σου
χλωμή, ὡς χρῶμα θεοῦ, ὑπερβάλλουσαν
ἀνισυχίαν τῆς ψυχῆς σου μαρτυρεῖ.
- ΜΑΡ. Ἄλλὰ, ἀγαπητή μου μητέρα, τίποτε
δὲν ἔχω, πιστευσόν μοι.
- ΣΟΦ. Ὁ ἀπαίσιος
ἀστήρ σου, ὃ εἰς δυστυχίας συλληφθὲν
κοράσιον, εἰς ἀποφράδας γεννηθὲν
ἡμέρας, γάλα συμφορῶν καὶ θλίψεων
θηλάσας, καὶ μὲ δάκρυα ἀνατραφέν,
εἰς βίον συμφορῶν σὲ κατεδίκασεν.
Ἄλλ' ἂν ἐπὶ ζωῆς σου δὲν ἐγνώρισας
τὸν κόσμον, τὴν χαρὰν, τὰς ἀπολαύσεις τοῦ
πρὶν ἔτι ἐξανθήσει, ἂν αἱ ἄκανθαὶ
τὴν νέαν κάλυκά σου νὰ συμπνίξωσιν
ἐπαπειλοῦσιν, ἄνθος μου ταλαίπωρον
ἂν ἀντὶ δρόσου ζωογόνου αὐχμηρὰ
τῶν διαπύρων στεναγμῶν μου ἢ πνοῇ
τὰ φύλλα σου πρόωρος ἀπεμάρανε,
μὴ λόγον εἶπης, μὴ κατὰ διάνοιαν

- ἀδημονήσης, κόρη, κατὰ τοῦ πατρός·
Ναί, ὅτε ἐρεπίων χροῖς τὴν κόνιν του
θα κρύπτη, τὸ πρὸς σὲ αὐτὸ ἀδίκημα
ἐνθυμηθεῖσα, κόρη, μὴ τὴν μνήμην του
μὴ βλασφημήσης. Ἔπεσε μαχόμενος
ὑπὲρ πατρίδος· ἔπεσε τὴν φεύγουσαν
Ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος προσπαθῶν
ν' ἀνακαλέσει. Ναί, ὅποτε ἀπελιπς
τὸ πνεῦμα παραδῶση καὶ ἡ μήτηρ σου,
μὴ λόγον εἶπης κατ' αὐτῆς, μὴ κατ' αὐτοῦ.
Σ' ἠγάπα, σὲ ἠγάπων, σ' ἠγαπῶμεν. Ναί,
σὲ ἠγαπῶμεν, ὃ γλυκύ μου ὄνομα,
ὃ παμφιλτάτη κόρη, ὃ Μαρία μου !
(Ῥίπτεται μετὰ λυγμῶν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Μαρίας).
- ΜΑΡ. Ὡ μητέρα μου φιλτάτη, μητέρα, μητέρα μου !
(Μένουσιν ἀμφοτέραι εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων κλαίουσαι.
Μετὰ μικρόν).
- ΣΟΦ. Ἀνάγκην, ἔχεις, κόρη ἀναπαύσεως·
καιρὸς νὰ ἠσυχάσης· ἡ ἀλλοίωσις
τῆς ὄψεώς σου μὲ τρομάζει. Ἄγωμεν. (Ἐξέρχοντα.)
-
- ΣΚΗΝΗ ΣΤ΄.**
- ΒΑΣΙΛΙΚΗ μόνη.
- ΒΑΣ. Ἄχ ! τὸ κεφαλάκι, τὸ κεφαλάκι μου ! Ὁ ἀσπᾶση
τὸ κεφαλάκι μου ! (Ῥίπτεται ὀλιγοδρανῆς ἐπὶ τινὰ ἔδραν). Ὁ ἄ-

νοίξουν τὰ μηλίγγια μου, Παναγία μου, θὰ πεταχτῆ ἐξ
 τὸ μυαλό μου ! Τί τὸν ἤθελα ἐγὼ τέτοιοι ἀνδρα ; τί ἤθελα
 νὰ πάρω ἐγὼ τέτοιοι βουρλισμένο ; Ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ τὸ ὕψι,
 πεθερά μου ! — Ἄχ ! τὸ κεφαλάκι μου ! Ὁ ἄρρωσθήσω ἰ
 κακομοίρα, ἀρρώστησα, θ' ἀρρώστησω. Ἀφανίσθηκα, ἐχά
 θηκα, θ' ἀποθάνω, νὰ μείνουν τὰ παιδιὰ μου ἔς τοὺς πέντε
 δρόμους. Θεέ μου, τὸ κεφαλάκι μου ! (Ἐγείρεται καὶ ἄγρα
 νασα μὲ ὄξος τμήμα λινοῦ ὑφάσματος τὸ θέτει εἰς τὸ μέτωπόν
 της. Ἐμβάψασα δὲ εἰς τὸ ὄξος καὶ τοὺς δακτύλους ἐμβάλλει αὐ
 τοὺς εἰς τοὺς βώθωνας). Ἄ ! μ' ἐλάφρωσε τὸ γλυκάδι λιγάκι.
 Ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ τὸ ὕψις, πεθερά μου ! ποῦ ἔγινες αἰτία καὶ
 ἀφανίσθηκα μὲ νέα ξεχωριστὴ σὰν κ' ἐμένα ἀπὸ τὸ πρό
 σωπο τῆς γῆς. Τί τὸν ἤθελα ἐγὼ, αἱ ! τί τὸν ἤθελα ἐγὼ
 αὐτὸν τὸν βουρλισμένο ; Δὲν τὸν ἔβλεπες, δυστυχιαιμένη
 Βασιλική, πῶς αὐτὸς δὲν ἦταν ἄξιος γιὰ σένα ; στραβὴ ἦ
 σουν καὶ δὲν τὸν ἔβλεπες τὸν δαιμονισμένο ; Ἀπὸ τὸ Θεὸ
 νὰ τὸ ὕψις, πεθερά μου, ποῦ ἔγινες αἰτία κ' ἐκολάσθηκα
 μαζί σου σήμερα. Μ' ἐκόλασες, μὲ κατακόλασες, ἀθεόφοβη.
 Ἡ ἁμαρτία ἔς τὸ λαϊμό σου, πεθερά μου. — Ἄχ ! τὸ κε
 φαλάκι, τὸ κεφαλάκι μου !

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

ΜΑΡΙΑ καὶ ΒΑΣΙΛΙΚΗ.

ΜΑΡ. Βασιλική, Βασιλική.

ΒΑΣ. Χριστὸς καὶ Παναγία ! τί ἔχεις, κυρά μου ;

ΜΑΡ. Ἄκουσε, Βασιλική, ἔχω μεγάλην ἀνάγκην ἀπὸ σέ.

Ἡ Ζωή μου κρέμαται ἀπὸ τὰς χεῖράς σου. Ἄκουσε, ὀρκί
 σου με, ὅτι θὰ μὲ κάμῃς ὅ,τι θὰ σὲ ζητήσω.

ΒΑΣ. Χριστὸς καὶ Παναγία ! τί ἔχεις, κυρά μου ; τί
 τρῖχει, Μαρία μου ;

ΜΑΡ. Ὀρκίσου με, ὅτι θὰ μὲ κάμῃς ὅ,τι σὲ ζητήσω.

ΒΑΣ. Καὶ χρειάζεσαι ὄρκον, κυρά μου, ἀπὸ τὴν πιστὴ σου
 δούλη ; Πρόσταξε, τί ἀγαπᾷς ;

ΜΑΡ. Εἶδες αὐτὸν τὸν ἱππότην τὸν Καμπανίτην ;

ΒΑΣ. Τί ; ἐγύρισε πάλιν ὀπίσω ;

ΜΑΡ. Ὅχι. Αὐτὸν τὸν ἱππότην πρέπει νὰ τὸν ἴδω αὐ
 ριον. Πήγαινε, τρέξε, κάμε ὅ,τι ἠμπορέσης ; πρέπει, Βασι
 λική, χωρὶς ἄλλο νὰ τὸν ἴδω αὐριον, ἢ . . . κ' ἐγὼ δὲν ἤ
 Ξεύρω τί θὰ γείνω.

ΒΑΣ. Πλὴν τί θέλεις σύ, κυρά μου, τὸν Καμπανίτη ; τί
 ἔχεις νὰ κάμῃς σὺ μὲ τὸν ἐχθρὸν τοῦ πατρός σου ;

(Ἡ Μαρία στρέψασα κύκλω τοὺς ὀφθαλμοὺς, λαμβάνει τῆς χει
 ρὸς τὴν Βασιλικὴν καὶ μὲ φωνὴν σιγαλὴν καὶ μυστηριώδη)

ΜΑΡ. Ὅ,τι θὰ σὲ εἶπω, Βασιλική, πρέπει νὰ μείνη κρυμ
 μένον εἰς τὰ βᾶθη τῆς καρδίας σου. Ὅ,τι θὰ σὲ εἶπω, Βα
 σιλική, εἰς κανένα — μὲ καταλαμβάνεις ; — εἰς κανένα
 δὲν πρέπει νὰ τὸ εἶπῃς. Ὅ,τι τώρα θὰ σὲ εἶπω, ἐχάθηκα,
 Βασιλική, ἀν ψυχὴ γεννητὴ ἄλλη παρὰ σὲ τὸ μάθη. Ὁ Καμ
 πανίτης αὐτὸς, ὁ ἐχθρὸς τοῦ πατρός μου αὐτὸς, εἶνε ὁ ἱπ
 πότης τοῦ δάσους, εἶνε ὁ νέος τῆς καρδίας μου, εἶνε, Βασι
 λική, ὁ . . . ἐραστής μου (κρύψασα εἰς τὰς χεῖρας τὸ πρόσω
 πον βίπτεται πρηγὴς ἐπὶ τι ἀνάκλιτρον).

ΒΑΣ. Χριστέ μου καὶ Παναγία μου ! τί ἄκουσα, τί ἐξε
 στόμισες, Μαρία ; Δυστυχία σου, κόρη μου, δυστυχία σου !

(44)

(Περιπατεῖ τεταραγμένη καὶ ἀνήσυχος). Ἄχ! τὸ κεφάλαιον
τὸ κεφάλαιόν μου, Παναγία μου! Ἄπο τὸ Θεὸ νὰ τὸ ἔπι-
πεθερά μου! Ἡ ἁμαρτία ἔς τὸ λαιμό σου, ἔς τὸ λαιμάκι σου
πεθερά μου. Κακοπεθερά, στρίγλα πεθερά μου, ἀπὸ τὸ Θεὸ
νὰ τὸ ὕρξ.

(Καταπεταννύεται ἡ ἀδελφαί).

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ.

ΣΚΗΝΗ Α΄.

(Τὸ ἐκτὸς τοῦ σπηλαίου δάσος. Νύξ διάστερος καὶ σελιγνόφωτος):

ΜΑΡΙΑ μόνη.

Ὦ νύξ ὠραία! ὦρα γοητευτική!

Ὁ οὐρανὸς ὠραίος καὶ διάστερος·

ἡ γῆ σιγῶσα πέριξ μυστηριωδῶς,

τὸν νήδυμον ὑπνώττουσ' ἀναπαύεται,

καὶ ἡ σελήνη μὲ τὸ ὄμμα ἀγρυπνον

προσέχει μὴ ταράξῃ τις τὸν ὕπνον της.

Ὦ ἀργυρᾶ Σελήνη, σὲ ἠγάπησα.

Ἄδιαφόρως πρὶν πρὸς σὲ ἠτένιζον,

τὸ φέγγος τὸ γλυκύ σου, τὸ πολλάκις με

μετὰ μακράν μου ὀδηγήσαν πλάνησιν,

ἀδιαφόρως ἢ ἀγνώμων ἔβλεπον.

Ἄφ'οῦτος ὁμως νέους εἰς τὸ στῆθός μου

παλμοὺς ἠσθάνθη, νέον εἰς τὰς φλέβας μου

ἀφ'οῦτος αἶμ' ἀνήφθη καὶ μὲ πυρπολεῖ,

ἀφ'οῦτος πόθοι καὶ ἐλπίδες ἀγνοῦσται

κυμαίνουσι τὸ στῆθός μου τὸ νεαρόν,

πρὸς τὸν ἐλπίδων τούτων κ' ἐπιθυμιῶν.

τὸν ἄγνωστον πλανήτην ἢ καρδιά μου
 τὰς πτέρυγάς της τὰς δειλὰς τανύουσα,
 καὶ μάτην πλανωμένη εἰς τὸ ἄπειρον,
 εἰς σέ, σελήνη, ἐπαναπαύεται.
 Τὸ φῶς σου φέγγ' εἰς τὴν αἰθρίαν της ὀδόν,
 τὸ ὄμμα τὸ νοητόν σου ἐγνώρισε
 τῶν πόθων μου κ' ἐλπίδων τὸ μυστήριον,
 τὸ οὖς σου ἠκούσθη τῆς καρδίας μου
 τοὺς μυστικούς παλμούς, καὶ μοὶ ἐξήγησεν
 αὐτοὺς ἢ γλῶσσα ἢ μυστηριώδης σου.
 Μυστηριώδης, ἥσυχος καὶ ἄψοφος,
 ὡς τοῦ φωτός σου ἢ ἠρέμα κίνησις,
 ἐξαίφνης παρῆσέν μου εἰς τὰ ἄτά μου
 ὁ λόγος σου ἐκεῖνος: « Κόρη, ἀγαπᾶς ἡ,
 καὶ ἔκτοτ' ἐδιδάχθη ὅτι ἀγαπῶ,
 καὶ ἔκτοτε, σελήνη, σὲ ἠγάπησα.
 Καὶ καθ' ἑσπέραν ἔκτοτε τοῦ στήθους μου
 τοὺς πόνους νὰ ἐκθέσω ἔρχομαι πρὸς σέ,
 ὡς εἰς πιστὴν μου φίλην κ' ἐπιστήθιον.
 Ναί, καὶ ἀπόψε πόνους ἔχω μυστικούς
 νὰ σοὶ ἐκθέσω. Ἄκουσον ἀόριστος
 διαβιβρώσκει θλίψις τὴν καρδίαν μου,
 τὸ στήθός μου πιέζει ἀνεξήγητον
 ὀδύνης ἄχθος τῆς ζωῆς τῆς νέας μου
 ταράττει τὰς ἡμέρας τρόμος ἄγνωστος,
 κ' εἰς τῆς φιάλης μου τὸ νέκταρ ἄψιθον
 κακεντρεχῶς μιγνύει χεῖρ ἀόρατος.
 Κακὰ ταράττουν ὄνειρα τὸν ὕπνον μου.
 Εἰς τὰς χρυσαῖας πτέρυγας τοῦ ἀγγέλου

χρυσοῦς με φέρων ἵπταται πρὸς οὐρανόν·
 παλλόμενον τὸ στήθός μου παλλόμενον
 τὸ στήθός του ἐγγίζει τ' ἀλαβάστρινον.
 Πετᾶ, καὶ μεταξύ του μὲ μειδιάμα
 οὐράνιον τὴν ὄψιν μου ἀσπάζεται
 ὦ, ἀσπασμὸν φλογώδη, ἀσπασμὸν πυρός.
 Πετᾶ, καὶ — εἰς τὴν πύλην αἴφνης φθάνομεν
 τοῦ παραδείσου. Ἠνεώχθ' ἢ πύλη· νά,
 τὴν λάμψιν βλέπω καὶ τὴν δόξαν καὶ τὸ φῶς
 τοῦ παραδείσου, τοὺς ἀγγέλους τοὺς χρυσοῦς.
 Ἄλλὰ τὰ πάντα αἴφνης ἀφανίζονται
 ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου καὶ εἰς σκοτεινὸν
 κρημνίζομ' αἴφνης χάος, μόνη, ἔντρομος·
 ἐγείρομαι κατόπιν, καὶ τὸ πρόσωπον
 εἰς τὸ προσκέφαλό μου κρύπτουσα, καθὼς
 μικρὰ, νηπία κόρη κλαίω. Ἄρά γε
 τί, φίλη μου, σημαίνει τούτο; — Ποῖος πλὴν
 ἠκούσθη πέραν κρότος; — Ἄ! λανθάνομαι·
 ὁ ῥυαῖς κελαρύζει. — Δὲν λανθάνομαι,
 δὲν κελαρύζει ῥυαῖς· εἶνε ἄνθρωπος.
 — Ἄ! εἶνε ἢ τροφός μου.

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΜΑΡΙΑ καὶ ΒΑΣΙΛΙΚΗ.

ΒΑΣ. (σπεύδουσα).

Ἔρχετ', ἔρχεται.

ΜΑΡ. Ἐκεῖνος;

αὐτῆ τοῦ στρατοπέδου νὰ παραταθῆ.
Ἐὰν ἀκόμη αἶριον τὴν ἔροδον
ἀποκωλύσω, εἶμαι ὑπερθέβαιος
τῆς στάσεως τὸ τέρας μέχρι οὐρανοῦ
τὴν κεφαλήν του θά ὑψώσῃ. Ἄκουσον
ἀπὸ τοῦ Ἀρχιερέου δὲν ἐλάβετε
εἰδήσεις ;

MAP.
KAM.

Ὅχι.

Ὅχι ; ἀλλ' ἀδύνατον
τὰ πράγματα νὰ μείνουν οὕτω τοῦ λοιποῦ.
Ν' ἀποκωλύσω αἶριον τὴν ἔροδον
τῶν ἀδυνάτων εἶνε.

MAP.
KAM.

Τὸν πατέρα μου !

Καὶ ἄλλοτε σ' ὠρκίσθην, καὶ σ' ὠρκίζομαι
καὶ πάλιν, ὅτι τίποτε ὁ Βουταρᾶς
δὲν θέλει πάθῃ. Πλὴν τὸ τόσον πείσμα τὸ
πρὸς τί τὸ τόσον πείσμα τῶν Μαρία μου
Περίμενον ἀκόμη εἶσαι αἶριον,
καὶ ἔχω τρόπον νὰ τὸν μεταπεισῶ.

MAP.

KAM.
MAP.

Πῶς ;
Τὸν τρόπον μὴ ἐρώτα. Μόνη ἄρες με
τὸν τρόπον νὰ ἐξείρω. Λοιπὸν αἶριον
ἀκόμη θά προσμένῃς ;

KAM.

MAP.

Ναί, τοῦλάχιστον
πολύ θά προσπαθήσω.
Μὴ προσπάθειαν,
προσπαθειαν δὲν θέλω, βαδιστικῆ
ζυγῶν θά περιμένῃς ;

KAM.

MAP.

KAM.

MAP.

Θά περιμένῃς ;

Πλὴν, Μαρία μου ...

Περιμένω.

Κάλλιστα.

KAM.

MAP.

(Ὁ Καρπανίτης ἐτοιμαζόμενος ν' ἀναχωρήσῃ)
Λοιπὸν, ὦ ἀγγελέ μου ...

νὰ φύγῃς θέλεις ; τῶσον γλήγορα, σκληρῆ
ἵππότη, μὲ ἀφίνεις ;

Γουλιέλμ, τί ;

KAM.

ὦ Μαρία μου,
ἐν ἤξειρες μὲ πόσα στρατηγήματα
νὰ διαφύγω προσπαθῶ τὰ βλέμματα
τοσοῦτων σταυροφόρων κατασκόπων μου,
ὅτι ἐκάστην ἀπουσίας μου στιγμὴν
μὲ σχόλια ποικίλα σχολιάζουσιν,
ὅτι φοβοῦμαι νὰ ἐξέλθω τῆς σκηνῆς,
τὰ σχόλια μὴ ταῦτα κατὰ πρόσωπον
λεγόμενα ἀκούσω, ἢ ἀναφανδὸν
γογγύζοντας ἵππότης, δὲν θά μ' ἔλεγες
σκληρὸν ἵππότην, ὄχι. Τίς ; ἐγὼ σκληρὸς,
ἐγὼ σκληρὸς ; ὦ ! μὲ ἀπεχειρέτισε
τὸ ἦθος τὸ σκληρὸν, τὸ ἀρεϊμάνιον,
τὸ ἦθος μου τὸ πρὶν ἐκ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν
φωτοβολούντας εἶδον, κόρη, τούτους σου
τούς δύο μαγικοὺς ἀστέρας. Ἐκτοτε,
ὦ ! ἔκτοτε παιδίον ἔγεν' ἀπαλόν,
κ' ἐνώπιόν σου εἶμαι βρέφος νήπιον,
τί λέγω βρέφος ; ἀγαλμα νευρόσπαστον,

αὐτῆ τοῦ στρατοπέδου νὰ παραταθῆ.
Ἐὰν ἀκόμη αὔριον τὴν ἔφοδον
ἀποκωλύσω, εἶμαι ὑπερβέβαιος
τῆς στάσεως τὸ τέρας μέχρι οὐρανοῦ
τὴν κεραλήν του θὰ ὑψώσῃ. Ἄκουσον
ἀπὸ τοῦ Ἀρακλόβου δὲν ἐλάθετε
εἰδήσεις ;

MAP. Ὅχι.

KAM. Ὅχι ; ἀλλ' ἀδύνατον
τὰ πράγματα νὰ μείνουν οὕτω τοῦ λοιποῦ.
Ν' ἀποκωλύσω αὔριον τὴν ἔφοδον
τῶν ἀδυνάτων εἶνε.

MAP. Τὸν πατέρα μου !

KAM. Καὶ ἄλλοτε σ' ὠρκίσθην, καὶ σ' ὀρκίζομαι
καὶ πάλιν, ὅτι τίποτε ὁ Βουτσαράς
δὲν θέλει πάθῃ. Πλὴν τὸ τόσο πείσμα του
πρὸς τί τὸ τόσο πείσμα του, Μαρία μου

MAP. Περίμεινον ἀκόμη ἕως αὔριον,
καὶ ἔχω τρόπον νὰ τὸν μεταπέισω.

KAM. Πῶς

MAP. Τὸν τρόπον μὴ ἐρώτα. Μόνη ἄφες με
τὸν τρόπον νὰ ἐξεύρω. Λοιπὸν αὔριον
ἀκόμη θὰ προσμείνης ;

KAM. Ναι, τοῦλάχιστον

πλὴν θὰ προσπαθῆσω.

MAP. Μὴ προσπάθειαν,
προσπάθειαν δὲν θέλω, βεβαιότητα
ζητῶ θὰ περιμείνης ;

KAM. Πλὴν, Μαρία μου . . .

MAP. Θὰ περιμείνης ;

KAM. Περιμένω.

MAP. Κάλλιστα.

(Ὁ Καμπανίτης ἐτοιμαζόμενος ν' ἀναχωρήσῃ)

KAM. Λοιπὸν, ὦ ἀγγελέ μου . . .

MAP. Γουλιέλμε, τί ;

νὰ φύγῃς θέλεις ; τόσο γλήγορα, σκληρὸ
ἵπποτα, μὲ ἀφίνεις ;

KAM. Ὡ Μαρία μου,

δὲν ἤξευρες μὲ πόσα στρατηγήματα
νὰ διαφύγω προσπαθῶ τὰ βλέμματα
τοσούτων σταυροφόρων κατασκόπων μου,
ὅτι ἐκάστην ἀπουσίας μου στιγμὴν
μὲ σχόλια ποικίλα σχολιάζουσιν,
ὅτι φοβοῦμαι νὰ ἐξέλθω τῆς σκηνῆς,
τὰ σχόλια μὴ ταῦτα κατὰ πρόσωπον
λεγόμενα ἀκούσω, ἢ ἀναφανδὸν
γογγύζοντας ἵπποτας, δὲν θὰ μ' ἔλεγες
σκληρὸν ἵπποτην, ὄχι. Τίς ; ἐγὼ σκληρός,
ἐγὼ σκληρός ; Ὡ ! μὲ ἀπεχαιρέτισε
τὸ ἦθος τὸ σκληρὸν, τὸ ἀρειμιάνιον,
τὸ ἦθος μου τὸ πρὶν ἐκ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν
φωτοβολοῦντας εἶδον, κόρη, τούτους σου
τούς δύο μαγικούς ἀστέρας. Ἐκτοτε,
ὦ ! ἔκτοτε παιδίον ἔγειν' ἀπαλόν,
κ' ἐνώπιόν σου εἶμαι βρέφος νήπιον,
τί λέγω βρέφος ; ἀγαλμα νευρόσπαστον,

κινούμενον και πράττον, ὅπως μί' ἀκτίς
 τοῦ μαγικοῦ σου διατάξῃ βλέμματός.
 Ἐξέλιπεν ὁ πρῶτον Γουλιέλμος νῦν
 σεῦ! μετεβλήθ' ἢ πρὶν σκληρὰ καρδία του,
 καρδία παγετώδης, ἀδαμάντινος.
 Ἐθρυμματίσθ' εἰς κόκκον ὁ ἀδάμας της,
 κ' εἰς τὰς θερμὰς ἀκτῖνας τῶν βλεμμάτων σου
 ὁ πάγος της ἐτάκῃ εἰς ὠκεανὸν
 θερμὸν λατρείας κ' αἰωνίου ἔρωτος.

MAP.

Ἐραϊε Γουλιέλμε, Γουλιέλμε μου
 ἠραϊε, Γουλιέλμε μου ἀγαπητέ!

(ἰπτεται εἰς τὰς ἀγκάλας του).

Μικρὸν ἀκόμη μεῖνον, Γουλιέλμε μου.
 Δὲν με λυπεῖσαι; Ἴδε μου τοὺς ὀφθαλμούς,
 ἐμάυρισαν νὰ σὲ προσμένω. Ἄκοισον
 ὅ,τι ἂν εἴπῃς, εἶσαι πάντοτε ἀνὴρ,
 και ὑπομένεις ὡς ἀνὴρ τὸν χωρισμόν.
 Ἐγὼ πλὴν, οἴμοι! εἶμαι ἀσθενὴς γυνή.
 Ὡ! μία μόνη ἀπουσίας σου στιγμὴ
 μοι φαίνεται ἡμέρα, μία ὥρα της
 μοι φαίνεται ἔτος, και ὀλόκληρος αἰὼν
 ἡμέρα μία μόνη ἀπουσίας σου.
 Ὀλόκληρον αἰῶνα ὑπομένεις σὺ
 νὰ μένης κλαίων και θρηγῶν κατάμονος;
 Μικρὸν ἀκόμη μεῖνον, Γουλιέλμε μου.
 Ἴδὲ, πόσον ἠραϊά, πόσον μαγικὴ
 ἢ νύξ ἀπόψε εἶνε. Ἵπεράνω μας
 αἱ κορυφαὶ τοῦ Χέλμου μεγαλοπρεπεῖς,

οὐρανομήκεις ἴστανται. Πλησιφαῆς
 γλυκὸ φῶς ἡ σελήνη χεεὶ πανταχοῦ.
 Ἴδὲ μακρὰν εἰς τ' ἄκρον τοῦ ὀρίζοντος
 τὴν γραφικὴν τοῦ Ταυγέτου ἀποῦιν,
 κ' ἐντεῦθεν τῶν Στροφάδων εἰς τὴν θάλασσαν
 μαρμαῖρον τῆς σελήνης τὸ ὠραῖον φῶς.
 Ὡ! μεῖνον ἔτι, μεῖνον. Ἄν ἐγνώριζες
 εἰς ποῖον ἄδην ζῶσαν, ποῖαν κόλασιν
 φυγῶν θὰ με ἀφήσης, ἂν ἐγνώριζες
 μακρὰν ὁπότε εἶσαι, πόσα δάκρυα
 μοὶ προξενεῖς και πόσους πόσους στεναγμούς,
 ὁ κόσμος ὅτι ὄλος μαῦρος γίνεται,
 καθὼς μ' ἀφήσης· ὦ! ἐὰν ἐγνώριζες
 ποῖαν σκληρὰν, φρικώδη, ζοφερὰν ζῶην
 μακρὰν σου ὑποφέρω, δὲν θὰ ἔφρευγες·
 ναί, τὸ γνωρίζω ὄχι, δὲν θὰ ἔφρευγες.
 Ἀλλὰ γυνὴ δὲν εἶσαι, δὲν ὑπέφερες,
 δὲν ὑποφέρεις, δι' αὐτὸ δὲν μ' ἐννοεῖς
 και δι' αὐτὸ τοσοῦτον ἀδιάφορος
 στιγμὴν ἰδὼν με μόλις φεύγεις. Φεύγεις· ὦ!
 ἡ λέξις αὕτη μόνη, ἡ ἰδέ' αὕτη
 και μόνη ἄδης, ἄδης μ' εἶνε ζοφερός.
 (μὲνει τεθλιμμένη).

KAM.

Ὡ! αὐστηρὰ με κατακρίνεις, φίλη μου,
 ἀδίκως, ὦ! ἀδίκως. Μόνη σὺ θρηνεῖς,
 και μόνη σὺ στενάζεις, συλλογιζεσαι;
 Κ' ἐγὼ μακρὰν σου, ἀγγιγέ μου, τήκομαι,
 και ζῶν εἰς φλόγας καιομαι κολάσεως·

κ' ἐμοῦ κ' ἐμοῦ τὸ σπῆθος ἐξαυτμίζεται
 εἰς στεναγμούς πυρίνους, φίλη, φλογερούς·
 καὶ εἰς ἐμὲ ὁ κόσμος ὅλος φαίνεται
 μακρὰν σου ἐρημία ζοφερὰ, φρικτή.
 Ἄλλὰ ἀνάγκη, φίλη μου, ἀνιαρὰ
 καὶ σιδηρᾶ μὲ θλίβει. ὦ ! ἂν ἤξευρες
 τῆς συνεντεύξεώς μας ταύτην τὴν στιγμὴν
 μὲ πόσας, φεῦ ! θυσίας ἐξηγόρασα . . .
 Καὶ, φίλη μου, τὰ πάντα ἐθυσιάζον,
 ἂν διὰ τῶν τοιούτων θυσιῶν μου σὲ
 ἀπέκτων. Πλὴν, γνωρίζεις, μόν' ἡ ἄλωσις
 τοῦ Ἀρακλόβου, κ' ἡ κατάκτησις τῆς γῆς
 τῶν Σκέρτων μ' ἐγγυᾶται τὴν κατάκτησιν
 καὶ τῆς χειρὸς σου. Ἄλλως ἀκατόρθωτον
 τὸ ὄνειρον αὐτὸ τῆς εὐτυχίας μας.
 Ἄν θυσιάζω, φίλη, τὰς πλησίον σου
 τρισευτυχεῖς στιγμὰς μου, τὸ χρυσοῦν αὐτὸ
 μὲ παρασύρει ὄνειρον τῶν πόθων μας·
 ὡς ἄλλη πυρὸς στήλη τοῦτο μ' ὀδηγεῖ
 εἰς ὅλας μου τὰς πράξεις· τοῦτο τὸ χρυσοῦν
 τῆς εὐτυχίας ὄνειρον τὴν ζοφερὰν
 ζωὴν μου διαφείγγει, καὶ θλιβόμενον
 μακρὰν σου τοῦτο τοῦτο μὲ παρηγορεῖ.
 Ἄλλ' ὁ καιρὸς ἐπαίγει.

MAP. ὦ ! ἀλλοίμονον !
 ἀπελπισία !
 ΒΑΣ. (μακρόθεν). Αἴ, Μαρία, κόρη μου.
 Μαρία, αἴ ! ποῦ εἶς ;

MAP. Ἐδῶ, Βασιλική.
 Τί θέλεις ; τίς μὲ θέλει ;
 ΒΑΣ. Ἡ μητέρα σου.
 MAP. Εἰς τὴν στιγμὴν προσθάνω. — Ὅνειρον λουπὸν
 καὶ ἡ ἐσπέρα αὐτὴ ἦτο, ὄνειρον !
 Λοιπὸν ἀρχίζ' ἡ βράσανός μου πάλιν — ὦ !
 θὰ ἔλθ' ἡ νύξ καὶ πάλιν ἡ ἀπέραντος,
 κ' ἐγὼ ἀνησυχοῦσα, μόνη, ἄυπνος,
 τὴν θλίψιν τῆς καρδίας μου, τὴν ἔρημον,
 τὴν ἀηδῆ ζωὴν μου, ὦ ! τὴν ἐπαχθῆ
 θὰ σύρω ὑπαρξίν μου, καὶ θ' ἀκολουθῶ
 τὸ ἄρμα τῆς νυκτὸς τὸ βραδυκίνητον !
 Θὰ μένω πάλιν ἄγρυπνος, στενάζουσα,
 καὶ τὴν στρωμνὴν τὴν μισητὴν μου βρέχουσα
 μὲ δάκρυα, ὡς ἀσθενὴς θὰ στρέφωμαι
 ὀλόκληρον τὴν νύκτα τὴν ἀπέραντον,
 καὶ μάτην, μάτην θὰ προσημένω τὴν αὐγὴν
 νὰ ἴδω τὴν ὠραίαν ! — Ἐφθασα εὐθύς. —
 ὦ Γουλιέλμ !

KAM. ὦ Μαρία !
 ΒΑΣ. (προελθοῦσα εἰς τὴν σκηνήν) Δὲν ἀκούς,
 παιδί μου ; σὲ φωνάζει ἡ μητέρα σου.
 MAP. Βασιλική, ἀμέσως.
 ΒΑΣ. Πήγαινε, ἐπειδὴ
 φοβοῦμαι μήπως ἔλθῃ μόνη της.
 MAP. Εὐθύς.
 ΒΑΣ. Φοβοῦμαι, σ' εἶπα, μήπως ἔλθῃ μόνη της,
 καὶ τότε . . . μὲ ἀκούεις ;

MAP. Μίαν λέξιν, καί —
Ἀγαπητέ μου Γουλιέλμ, βλέπεις πῶς —
(Ὁ Καμπανίτης ἐν σπουδῇ).

KAM. Μαρία μου, υἱάινε.

MAP. Ὑγίαινε,
ἀγάπη μου, ψυχὴ μου.
(Ἀντασπάζονται καὶ περιπτύσσονται ὁ Γουλιέλμος ἀπέρχεται
ἢ Μαρία τὸν ἀνακαλεῖ).

Μίαν λέξιν μου
ἀκόμη, Γουλιέλμ. (ὁ Καμπανίτης ἐπιστρέφει).

ΒΑΣ. (πρὸς τὴν Μαρίαν) Ἀπερίσκεπτε!

MAP. ὦ! τὸ ἐσπέρας μὴ βραδύνης αὔριον,
ναί, μὴ βραδύνης, σ' ἰκετεύω.

KAM. Ὅχι.

MAP. Φεῦ!

Λοιπὸν θὰ φύγῃς; φεύγεις; ὦ! υἱάινε.
Μαζί σου φεύγει πᾶσα, οἴμοι! τέρφις μου,
μαζί σου φεύγει, φεῦ! ἡ εὐτυχία μου!
Ὑγίαινε.

KAM. Μαρία μου, υἱάινε. (ὁ Καμπ. ἀπέρχεται).

MAP. Βασιλική μου, ἔφυγε! Τί γίνομαι;

ΒΑΣ. Πήγαινε γλήγορα μέσα. Σὲ περιμένει τόσην ὥρα ἡ
μπτέρα σου, παιδί μου, καὶ φοβοῦμαι πολὺ μήπως ἐβγήκε
μόνη της νὰ σὲ ζητή. Πήγαινε γλήγορα, τρέξε. (Πρὸς τὸ οἶκ
αὐτῆς). Εἶνε τάση ὥρα τώρα ποῦ ἦλθε ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ φροῦ-
ριο, σταλμένος ἀπὸ τὸν πατέρα σου γιὰ νὰ δῆ τί γίνεσθε.

MAP. Ἀλήθεια; (σπεύδει πρὸς τὸ σπήλαιον).

ΣΚΗΝΗ Δ'.

KΑΜΠΑΝΙΤΗΣ καὶ ΒΑΣΙΛΙΚΗ.

KAM. (ὄπισθεν τῶν δένδρων). Ψτ! ψτ! αἱ! Βασιλική! ψτ!

ΒΑΣ. Χριστὸς καὶ Παναγία! τίς εἶνε;

KAM. Ἔνοια σου! καὶ δὲν εἶνε κανένας λύκος νὰ σὲ
φάγῃ. Ἐγὼ εἶμαι.

ΒΑΣ. Ἄ! καὶ πῶς ἐτρόμαξα ἢ κακομοίρα! Ἡ ἀφεντεία
σου εἶσαι, ὑψηλότατε; Ἄχ! καὶ πῶς ἐτρόμαξα ἢ κακομοίρα!

KAM. Νά! λάβε αὐτὸ, Βασιλική, διὰ τὴν πιστοσύνην σου.
(τῇ δίδει ἐν βαλάντιον).

ΒΑΣ. Μπά! Θεὸς φυλάξοι! Ἐγὼ, Ὑψηλότατε, νὰ πάρω
χρήματα! Μπά! Θεὸς φυλάξοι!

KAM. Ἔλα δά! Μὴ κάμῃς τώρα τὴν ἀκατάδεκτη!
(ρίπτει τὸ βαλάντιον καὶ ἀναχωρεῖ. Ἡ Βασιλικὴ κύφασα λαμβά-
νει τὸ βαλάντιον καὶ χωρὶς νὰ προχωρήσῃ μηδὲ βῆμα)

ΒΑΣ. Ἀφέντη μου, πάρε τὰ χρήματά σου ὀπίσω. Ἐγὼ
νὰ πάρω χρήματα! Θεὸς φυλάξοι! Νά! πάρε τα ὀπίσω,
ἐγὼ δὲν τὰ θέλω. Ἄν δὲν τὰ πάρες, θὰ τὰ ῥίξω κατὰ
γῆς (Κατ' ἰδίαν, ἀφ' οὗ ὁ Καμπανίτης ἐφαιέθη). Μηδὲ γυ-
ρίζεις καὶ νὰ μὲ κυττάξῃ. Ἄ! τίς, ἢ τὴ θεὸ σου, εἰπέ με,
τί φταίω ἐγὼ; Τὰ χρήματα, λέγει ὁ λόγος, εἶνε τοῦ πα-
ρασκευῆ, τὸ ἔξ' ἀπὸ τοῦ. Πῶς καὶ, παρασκευῆ καὶ ἐγὼ
μαζί σου. Ἄλλὰ τώρα ἔδω, ἔλα καὶ τίς μου, ἐγὼ ἢ κα-
κομοίρα τί φταίω; Δὲ τὸ μὲ λέγει νὰ μὲ δώσῃ χρή-
ματα; ἐγὼ τὸν ἀπαρτίμαμι καθαρὰ καθαρὰ πῶς δὲν θέλω,

έτελειώσε. Αὐτός μου τὰ ξίγνει κατὰ γῆς. Αἶ! τί νὰ κάνω ;
 Νὰ τ' ἀφήσω κατὰ γῆς εἶνε ἀμαρτία. Δὲν εἶνε νὰ πῆς
 πρᾶμμα νὰ τ' ἀφήσω κατὰ γῆς γιὰ σπόρο, νὰ φυτρώσῃ
 καὶ νὰ πληθύνῃ σὰν τῆ φακῆ. Κύτταξε ὅμως σὺ πῶς πάλιν
 ἐγὼ κάνω τὸ χρέος μου. Τὰ παίρνω ἀπὸ κατὰ γῆς, καὶ
 τοῦ λέγω πάλιν καθαρά. Ὑψηλότατε, χρήματα ἐγὼ δὲν
 θέλω· πάρε τὰ χρήματά σου ὀπίσω. Αὐτὸς οὔτε χρήματα
 παίρνει οὔτε γυρίζει· νὰ μὲ κυττάξῃ, ὅπου ἐβράχηνισα νὰ
 φωνάζω « πάρε τα ὀπίσω, πάρε τα ». Πές μου λοιπὸν
 τώρα ὡς τὸ Θεό σου, τί φταίω ἐγὼ ; (κἀθηται κατὰ γῆς καὶ
 ἀριθμῆι τὰ χρήματα). Ἔνα, δύο, τρία, τέσσερα, ἕξ, ὀχτώ,
 δέκα ὑπέρπυρα ! (κρύπτει τὸ θαλάντιον εἰς τὸ θυλάκιόν της).
 Ὡς τόσο πολὺ καλὸς ἄνθρωπος πρέπει νὰ ᾔνε αὐτὸς ὁ
 Καμπανίτης.

ΣΚΗΝΗ Ε΄.

ΣΟΦΙΑ, ΜΑΡΙΑ καὶ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ.

ΣΟΦ. Τὸν γέροντα δὲν ἐνθυμεῖσαι τὸν καλόν,
ὅστις σ' ἠγάπα τόσον ;

ΜΑΡ. Ποῖον, μητέρα μου;

ΣΟΦ. Πῶς λησμονεῖς εὐκόλως ! Φιλανθρωπινὸς
τὸ ὄνομά του ἦτο, ὁ καλλίτερος
καὶ πρῶτος ἦτο φίλος τῆς οἰκίας μας.
Δὲν ἐνθυμεῖσαι ; Εἶχε δύο ζωηρά
καὶ εὐμορρα παιδιά.

ΜΑΡ. Ἐλησμόνησα.

ΣΟΦ. Μὲ τὰ ὁποῖα ἔτρεχες καὶ ἔπαιζες.

ΜΑΡ. Τὴν Θεανὸ μὴ λέγῃς ;

ΣΟΦ. Ναὶ, τὴν Θεανὸ.

ΜΑΡ. Ὡ φίλη Θεανὸ μου ! Καὶ ὁ Ἄγγελος
ὁ ἀδελφός της, ὁ καλός μου Ἄγγελος ;
Τὸν ἐνθυμεῖσαι, μητέρα μου, τὸν Ἄγγελον ;

ΡΟΦ. Πῶς δὲν τὸν ἐνθυμοῦμαι ;

ΜΑΡ. Τί νὰ ἔγειναν,

ὦ μητέρα μου ; Πῶς μὲ ἠγάπων ! μάλιστα
ὁ Ἄγγελος ἐκεῖνος ! Πάντα ἤθελε
νὰ μὲ φιλῇ καὶ νὰ μ' ἐναγκαλιζέται.
Πρὸ τόσων, μητέρα, δὲν τοὺς εἶδομεν ἐτῶν.
Τί ἔγειναν ;

ΣΟΦ. Εἰδήσεις των ὁ κύριος

μᾶς φέρει.

ΜΑΡ. Ναὶ ; Ὡ, μητέρα, εἰάν εἶχομεν
τὴν τύχην ἀπαξ πάλιν νὰ τοὺς ἴδωμεν
τούλάχιστον !

ΣΟΦ. Καὶ μάλιστα τὸν Ἄγγελον,
ὅστις τοσοῦτον ἤθελε νὰ σὲ φιλῇ.

ΜΑΡ. Ναί, μητέρα· πλὴν τί ἔμαθες ; τί γίνονται ;

ΣΟΦ. Εἰπέ μοι τί θὰ ἔλαμνες, Μαρία μου,
εἰάν τὴν Θεανὸ σου ἀΨφης ἔβλεπες ;

ΜΑΡ. Ποῖαν χαρὰν θὰ μ' ἐπροξένει, μητέρα μου !
Ὡ, θὰ τὴν κατεφύλου —

ΣΟΦ. Καὶ τὸν Ἄγγελον ;

ΜΑΡ. Θὰ τὸν ἠγκαλιζόμην —

ΣΟΦ. Καὶ τὰ δανεικὰ

φιλήματά του θά εξώφλεις βέβαια ;
ΜΑΡ. Τί έννοεῖς ;
ΣΟΦ. Θά τόν εφίλεις.
ΜΑΡ. Μάλιστα.
ΣΟΦ. Ἴδου ὁ Ἄγγελος, Μαρία. Δύνασαι
 νά εξοφλήσης.
ΜΑΡ. (ἐκθαμβος). Εἶνε, εἶνε δυνατόν ;
 Ὁ Ἄγγελος ;
ΦΙΛ. Μαρία, νάί, ὁ Ἄγγελος,
 ἐκεῖνος εἶμαι.
ΜΑΡ. Φίλε, καλῶς ἦλθετε.
ΦΙΛ. Εὐχαριστῶ.
ΣΟΦ. Τί κρύος τρῦπος, κόρη μου ;
 Καί χρέη κ' ὑποσχέσεις ἐλησμονήσας
 ἐν ἀκαρεῖ ; Δέν τόν ἐναγκαλιζέσασαι
 τοῦλάχιστον ; Μὲ κρύα « καλῶς ἦλθετε »
 κ' « εὐχαριστῶ » ἀλλήλους φίλοι παλαιοὶ
 κ' ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἀνευρίσκουσι ;
 Λοιπὸν, Μαρί, ἀκόμη ; λοιπὸν, Ἄγγελε ;
 (Ἡ Μαρία καὶ ὁ Ἄγγελος δεξιοῦνται ἀλλήλους).
ΦΙΛ. Λοιπὸν τοὺς χρόνους ἐνθυμεῖσθε τοὺς τερπνοὺς
 τῆς παιδικῆς ἐκείνουσ ἡλικίας μας ;
 Λοιπὸν ἀπὸ τῆς μνήμης σας ὀλοτελῶς
 δὲν ἦμην ἐσβεσμένος ; Σὰς εὐγνωμονῶ.
ΜΑΡ. Καὶ διατί, ὦ φίλε μου, τὴν ἀδικον
 αὐτὴν σας ὑποψίαν ; Εἶνε δυνατὸν
 τῆς ἡλικίας τῆς μικρᾶς τοὺς εὐτυχεῖς
 νά λησμονήσω χρόνους, ὅτε ἀδελφοὶ

ἡγαπημένοι συνεπαίξομεν ὁμοῦ ;
 Κ' ἡ Θεανῶ ; τί γίνεται, ὦ Ἄγγελε,
 ἡ Θεανῶ ;
ΦΙΛ. Μαρία, σὰς παρακαλῶ,
 πιρᾶς με ἱστορίας ἀπαλλάξατε,
 ἦν πρὸ ὀλίγου ἔχουσεν ἡ μήτηρ σας,
 καὶ ἦν χωρὶς δακρύων εἶν' ἀδύνατον
 νά διεξέλθω.
ΣΟΦ. Κόρη μου, μετέπειτα
 σοὶ διηγοῦμ' ἐγὼ τὰ πάντ'.
ΜΑΡ. Ἄλλοίμονον !
 τί προμαντεύω !
ΣΟΦ. Τίποτε. Μετέπειτα
 θά σ' εἶπω πάντα, καὶ τὰς παρὰ τοῦ πατρὸς
 εἰδήσεις τοῦ φρουρίου.
ΜΑΡ. Ναι, ὦ Ἄγγελε ;
 Ἐξ Ἀρακλόβου ἔρχεσθε ; Εἶνε καλά
 ὁ φίλτατος πατήρ μου ;
ΜΑΡ. Εἶνε κάλλιστα.
 Ἡ μήτηρ σας σὰς λέγει τὰ ἐπίλοιπα.
 Ἐπείγει ἤδη ὁ καιρός. Κυρία —
 (ἐτοιμάζεται ν' ἀπέλθῃ).
ΣΟΦ. Τί ;
 ἀναχωρεῖτε, Ἄγγελε ;
ΜΑΡ. Πῶς, φίλε μου ;
 Μετὰ τосαῦτα ἔτη τύχη ἀγαθῇ
 σὰς βλέπω πάλιν χαίρουσα ἀπὸ ψυχῆς·
 πλὴν νά σὰς ἐπανίδω μόλις νῦν στιγμῆν

ἐπρόσθασα καὶ φεύγετε ;

ΣΟΦ.

Ναὶ, κόρη μου,

εἶνε ἀνάγκη. Ἄκουσον. Ὁ δυστυχῆς πατήρ σου ἀγνοῶν τοῦ ὑπηρετοῦ μας τὴν προδοσίαν, ὅτι καὶ καὶ τὸ σπήλαιον κ' ἡμεῖς καὶ ὅλη περίξ ἢ περίχωρος εἰς χεῖρας εἶνε τῶν ἐχθρῶν, ἀπέστειλε πρὸς φύλαξιν ἡμῶν ἐδῶ τὸν Ἄγγελον με δέκα ὀπλοφόρους. Ἀλλὰ ἕξαφνα εὐρόντες πάντα περίξ κατεχόμενα ὑπὸ τῶν Φράγκων, εἰς τ' ἀπόκρυφα στενὰ ἐκρύφθησαν, καὶ μόνος, βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ σκότους καὶ λαθῶν τοὺς φύλακας ἱππότας ὁ γενναῖος οὗτος φίλος μας μέχρως ἡμῶν νὰ φθάσῃ εἰς τὸ σπήλαιον κατώρθωσε. Πλὴν τώρα εἰς τὸ φρούριον νὰ ἐπιστρέψῃ πρέπει, τὰ γενόμενα διὰ νὰ ἀναγγεῖλ' εἰς τὸν πατέρα σου— ἀλλὰ καὶ τοῦτο μόνον, ἐάν, ὅπως πρὶν, τὴν προσοχὴν νὰ διαφύγῃ δυνηθῇ τῶν Φράγκων εἰς τὸ σκότος, με τὴν δύναμιν, Χριστέ μου, τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ σου ! (ποιούσα τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ).

ΜΑΡ.

Λοιπὸν φεύγετε ;

ΦΙΛ.

Μαρία μου,

ὁ οὐρανὸς μοι μάρτυς, πῶς πλησίον σας νὰ μένω ὀλοκλήρους ὥρας ἤθελον, ἡμέρας ὀλοκλήρους, εὐτυχίαν μου

στιγμὴν νομίζων πᾶσαν ἢν διήκουον ἐγγύς σας· ἀλλ' ὁ πόθος οὗτος, φίλη μου, ἀνάγκη νὰ ἐνδῶσ' εἰς τὰ συμφέροντα δι' ἃ ἐξαπεστάλην. Ναὶ, Μαρία μου, ὁ οὐρανὸς μοι μάρτυς, ὅτι τὴν στιγμὴν τοῦ νὰ σᾶς ἐπανίδω ὄνειροπολῶν πολλὰ μακρὰν σας ἔτη διετέλεσα. Νυχθημερὸν, ὑπνοῦντα ἢ ἐγρηγόρον τὸ ὄνειρον μ' ἐπλάνα τοῦτο τὸ χρυσοῦν. Σᾶς ἐπανεῖδον τέλος τύχη ἀγαθῇ. Αἱ πρὸς Θεὸν εὐχαί μου εἰσηκούσθησαν, τ' ὄνειρον ἐπληρώθη τῶν ἐλπίδων μου. Μικρὸν σᾶς εἶγ' ἀφήσῃ πρὶν κοράσιον, καὶ σᾶς εὐρίσκω νέαν νῦν προκόψασαν εἰς κάλλος, δεσποσύνη, καὶ εἰς χάριτας. Τοῦ κάλλους τούτου, τῶν χαρίτων τούτων σας αἰώνιος δεσμώντης, καὶ αἰώνιος ὁ πρὶν σας φίλος λάτρις θὰ παρέμενεν ἐγγύς σας αἰώνιος, εὐτυχίαν του νομίζων τοῦτο ὑπερτάτην. Ἀλλὰ φεῦ ! ἡ ὄρα κατεπεῖγει. Τὰ περίχωρα φυλάττουν σταυροφόροι, καὶ λαθῶν αὐτοὺς νὰ φύγω χρεῖα· ἄλλως εἶνε κίνδυνος τὰ ἔσχατα νὰ πάθω. Ἴσως ἄλλοτε, ᾧ δεσποσύνη . . . Πλὴν παρήλθεν ὁ καιρὸς. Κυρία, δεσποσύνη, ὑγιαίνετε. ΣΟΦ. Γενναῖον τέκνον, εὐχομαι ὁ Ὑψίστος νὰ σὲ διαφυλάξῃ.

ΜΑΡ.

Υγιαίνετε,

ὦ φίλε.

ΦΙΛ.

Δεσποσύνῃ, υγιαίνετε.

(Εξέρχονται ἡ Μαρία καὶ ἡ Σοφία ἐκ τῆς σκηνῆς).

ΣΚΗΝΗ ΣΤ΄.

ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ (μόνος).

Τὴν εἶδα ! Οὐδ' ἡ φαντασία μου ποτὲ
 ὠραίαν τόσον δὲν μοι τὴν ἀνέπλασε.
 Τὴν εἶδα ! Εἰς τῶν μελανῶν τῆς ὀφθαλμῶν
 τὸ πῦρ τὸ καῖον ἔμεινα φλεγόμενος,
 κ' εἰς τὰς θερμὰς ἀκτῖνας τῶν βλεμμάτων τῆς,
 ὡσὰν εἰς κολυμβήθραν νέαν βαπτισθεὶς,
 ἀνεγεννήθην ὄλιβος, μακάριος !
 Τὴν ἤκουσα. Ὁ τόνος τῆς μελωδικῆς
 φωνῆς τῆς ἐνεδόνει τῆς καρδίας μου
 τὰς λεπτοτάτας ἴνας, ὡς στοᾶς κλειστῆς
 δονοῦσι τὸν ἀέρα ἰσχυρῶς χορδαὶ
 κιθάρης κρουομένης. ὦ ! τὴν ἤκουσα !
 Τῆς μουσικῆς τῆς λαλιᾶς ὁ κηληθμὸς,
 μὲ μαγικὴν ἀρπάζων μ' αἴφνης δύναιμι,
 εἰς ὕψηλὰς, αἰθρίας χῶρας ἔσυρε
 παλλόμενόν με, τρέμοντα ἡδυπαθῶς.
 Τὴν ἤκουσα, τὴν εἶδα. Τῆς καρδίας μου
 ἡ θλίψις ἀνηρέθη· διελύθησαν

τὰ νέφη τὰ τὸν βίον μου σκιάζοντα
 καὶ εἰς σκοτίαν ὅπως ζοφερὰν νυκτὸς
 ὁ εἰς τὰ σπλάγχνα χάλικος κρυπτόμενος
 σπινθὴρ ἐξαίφνης ἐκκρουσθεὶς διέλυσε
 τὴν πρὶν σκοτίαν, οὕτω καὶ ὁ ἄγνωστος
 σπινθὴρ τῆς εὐτυχίας ὁ ἐνδομυχῶν
 ἐντός μου, ἐξεκρούσθη, κ' εἶδον εἶδον φῶς,
 φῶς στιγμιαῖον, οἴμοι ! φῶς παροδικόν !
 Ἀλλὰ καὶ τοῦτο μὲ ἀρκεῖ. Σὲ ἤκουσα,
 σὲ εἶδον, ὦ Μαρία, καὶ — ἀπέργουμαι
 χωρὶς ἐλπίδα νὰ σὲ ἴδω καὶ χωρὶς
 ἐλπίδα πλέον τὴν γλυκεῖάν σου φωνὴν
 εἰς τὸ ἐξῆς ν' ἀκούσω. Ναι, ἀπέργουμαι
 ὑπὸ τὰ τείχη νὰ ταφῶ καπνίζοντα
 τοῦ Ἀρακλόβου ἴσως. Τύχη ἀγαθῇ !
 Ἀφ' οὗ σὲ εἶδον, ἀποθνήσκω εὐτυχῆς !

(Καταπεταννύεται ἡ αὐλαία).

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΣΚΗΝΗ Α΄.

(Πυλὼν τοῦ φρουρίου τῶν Σκορτῶν).

ΠΥΛΩΡΟΣ, ΡΑΨΩΙΔΟΣ καὶ ΘΥΓΑΤΗΡ αὐτοῦ.

ΘΥΓ. Ἐὰν οἱ ὀδηγοὶ δὲν μᾶς ἠπάτησαν,
ἐφθάσαμεν, ὦ πάτερ, εἰς τ' Ἀράκλοβον,
τὸ φρούριον τῶν Σκορτῶν, κ' ἤδη εἴμεθα
ὑπὸ τὰ τείχη κ' ἔμπροσθεν τῆς πύλης του.

ΡΑΨ. Ἄς κρούσωμεν τὴν πύλην λοιπὸν, κόρη μου,
ἂν καὶ εἰς μάτην, εἶμαι ὑπερβέβαιος,
τὸν δρόμον τοῦτον τὸν μακρὸν ἠτύσαμεν.

ΘΥΓ. Κ' ἐγὼ ἐξ ἐναντίας ἔχω, πάτερ μου,
μεγάλας τὰς ἐλπίδας. Δὲν μᾶς ἔλεγεν
ὁ χωρικὸς ἐκεῖνος, ὅτι ἤκουσεν
ἀξιωματικούς τινας νὰ λέγωσι
τοῦ ἀδελφοῦ μου τ' ὄνομα ;

ΡΑΨ. Τί εὐπιστον
παιδίον εἶσαι ; Ἄρα ζῆ ὁ Ἄγγελος,
καὶ ἦλθ' ἐδῶ, καὶ εἶνε εἰς τὸ φρούριον !
Πολὺ καλὰ, ἄς ἴδωμεν. Σὲ συνιστῶ
καὶ πάλιν ὁμῶς ὅ,τι σὲ εἰσύστησα

(67)

πολλάκις, θύγατέρ μου. Ὁ Δοξάπατρης,
ἂν καὶ ἀρχαῖος φίλος καὶ στενότητος,
δὲν θὰ μ' ἀναγνωρίσῃ. Πρόσεξε καλὰ
μὴ τύχη πρὸς Θεοῦ καὶ μὲ προδώσῃς σύ,
διότι τότε παρευθὺς ὁ γέρον σου
πατὴρ θὰ πέσῃ κατὰ γῆς νεκρὸς
ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν του.

ΘΥΓ. Πλὴν ἂν ἔξαφνα
τὸν Ἄγγελόν μας εὕρωμεν ;

ΡΑΨ. Καὶ ἐρωτᾷς ;

Ἐὰν τὴν εὐτυχίαν ταύτην ὁ Θεὸς
μᾶς ἔστειλεν, ὦ ! τότε λάβε σάλπιγγα,
κ' εἰς τοῦ Μορέως τ' ἄκρα διασάλπισον
τὸ ὄνομά μου καὶ τὴν εὐτυχίαν μου.
— Ποῦ εἶν' ἐν τούτοις ὁ πυλὼν ; Ἄς κρούσωμεν.
(Κρούει τὴν πύλην τοῦ φρουρίου).

ΠΥΛ. (ἔσθωθεν τῆς πύλης). Ποῖός εἶνε ;

ΡΑΨ. Ἐγώ.

ΠΥΛ. Σὺ ; Τὸ προκόψαμε ! Ποῖός σύ ;

ΡΑΨ. Ἐγώ ! Ἐνας τυφλὸς μὲ τὴ λύρα του.

ΠΥΛ. Αὐτὸ δὲ εἶνε τώρα ! Κουτσοὶ στραβοὶ στὸν Ἄγιο
Παντελεήμονα ! Μόλις ἐμπῆκε ὁ ἕνας, καὶ μᾶς ζεφύτρωσε
ὁ ἄλλος μὲ τὴ λύρα του ! Ὁ Θεὸς νὰ σ' ἐλεήσῃ, γέρο. Πή-
γαινε, πατέρα μου, στὸ καλὸ. Καθὼς εἴμεθα ἡμεῖς ἐδῶ
μέσα, ἴσα ἴσα ἡ λύρα σου μᾶς λείπει. Πήγαινε στὸ καλὸ
καὶ ἡ λύρα σου δὲν μᾶς χρειάζεται.

ΡΑΨ. Νὰ χωρευθοῦν οἱ γονεῖς σου καὶ τὰ ἀποθαμμένα σου,
καλέ μου ἄνθρωπε, τί πράγμα εἶν' ἐδῶ ;

ΠΥΑ. Νά συχωρεθῶν οἱ γονεῖς μου καὶ τ' ἀποθαμμένα μου, καλὲ μου γέροντα, δὲν εἶνε τίποτα.

ΡΑΨ. Ὅχι δά ! πῶς δὲν εἶνε τίποτα ;

ΠΥΑ. Νά τα τώρα ! Ἐγὼ μὲ δυὸ μάτια καὶ δὲν βλέπω τίποτα, καὶ σὺ στραβὸς καὶ βλέπεις ! Τί εἶνε λοιπόν ; πές μου το νὰ τὸ μάθω κ' ἐγώ.

ΡΑΨ. Δὲν εἶν' ἐδῶ, καλὲ μου ἄνθρωπε, τὸ κάστρο τῶ. Σκόρτων τὸ Ἀράκλοβο, ὅπου εἶνε κλεισιμένος ὁ Δοξαπατρῆς ὁ Βουτσαρᾶς ;

ΠΥΑ. Γ' αὐτὸ μ' ἐρωτοῦσες ;

ΡΑΨ. Βέβαια.

ΠΥΑ. Ἄμ. δὲν ἀνοίγεις τὰ στραβά σου νὰ τὸ δῆς ! Ἐδῶ 'νε βέβαια ! Καὶ γιατί λοιπόν κάθουμ' ἐγὼ δῶ καὶ φυλάγω τὴν πόρτα καὶ δὲν σ' ἀνοίγω ;

ΡΑΨ. Ἄνοιξε, καλὲ ἄνθρωπε, διότι εἶνε ἀνάγκη μεγάλη νὰ ἔμβω εἰς τ' Ἀράκλοβο.

ΠΥΑ. Ἐχω διαταγὴ τοῦ ἀρχηγοῦ νὰ μὴν ἀνοίξω κανενός.

ΡΑΨ. Ἄνοιξε νὰ ἰδῶ τοῦλάχιστον τοῦ λόγου σου, καὶ νὰ σ' ἐρωτήσω κᾄτι τι.

ΠΥΑ. (ἀνοίξας τὴν πύλην καὶ ἐξελθὼν). ὦ ! καλῶς ὤρισατε, ἀφροντικά, καλῶς ὤρισατε ! Αἶ, κρῖμα, ἀμαρτία ! Γρατί, ἀφροντικό, δὲν ἐπῆρες μαζί καὶ τὴν ἀρχόντισσα σύζυγό σου, τ' ἀρχοντόπουλα, τὸ σκυλλάκι, τὸ γατάκι σας, μόνον ἤλθες μ' ἕνα μονάχα ξηρὸ ξηρὸ σύντροφος ; Ἄμαρτία, μὰ τὴν ἀλήθεια ! Ἐπῆρεπε νὰ ἔλθετε ὅλοι μαζί, νὰ πάρτε ὅλους τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους σας, ὅλους τοὺς γνωρίμους σας τοὺς Κραβαρίταις, καὶ νὰ ἔλθετε.

ΡΑΨ. Ἄκουσέ μου, καλὲ ἄνθρωπε !

ΠΥΑ. Ἄμαρτία, μὰ τὴν ἀλήθεια ! Ἐχασες πολὺ, ἀφροντικό, τί τὰ θέλεις ; ἔχασες πολὺ ! Ἐπῆρεπε νὰ πάρης μαζί σου ὅλους τοὺς Κραβαρίταις, νὰ σηκώσης ὅλα τὰ Κράβαρα στὸ πόδι καὶ νὰ ἔλθης.

ΡΑΨ. Ὅλα αὐτὰ τὰ λόγια εἶνε περιττά. Ἄφες μας, σὲ παρακαλῶ, τὴν πύλην ἐλευθέραν νὰ ἔμβωμεν.

ΠΥΑ. Ὅχι τὴν πύλην τοῦ Ἀρακλόβου, τοῦ Παραδείσου τὴν πύλην ἡμῶν πρόθυμος ν' ἀνοίξω εἰς τὸν σπανὸν αὐτὸν σύντροφόν σου, ἀν ἡμποροῦσα. Ἄλλὰ—ἡ διαταγὴ, βλέπεις, τοῦ ἀρχηγοῦ . . . Ὁ Θεὸς νὰ σ' ἐλεήσει, πήγαινε στὸ καλὸ, γέρο πατέρα μου.

ΡΑΨ. Ἄφες μας, σὲ παρακαλῶ, διότι ἔχομεν νὰ ὁμιλήσωμεν τοῦ ἀρχηγοῦ.

ΠΥΑ. Δὲν ἔχει τώρα καιρόν. Πήγαινε καὶ ἔλα ἄλλη φορὰ.

ΡΑΨ. Πλὴν εἶνε μεγάλη ἀνάγκη.

ΠΥΑ. Δὲν γίνεται, καὶ μὴ χάνης τοῦ κάκου τὰ λόγια σου.

ΡΑΨ. Πλὴν διὰ τί, ἄνθρωπε, τόσην αὐστηρότητα ;

ΠΥΑ. Διὰ τί τόσην αὐστηρότητα ; Νόστιμη ἐρώτησις ! Διὰ τί τόσην αὐστηρότητα ; Διότι δὲν ἔχω ὄρεξι, γέρο μου, νὰ χάσω ἐγὼ τὴν δαγμαματιὰ μου αὔριον, γιὰ νὰ τὴν χάψης τοῦ λόγου σου ὁ Κραβαρίτης.

ΡΑΨ. Πλὴν, ἄνθρωπε —

ΠΥΑ. Πλὴν ἄνθρωπε, πλὴν ἄνθρωπε ! Τὰ σκυλλάκια μόνον κ' αἱ γάταις μᾶς ἔμειναν, καὶ αὐτὰ πᾶν νὰ μᾶς λείψουν. Αἶ, χρονδὸν κεφάλι, καταλαβαίνεις Ῥωμαίτικα, ἢ νὰ φέρωμε Χιώταις ; Πήγαινε, σὲ λέγω, στὸ καλὸ. Δὲν σὲ ἀφίνω νὰ ἔμπης μέσα, ἐτελείωσε.

ΡΑΨ. Τότε λοιπόν, ἀφ' οὗ δὲν μᾶς ἀφίσεις νὰ ἔμβωμεν

σὺ, θὰ φωνάζω ἀπ' ἔξω δυνατὰ, ὡς πού νά μὲ ἀκούσουν ἀπὸ τὰς ἐπιλήψεις.

ΠΥΛ. Γιὰ κάμε μόνον πῶς δοκιμάζεις, καὶ νά δῆ μιὰ φορὰ ἡ βία σου τί λογῆς βροχὴ καταβάζει ὁ οὐρανὸς ἐδῶ ἀπάνω στ' Ἀράκλοβο.

ΡΑΨ. Ἄκουσέ με, σὲ παρακαλῶ, νὰ σ' ἐρωτήσω ἓνα πράγμα. Πλὴν νά μοῦ πῆς ὅλη τὴν ἀλήθεια.

ΠΥΛ. Δέγε.

ΡΑΨ. Μήπως ἦλθεν ἐδῶ εἰς τὸ φρούριον ἓνας κάποιος ἀξιωματικὸς τῆς αὐλῆς ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν —

ΠΥΛ. Ὅχι, δὲν ἦλθε.

ΡΑΨ. Πλὴν ἐγὼ δὲν σοῦ εἶπα τὸ ὄνομά του.

ΠΥΛ. Πές το λοιπόν.

ΡΑΨ. Αὐτὸς ἔ ἀξιωματικὸς ὀνομάζεται Φιλανθρωπινός.

ΠΥΛ. Ποῖος Φιλανθρωπινός;

ΘΥΓ. Ὁ Ἄγγελος Φιλανθρωπινός.

ΠΥΛ. Καὶ τί τὸν θέλετε τὸν Ἄγγελον Φιλανθρωπινόν;

ΘΥΓ. Εἶνε ἐδῶ, πάτερ μου! ὦ Θεέ μου! — Καλέ μου, ἄνθρωπε, ὁ γέρον αὐτὸς εἶνε πατήρ μου, καὶ ὁ Ἄγγελος Φιλανθρωπινός —

ΡΑΨ. (ἰδίᾳ πρὸς τὴν θυγατέρα). Ἀπερίσκεπτον κοράσιον, σὺ πάντως.

ΘΥΓ. Καλέ μου ἄνθρωπε, καλέ μου αὐθέντα, εἰπέ μας τὴν ἀλήθεια, ἦλθεν ἐδῶ ὁ Φιλανθρωπινός;

ΠΥΛ. Ὁ Φιλανθρωπινός; Ποῖος Φιλανθρωπινός;

ΡΑΨ. Ὁ Ἄγγελος Φιλανθρωπινός.

ΠΥΛ. Ὁ Ἄγγελος Φιλανθρωπινός;

ΡΑΨ. Ναί, καλέ μου ἄνθρωπε.

ΘΥΓ. Ναί, καλέ μου αὐθέντα, νὰ σὲ πολυχρονῶ ὁ ἅγιος Θεός.

ΠΥΛ. Ἐργεσθε νὰ μὲ ξεφορτωθῆτε, λέγω ἡγῶ; Δὲν γνωρίζω κανένα Φιλανθρωπινό.

ΡΑΨ. Ἀλήθεια;

ΘΥΓ. Δὲν μᾶς γελᾶς;

ΠΥΛ. Νὰ σᾶς χαρῶ.

ΘΥΓ. Καὶ μᾶς μᾶς εἶπαν πῶς σὺ νὰ ἀκούσθηκε ἐδῶ στὸ Ἀράκλοβο ἓνα τέτοιο ὄνομα.

ΠΥΛ. Μπά! σᾶς ἐγέλασαν!

ΡΑΨ. Ποῦ εἶσαι, κόρη μου; Ἄγωμεν. Ἐπιστρέφωμεν.

ΘΥΓ. Δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἔμδωμεν εἰς τὸ φρούριον;

ΠΥΛ. Ὅχι, μόνον ἀμέτε στὸ καλό.

ΡΑΨ. Πολλὰ τὰ ἔτη σας.

ΠΥΛ. Στὸ καλὸ, γέρο πατέρα μου.

ΘΥΓ. Ἄν μᾶς ἐγέλασες, καλέ μου αὐθέντα, τὸ κρῖμα στὸ λαιμό σου!

ΠΥΛ. Μπρὲ ἄμε ξεφορτώσου με, ποῦ θὰ μὲ πῆς τὸ κρῖμα στὸ λαιμό μου.

(Ὁ Ῥαψωδὸς καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἐξέρχονται τῆς σκηνῆς).

ΠΥΛ. Βέβαια, τὸν Φιλανθρωπινὸ ἤθελαν ἡ εὐγενία τους! Ἄκουσαν τὴν ἀδυναμία ποῦ ἔχει ὁ Δοξαπατρῆς στὸν Φιλανθρωπινὸ, καὶ ἤθελαν νὰ μοῦ χωθοῦν μέσα οἱ Κραβαρίταις, γιὰ νὰ μᾶς ἀρπάξουν τὸ ψωμὶ ἀπὸ τὸ στόμα μας, καὶ ἂν μᾶς ἔμεινε κανένα λεπτό, νὰ μᾶς τὸ σουφρώσουν κ' ἐκείνο. Τίς ἠξέυρει; Θὰ τὸν γνωρίζουν, φαίνεται, τὸν Φιλανθρωπινὸ ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν· γιὰτὶ οἱ Κραβαρίταις αὐτοὶ, ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάγῃ, ὅλον τὸν κόσμον τὸν φέρ-

νον γύρω. Τί καλά ἔκαμα ποῦ τοὺς ἐγέλασα. Ἄ ! ἐγὼ ἐ-
 λησμόνησα. Δὲν τοὺς ἐγέλασα. Τὸν Φιλανθρωπινὸ τὸν ἔ-
 στειλεν ὁ Δοξαπατρῆς εἰς τὸ σπήλαιον, καὶ αὐτὸς ἀκόμα
 δὲν ἐπέστρεψε. Ἄν τύχη τίποτα, πάλι ἀλήθεια εἶπα. Δὲν
 εἶνε ὁ Φιλανθρωπινὸς μέσα στὸ Ἀράκλοβο. Τί θὰ πῆ νὰ ἡ-
 ξεύρη ὁ ἄνθρωπος νὰ βγαίνει πάντα ἀπανωλαδιά. (Εἰσέρ-
 χεται εἰς τὸ φρούριον καὶ κλείει τὴν πύλην).

ΣΚΗΝΗ Β΄.

(Τὸ φρούριον τῶν Σκορτῶν. Εἰς τὰ τείχη του σημαία ἑλληνική).

ΔΟΞΑΠΑΤΡΗΣ (μόνος).

Κατηραμένη Τύχη ! — ἦ, τ' ἀνθρώπινα
 ἂν δὲν διέπης, Τύχη σύ, Διάβολε
 κατηραμένε, Δαῖμον τρισκατάρατε !
 Διὰ τὰς ἀμαρτίας τῶν γονέων μας
 ἂν ἐξουσία σοὶ δοθῆ παρὰ Θεοῦ
 ἐν ἔθνος νὰ κρημνίσῃς εἰς τὸ Ἰσφερόν
 τῆς ἀπωλείας βάραθρον, τετέλεσται !
 Καμμία πλέον ἀνθρωπίνη δύναμις
 νὰ τὸ ἀναχαιτίσῃ εἰς τὸν ὀλισθηρὸν
 κρημνὸν τῆς ἀπωλείας του δὲν δύναται.
 Ἠλώθη τὸ Βυζάντιον καὶ ἵπποτῶν
 σημαία εἰς τὰ τείχη του κυμαίνεται·
 ἠλώθησαν τῆς Θράκης τὰ προπύργια

τῶν Μακεδόνων ἔπεσαν ἡ ὄχυρὰ
 Θεσσαλονίκη ἔπεσαν τὰ φρούρια
 τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος, τῆς Ἀνατολῆς,
 καὶ τοῦ Αἰγαίου. Παρεδόθη τὸ λαμπρὸν
 τῆς Ἀργολίδος κάστρον, τὸ Νεάπολιον·
 Κορώνη, Ἀνδραβίδα παρεδόθησαν,
 καὶ ἡ Καλαμάτα εἰς ἐφόδου ἔπεσαν.
 Ἐκυριεύθῃ ἡ πόλις ἤδη τῶν Πατρῶν,
 τὰ φρούρια τοῦ Ἄργους καὶ τοῦ Ποντικοῦ.
 Τῆς ὑψηλῆς Κορίνθου, οἴμοι ! ἔπεσαν
 τὰ τείχη τὰ λαμπρὰ, τὰ ὑπερήφανα·
 καὶ μόνον ἄρα σὺ, πτωχὸν μου φρούριον,
 ὄρθον θὰ μένης ! Μόνος σὺ, Δοξαπατρῆ,
 τὴν χώραν θ' ἀντιτάξῃς τῶν Σκορτῶν πρὸς τὰς
 σιδηροφοράκτους φάλαγγας τῆς Δύσεως !
 Θεέ μου ! σύ με φώτισον εἰς τὴν δεινὴν
 καὶ δύσκολὸν μου θέσιν. Τί ν' ἀποκριθῶ
 εἰς τὸν ἀπεσταλμένον τώρα τοῦ ἐχθροῦ ;
 Νὰ ἀρνηθῶ ; Καὶ τίς τὰ καταρρέοντα
 τοῦ Ἀρακλόβου τείχη θὰ στηριξῆ ; τίς
 εἰς τῶν τειχῶν τὰ ῥήγματα παρεμβληθεὶς
 κατὰ τῆς λόγχης θὰ προτείνη τῶν ἐχθρῶν
 τὸ στήθος του ; Τίς τούτων τῶν ἀνάνδρων μου
 στρατιωτῶν εἶν' ἔτοιμος εἰς θάνατον
 καὶ πῦρ ν' ἀκολουθήσῃ τὸν Δοξαπατρῆν ;
 Ἄλλα καὶ πῶς νὰ μείνω εἰς τὸ φρούριον,
 ἐν ᾧ τῆς ἐπιούσης τὰ ἀκάθαρτα
 ὀλοτελῶς μᾶς λείπουν ἤδη τρόφιμα ;

Πλὴν τότε τί νὰ πράξω ; νὰ παραδοθῶ ;
 Οὐαί ! καὶ μόνον ἂν τὸ διαλογισθῶ,
 ὁ βίος μοὶ παρίστατ' ἐπονειδιστος,
 φρικώδης τιμωρία ! Νὰ παραδοθῶ ;
 Χανούσα εἶθε κάλλιον διὰ παντός
 νὰ κρύψ' ἢ γῆ τὸ πρόσωπόν μου πρότερον,
 πρὶν τὸ ἐκθέσω εἰς τοὺς ἐμπτυσμοὺς αἰσχρῶς
 τοῦ κόσμου ὀλοκλήρου ; Νὰ παραδοθῶ !
 Καὶ τὴν ἀναισχυντιάν ἔχεις, Βουτσαρά,
 τὴν λέξιν νὰ προφέρῃς τὴν αἰσχρὰν αὐτήν ;
 Τὸ καθαρὸν τῶν Βουτσαράδων ὄνομα
 ἀνάνδρως καὶ ἀτίμως θ' ἀτιμάσῃς ; Τίς ;
 ὁ ἔσχατος τοῦ γένους μου βλαστὸς ἐγὼ
 τὸ ὄνομά μου ν' ἀτιμάσω τὸ λαμπρὸν ;
 Οὐδέποτε ! σκιαὶ σεῖς τῶν προγόνων μου,
 οὐδέποτε, σὰς λέγω· ἡσυχάσατε.
 Αἰ ! τὸ πολύτιμόν σας κληρονόμημα,
 τὸ αἷμά σας ἀκόμη εἰς τὰς φλέβας μου
 δὲν διεφθάρη, ὄχι· ἡσυχάσατε.
 Αἰσθάνομαι ἐντός μου, ναί, αἰσθάνομαι
 ἀνδρείαν ἱκανὴν καὶ γενναϊότητα,
 ὡς Βουτσαράς νὰ πέσω. Νὰ παραδοθῶ ;
 Φαντάσου τότε τὴν ζωὴν σου, ἄθλιε !
 Οἱ λίθοι μόνον τότε δὲν θὰ ἔχωσι
 διὰ τὸ ὄνειδός σου σκῶμμα, κ' ἐμπτυσμὸν
 διὰ τὸ πρόσωπόν σου. Μαύρη κόλασις
 ὁ ἄτιμός σου τότε βίος καὶ αἰσχρός !
 — Ἄλλ' ἢ Σοφία τότε ; ἄλλ' ἢ κόρη μου ;

— Πῶς παρελογιζόμεν ! Μαύρη κόλασις
 δὲν εἶνε ἡ ζωὴ σου, ὄχι, ἄθλιε !
 Ἴδὲ, τοὺς ὀφθαλμοὺς σου στρέψον τοὺς θολοὺς
 πρὸς τοῦ γλοῶντος Χέλμου τὴν ὑπώρειαν.
 Τὴν γῆν ἰδὲ γελῶσαν, ἴδε τὴν φαιδρὰν
 σκιωτῶσαν πέραν φύσιν, καὶ τοὺς διανθεῖς
 τῆς ἀντικρῦ κοιλάδος ἴδε τάπητας.
 Ἐκεῖ, ἐκεῖ, εἰς τὸν παράδεισον αὐτὸν
 ἀγγέλων δύο πάλλονται, ἀχάριστε,
 καρδίαι διὰ σέ. Ἐκεῖ νυχθημερὸν
 οἱ ὀφθαλμοὶ των τήκονται εἰς δάκρυα.
 Ἐκεῖ ἡ εὐτυχία ἢ ἀληθινή,
 ἦν παρ' ὀλίγον πρὸ μικροῦ κατέστρεφες,
 σὲ μειδιῶσα, ἄφρον, ἀναμένει, σέ.
 Τετέλεσται. Εἰς κόρακας ἐββέτωσαν
 τῆς κεφαλῆς μου αἱ καπνοὶ κ' αἱ χίμαιραι !
 Τετέλεσται τὰς κλειδας τοῦ φρουρίου μου
 σοὶ παραδίδω, Καμπανιτὰ μου, ἰδοῦ !
 (Λαμβάνει ἐκ τῆς ζώνης τὰς κλειδας, καὶ ὀρέγων τὴν χεῖρα, τὰς
 ἀφίνει νὰ πέσωσι κατὰ γῆς).
 Ἄλλοίμονον ! τί ἔπραξα ; Παρέδωκα
 τὰς κλειδας, παρεδόθην ; Ἄναπνέω, ἄ !
 (Ἄναλαμβάνει αὐτάς).
 Δὲν παρεδόθην, ὄχι ! — Τίς ; ἐγὼ τὰς κλεῖς
 νὰ παραδώσω τ' Ἀρακλόβου ; Πῶποτε !
 Ὅπισ' ὀπίσω, κάθαγμα τῆς Δύσεως !
 Ἐγὼ νὰ δώσω κλεῖς ; Ποτέ. Οἱ Δάκωνες
 δὲν παραδίδουν κλειδας τὰς κρεμοῦν ἐδῶ,
 (Ἐξαρτᾷ αὐτάς ἀπὸ τῆς λαβῆς τοῦ ξίφους).

κ' εἰς τὸν ἐχθρόν των λέγουν « ἔλθ' ἄγε τας ! »
 — Καὶ ὅμως πῶς νὰ πράξω ; — Φιλανθρωπινέ,
 ποῦ εἶσαι ; Φεῦ ! ἀκόμη δὲν ὑπέστρεψας.
 Τῶν λόγων σου, τῶν συμβουλῶν, τῆς γλώσσης σου,
 τῆς γλώσσης τῆς χρυσῆς σου νῦν εἶπερ ποτὲ
 καὶ ἄλλοτε τὴν χρεῖαν συναισθάνομαι.
 Ποῦ εἶσαι, Ἀάκων γνήσιέ μου ; ὦ, ἔλθε,
 ἔλθε νὰ μὲ στηριξῆς νῦν κλονούμενον,
 νὰ μ' ὀδηγήσῃς ἐκτραπέντα τῆς ὁδοῦ·
 ἔλθε νὰ μὲ διδάξῃς τὸ καθήκόν μου.
 Τελείωσον τὸ ἔργον ὅπερ ἤρχισας.
 Σὺ τὰς κυμαινομένας τῆς καρδίας μου
 ἐξήγησας ὁρμάς, σὺ τὰς ἀτάκτους τῆς
 ἐρρούθμισας ὀρέξεις, κ' εἰς τὰς κλίσεις τῆς
 τὰς ἀορίστους ὄνομα ἀπέδωκας.
 Ναί, σὺ μ' ἐδίδαξας τὸ τί ἐστὶ πατρίς,
 καὶ παρὰ σοῦ τὸ πρῶτον ἔμαθον μ' ὀρθῶς
 τὰς πολιὰς μου καὶ μὲ κράν βίγησιν
 τοῦ σώματός μου, καὶ μὲ τῆς καρδίας μου
 παλμούς ν' ἀκούω τῆς Ἑλλάδος τ' ὄνομα.
 Ἑλλάς πατρίς μου ! σύγγνωθι, ἂν βέβηλα
 συλλογισθεῖς τὸ ἱερόν σου ὄνομα
 ἐπικαλοῦμαι· σύγγνωθι, ἂν πρὸς μικρὸν
 ἀνάξιά σου, ἀνανδρὰ ἐφρόνησα·
 δισταζῶν, μὲ δειλιάς ὅμμι· ἂν πρὸς στιγμὴν
 τὰ χρέη τὰ πρὸς σέ μου εἶδον, σύγγνωθι,
 ναί, σύγγνωθί μοι. — Τώρα εἶμαι ἔτοιμος
 νὰ ἀποθάνω· τώρα — εἶμαι Βουτσαράς.

Σᾶς προκαλῶ, δυνάμεις, ὅσας ἔθρεψαν
 τῆς Δύσεως τὰ ἔλγ, καὶ ἐξήμεσον
 ὁ κόλπος τοῦ Ἀδρία, ἔλθετ' ἔλθετε.
 Ἰππόται μαυροφόροι, ῥυπαρὰ πτηνά,
 ὧ κόρακες δυσώδεις, ὅσοι ἀπληστοὶ
 εἰς τῆς θνησκούσης αὐτοκρατορίας μας
 ἐρρίξθητε τὸ σῶμα, ἔλθετ' ἔλθετε·
 εἰς εὐθυμον θανάτου σᾶς καλῶ χορόν. (Σημαίνει· εἰς-
 ἔρχεται ἀξιωματικὸς τις).

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΔΟΞΑΠΑΤΡΗΣ καὶ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ.

- ΔΟΞ. Εἰς τὸν ἀπεσταλμένον τοῦ ἐχθροῦ εἶπε
 ἐκ τοῦ φρουρίου νὰ ἐξέλθῃ παρευθύς.
 Τοὺς ὄρους τοῦ αὐθέντου του δὲν δέχομαι.
 Δὲν παραδίδ' εἰς Φράγγους ὁ Δοξαπατρῆς
 ὁ Σπαρτιάτης τῶν Σκηρτῶν τὸ φρούριον.
- ΑΞ. Εὐθύς ὁ ὀρισμός σας. — Γενναϊότατε,
 ὁ πυλωρὸς εἰς νέον τινὰ ἄγνωστον,
 παρακαλοῦντα νὰ εἰσέλθῃ πρὸς ὑμᾶς,
 ἐπέτρεψε τὴν εἴσοδον κ' εἰσῆλθε νῦν.
 Σπουδαίαις, λέγει, φέρ' εἰδήσεις πρὸς ὑμᾶς.
- ΔΟΞ. Καὶ εἶνε, λέγεις, ἄγνωστος ;
- ΑΞ. Ναί, ἄγνωστος.

ΔΟΞ. Εἰπέ νὰ ἔλθῃ μέσα. (ὁ ἀξιωματικὸς ἀπέρχεται).
 Νέος ἀγνώστος !
 Τίς ἀρά γε νὰ εἶνε ; Μὴ ὑπέστρεψεν
 ὁ Ἄγγελος ; Ἄλλ' ὄχι· εἶπεν « ἀγνώστος ».

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΔΟΞΑΠΑΤΡΗΣ καὶ ΜΑΡΙΑ μετημορισμένη εἰς ἄνδρα.

ΔΟΞ. Τίς εἶνε ὁ ὄρατος — ὦ Μαρία μου !

Θεὲ μου, εἶνε δυνατὸν ;

ΜΑΡ. ὦ πάτερ μου ! (ἐναγκαλιζ.)

ΔΟΞ. ὦ κόρη μου, τί τόλμη ! Κ' ἡ αἰτία τίς ;

Τί ἀφροσύνη ! Τὸ λοιπὸν ἀπώλεσεν

ἡ μήτηρ σου τὰς φρένας της ;

ΜΑΡ. Ἡ μήτηρ μου

δὲν τὸ γνωρίζει· μόνη καὶ ἀπ' ἑμαυτῆς

νὰ σ' ἴδω ἦλθον, ἐπειδὴ ἐνόμισα

τὰς περιστάσεις ἐπείγουσας.

ΔΟΞ. Τότε πλὴν

φοικτὴν ἀνοησίαν, κόρη, ἔπραξας.

Νὰ σ' ἐπιπλήξω θέλω· θέλω αὐστηρὰ

νὰ σ' ἐπιπλήξω, ἄσκαπτον παιδίον, πλὴν

τὰ δάκρυά μου μ' ἐμποδίζουσιν.

(Τὴν ἐναγκαλιζέται καὶ ἀπαΐζεται). Εἰπέ,

τί ἀπευκαταῖον, κόρη μου, συνέβ', εἰπέ,

δὲν μὲ φοβίζεις ὅλην τὴν ἀλήθειαν

γυμνὴν εἰπέ μοι. Καὶ ἐν πρώτοις ἔφθασεν
 ὁ Ἄγγελος, εἰπέ μοι, Φιλανθρωπινός,
 ὃν μ' ὀπλοφόρους δέκα εἰς τὸ σπήλαιον
 πρὸς ἐξασφάλισίν σας χθές ἐξέπεμψα ;

ΜΑΡ. Ναι, ἔφθασεν, ὦ πάτερ μου. Πλὴν καὶ αὐτὸς
 κ' οἱ ὀπλοφόροι πάντες συνελήφθησαν
 ὑπὸ τοῦ Καμπανίτου.

ΔΟΞ. Καὶ τί ἤθελεν

ἐκεῖ ὁ Καμπανίτης ;

ΜΑΡ. ὦ πάτερ μου ! Τὰ πάντα, καὶ τὸ σπήλαιον

καὶ τὰ στενὰ τὰ περίξ ἤδη πρὸ πολλοῦ

κατέχουσιν ἱππῶται.

ΔΟΞ. Καὶ ἡ μήτηρ σου ;

— ὦ ! τὴν φοικώδη βλέπω ὀλοφάνερα

ἀλήθειαν, θεὲ μου ! — Καὶ ἡ μήτηρ σου, —

εἰπέ μοι τα ἀφόβως ὅλα, κόρη μου —

αἰχμάλωτος ἐσύρθ' εἰς τὸ στρατόπεδον

τῶν ἱπποτῶν ὑπὸ τοῦ Καμπανίτου, αἶ ;

ΜΑΡ. Εἰς τῆς μητρός μου τὴν ζωὴν σ' ὀρκίζομαι ;

ὦ πάτερ, ὄχι. Ἀσφαλῆς ἡ μήτηρ μου

ἐν τῷ σπηλαίῳ μένει, καὶ οὐδεὶς ποτε

οὐδὲ τῆς κεφαλῆς της τρίχα ἤγγισεν.

Ἐξ ἐναντίας ἅπαντες κατ' ἐντολὴν

τοῦ Καμπανίτου φέρονται μετὰ πολλῆς

καὶ ἄκρας εὐλαβείας πρὸς αὐτήν. ὦ ! ἄν,

ὦ πάτερ μου, τὸν νέον τοῦτον ἔβλεπες

κ' ἐγνωρίζεις ἐγγύθεν ! Εἶν' ἀδύνατον

ποτὲ νὰ φαντασθῆ τις τὴν εὐγένειαν,
τὴν χάριν, τὴν ὀραίαν συμπεριφορὰν,
τοὺς λόγους καὶ τοὺς τρόπους, τὰ αἰσθήματα,
μὲ ἓνα λόγον τὴν καρδίαν τὴν χρυστὴν
αὐτοῦ τοῦ Καμπανίτου.

ΔΟΞ. Ὅ,τι ἤκουσα
τῆς ἀκοῆς μου εἶν' ἀπάτη βέβαια,
Μαρία. Σὲ παρήκουσα, ὦ κόρη μου.
Εἶπέ μοι πάλιν τίνος ;

ΜΑΡ. Τοῦ αὐθέντου τοῦ
Μορέως.

ΔΟΞ. Ἐως τῶρα δὲν ἐγνώριζα
αὐθέντην τοῦ Μορέως. Δόξα σοι, Θεέ,
ὅτ' ἠξιώθην τῶρα εἰς τὸ γῆρας μου
νὰ ἔλθῃ ὄχι ἄλλος, ἀλλ' ἡ κόρη μου
νὰ μὲ διδάξῃ, ὅτι ὁ Μορέας, ὦ !
ἀπέκτησεν αὐθέντην ! Δόξα σοι, Θεέ !

ΜΑΡ. Μὲ κάμνεις, πάτερ μου, νὰ τρέμω.

ΔΟΞ. Ὅχι δά !
ἀφόβως διδάξόν με ὅσα ἀγνοῶ.

Τίς εἶνε ὁ αὐθέντης τοῦ Μορέως ; τίς ;

ΜΑΡ. Ὁ Γουλιέλμος Καμπανίτης.

ΔΟΞ. Ἄληθῶς ;
Τῶν ἀτειχίστων τοῦ Μορέως πόλεων,
κωμῶν καὶ πολιχνίων ὁ ἀναίμακτος
κατακτητής ;

ΜΑΡ. Ἀναίμακτος κατακτητής ;
Πλὴν δι' αὐτὸ δὲν εἶνε ἀξιόμικτος,

νομίζω, πάτερ, χριστιανικὴν εἶν.
καρδίαν ἔχων φεῖδεται τοῦ αἵματος
χριστιανῶν ἀνθρώπων ὁ Χριστιανός ; !

ΔΟΞ. Χριστιανῶν ἀνθρώπων ὁ Χριστιανός ; !
Ἴδού καὶ ἄλλο ἔτι σπουδαιότερον
μανθάνω. Ἐγχεῖ δίκαιον, Μαρία μου.
Ἡμεῖς εἴμεθα ζῦλα ἀπελέκητα
οἱ γέροντες, ἐν ᾧ ἀπ' ἐναντίας σεῖς
ὁ νέος κόσμος τόσα νέα πράγματα
μανθάνει ὁσήμεραι. Ὁ κρονόληρος
ἐγὼ ἐθάξθουν, ὅτι οἱ ληστὰι αὐτοὶ
ἱππῶται ἦσαν ἄπιστοι, αἰρετικοί,
τοῦ ἀντιχρίστου Πάππα δούλοι τοῦ
ἀναθεματισμένου καὶ ἀφορισμένου. Σὺ
γνωρίζεις, ὅτι εἶνε ἀγιώτατοι
χριστιανοί. Ἄς ἔγῃ δόξαν ὁ Θεός !

ΜΑΡ. Ἐὰν δὲν ἦσαν, πάτερ μου, χριστιανοί,
πῶς τόσοι βασιλεῖς μᾶς εὐσεβέστατοι
τὰς θυγατέρας τῶσων συνελεύθησαν
δουκῶν καὶ βασιλέων ἐκ τῆς Δύσεως ;
Ἡ σύζυγος τοῦ Δούκα καὶ βασίλισσα
δὲν ἦτο κόρη τοῦ δουκὸς τῶν Νορμανδῶν
Ῥοβέρτου τοῦ Γουισκάρδου ; Ἡ βασίλισσα
ἡ Μαργαρίτα, σύζυγος τοῦ Ἰσαάκ,
δὲν ἦτο κόρη βασιλέως δυτικοῦ
τῆς Οὐγγαρίας ; Ἡ βασίλισσα Ἀγνή,
τοῦ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ ἡ σύζυγος,
Γαλλίς δὲν εἶνε, κόρη τοῦ ῥηγῶς αὐτοῦ

τῶν Φράγκων Λουδοβίκου;

ΔΟΞ.

Ἄμφιβάλλω, ἄν

με τὴν εὐκολίαν καὶ ἀκρίβειαν
 ν' ἀποστηθίσῃς δύνασαι τὸ σύμβολον
 τῆς πίστεως, με ὅσῃ ἀπεστήθισας
 τὸν βδελυρὸν κατάλογον τῶν βδελυρῶν
 ἀνοσιουργημάτων, μ' ὅσα οἱ πιστοὶ
 καὶ εὐσεβεῖς σου βασιλεῖς ἐμόλυναν
 τὸν θρόνον τῶν Καισάρων κ' ἐβεβήλωσαν.
 Πλὴν δι' αὐτὸ ἡ θεία εὐρηκεν ὀργή
 αὐτοὺς τοὺς ἀνοσίους κ' ἐξ αἰτίας των
 τὸ ἔθνος τῶν Ῥωμαίων τὸ πολυπαθές.
 Τῆς βασιλείας ἔκπτωτοι οἱ Κομνηνοὶ
 τῆδε κακίσει δίκην τυχοδιωκτῶν
 πλανῶνται διὰ τοῦτο, κ' εἰς τὸν θρόνον νῦν
 τοῦ Κωνσταντίνου κάθηται ἀγέρωχος
 εἰς κόμης τῆς Φλανδρίας, εἰς αἰρετικὸς,
 ὁ Βαλδουῖνος. Οἱ δ' ἐπίλοιποι ἡμεῖς
 Ῥωμαῖοι, καὶ σὺ βλέπεις τὸ τί πάσχομεν.
 Σκωληκιδῶντα ἄρτον καὶ ἀκάθαρτα
 τρώγομεν ἕω, ἵνα προστατεύσωμεν
 τὴν χώραν τῆς πατρίδος μας πρὸς τοὺς ληστὰς
 τῆς Δύσεως, καὶ, ὅπερ τὸ δεινότερον,
 τὴν πίστιν τῶν πατέρων μας τὴν ἱερὰν
 ὑβρίζομένην ὑπερασπιζόμεθα
 ὄχι κατὰ τῶν Φράγκων, ἀλλὰ κατ' αὐτῶν
 τῶν τέκνων τῶν ἰδίων μας !

ΜΑΡ.

ὦ πάτερ μου,

τὴν πίστιν τὴν ἀγίαν μου δὲν ὕβρισα
 ἐγὼ τῆς βλασφημίας ταύτης ἄπαγε !
 Σὲ εἶπα μόνον, ὅτι καὶ οἱ δυτικοὶ
 χριστιανοὶ 'νε, διὰ τοῦτο καὶ πολλοὶ
 Ῥωμαῖοι δυτικὰς γυναῖκας ἔλαβον
 καὶ τοῦναντίον.

ΔΟΞ.

Ἄ ! ἄν δὲν λανθάνωμαι,

τὴν ἔννοιαν τῶν λόγων σου ἐμάντευσα,
 ἀγαπητὴ μου κόρη. Εἶσαι πρὸ πολλοῦ
 εἰς ὄραν γάμου.

ΜΑΡ.

Πάτερ, σὲ παρακαλῶ —

ΔΟΞ.

Τὴν προσεχῆ Δευτέρα, σήμερον ὀκτώ,
 εἰκοσιτρεῖς τοῦ τρέχοντος, ἀνήμερα
 τ' ἀγίου Γεωργίου, τοὺς δεκαοκτὼ
 χρόνους σωστὰ τοὺς κλειεῖς πλέον, καὶ πατεῖς
 εἰς τοὺς δεκαεννέα σου. Διέρχουσαι
 τῆς ἡλικίας νῦν τὴν πλέον κρίσιμον
 στιγμὴν καὶ ἡ καρδιά σου ἡ τρυφερά,
 ὡς ῥόδον τῆς ἀνοίξεως, τὰ φύλλα της
 ὄργᾳ ν' ἀνοίξῃ πρὸς τὴν πρώτην φαινήν
 καὶ θάλπουςαν ἀκτῖνα τοῦ ἑαρινοῦ
 ἡλίου. Τοῦτο εἶνε φυσικόν. Ἄλλὰ
 εἰς τὸν καιρὸν μας, ἐπειδὴ ὁ ἥλιος
 ἀνέτελλεν ἐντεῦθεν ἐξ ἀνατολῶν,
 τὰ νέα ῥόδα τότε πρὸς ἀνατολὰς.
 ἐστρέφοντο κ' ἐζήτουν ἐξ ἀνατολῶν
 τὸ φῶς. Πλὴν τώρα ὅλα ταῦτα ἐσκωρίασαν,
 τὸ βλέπω μετεβλήθ' ἡ φύσις σύμπασα,

καὶ πιθανὸν αἱ νέαι σεῖς ν' ἀνεκαλύψατε,
 ὅτι ἐκείθεν ἀνατέλλει ἐκ δυσμῶν
 ὁ ἥλιος. Ἄν, χάριν παραδείγματος,
 ὁ ἐσκωριασμένος εἰς τὴν θέσιν σου
 ἤμην ἐγὼ, τὸ βλέμμα μου θά ἔστρεφα
 πρὸς νέον καὶ ὠραῖον καὶ εὐπαιδευτον
 κ' ἐξ οἴκου τοῦ Μορέως καταγόμενον
 ἀρχαίου κ' ἐπισήμου, καὶ ἐν τῇ αὐλῇ
 τοῦ Βυζαντίου ὡς ἀξιωματικὸν
 διὰ πολλῶν ἐτῶν εὐδοκιμήσαντα,
 πρὸ πάντων δὲ ὁμογενῆ χριστιανόν,
 ὁποῖος εἶνε, ὡς ἐν παραδείγματι,
 ὁ Ἄγγελος ὁ Φιλανθρωπινός. Ἀλλὰ
 ὁ Ἄγγελος δὲν εἶνε σιδηρόφρακτος
 ἵπποτης νὰ σ' ἀρέσῃ. Ἴσως ἔπνευσεν
 ἐσχάτως ζωογόνος αὔρα ἐκ δυσμῶν
 ἐντὸς τῆς κεφαλῆς σου, ἐξάερισε
 τῶν παλαιῶν σου τὸν εὐρῶτα ἰδεῶν,
 κ' ἐστράφη ὄχι πρὸς ἀνατολὰς ἀλλὰ
 πρὸς δύσιν ἢ καρδίᾳ σου, ἐκείθεν φῶς
 ἐκδεχόμενη. Ἴσως δὲ καὶ ἠνοιξε
 τὰ φύλλα τῆς τὸ βλέμμα ἤδη κανενὸς
 ἵπποτου, τοῦ ὁποίου εἶν' ἀδύνατον
 ποτὲ νὰ φαντασθῇ τις τὴν εὐγένειαν,
 τὴν χάριν, τὴν ὠραίαν συμπεριφορὰν,
 τοὺς λόγους καὶ τοὺς τρόπους, τὰ αἰσθήματα,
 μὲ ἓνα λόγον τὴν καρδίαν τὴν χρυσοῦν!
 ὦ πάτερ μου!

MAP.

ΔΟΞ.

ὦ κόρη μου! βλέπεις αὐτό;

(Ἐξαγαθὸν ἐκ τῆς ζώνης τοῦ ἐγχειρίδιον).

Ἀκόμη μέχρι σήμερον τὸ καθαρὸν
 τῶν Βουτσαράδων αἷμα δὲν ἐμόλυνεν
 ἀλλόφυλος καὶ ἄπιστος. Ἄν ἑκατὸν
 υἱοὺς καὶ θυγατέρας εἶχον, κ' ἤρχετο
 νὰ μὲ ζήτησῃ Φράγκος ἐν τῶν τέκνων μου
 τῶν ἑκατὸν εἰς γάμον, προῖκα φέρων μοι
 τῆς οἰκουμένης ὅλης τὸ βασιλείον,
 θὰ τὸ ἠρνούμην· ἢ, ἂν παρὰ γνώμην μου
 τὸ τέκνον μου ἐδέχετο, μὲ τοῦτό μου
 ἐγὼ τὸ ἐγχειρίδιον θὰ ἔχυνα
 τὸ μολυνθέν του αἵμα. Ἡ μονογενὴς
 θυγάτηρ σὺ τοῦ μόνου εἶσαι Βουτσαρᾶ.
 Στάθμησον τοῦτο εἰς τὰς φρένας σου καλῶς.

(Εἰσέρχεται Ἄξιωματικός τις).

ΑΞΙΩΜ. Οἱ Φράγκοι πλησιάζουν εἰς τὰ τείχη μας πανστρατιᾷ πεζοί τε καὶ ἵππεις.

ΔΟΞ.

Καλῶς

νὰ ἔλθουν. Εἰς τὰς θέσεις τῶν οἱ φύλακες.
 Τοῦ Καλοκέρη ἢ φρουρὰ εἶπε εὐθὺς
 τὸν προμαχῶνα τοῦ προφήτου Ἠλιοῦ
 νὰ καταλάβῃ. Ἡ φρουρὰ τοῦ Δροσινού
 τὸν Ἅγιον Νικόλαον τὸν Πρόδρομον
 ὁ Θεοδούλης. Εἰς τὰ ὄπλα ὁ στρατός.

(Εἰσέρχεται ὁ Ἄγγελος Φιλανθρωπινός).

Ὁ Ἄγγελός μου; Καλῶς ἦλθε, φίλτατε!

ΦΙΑ. Νὰ σ' ἀτενίσω, στρατηγέ μου, δὲν τολμῶ.

Ἄντι τὴν ὄραν ταύτην εἰς τὸ σπήλαιον
πλοσίον τῶν φιλότατων σου νὰ ἀγρυπνῶ
φρουρὸς πιστὸς καὶ φύλαξ, εἰς τὸ φρούριον
μὲ βλέπεις αἴφνης.

ΔΟΞ. Ἔσο, φίλε, ἥσυχος.

Ἐκὼν γνωρίζω ὅτι δὲν ὑπέστρεψας.
Μὲ εἶνε γνωστὰ τὰ πάντα, ὅτ' εἰς τῶν ἐχθρῶν
τὰς χεῖρας εὔρες ἤδη τοὺς οἰκειοὺς μου,
τὸ σπήλαιον, καὶ ὅτι σὲ συνέλαβεν
ὁ Καμπανίτης.

ΦΙΛ. Δίχως ὁ ἀπάνθρωπος
νὰ μὲ φονεύσῃ μάλλον!

ΔΟΞ. Μὴ παραφορᾶς
ἀνωφελεῖς, υἱέ μου. Τὴν καρδίαν σου
γνωρίζω.

ΦΙΛ. Καὶ ἐνταῦθα μ' ὑπεχρέωσε
συνωδευμένος μὲ ἰππότους ἀπρακτοὺς
νὰ ἐπιστρέψω.

ΔΟΞ. Ὅπου κὰν τὸ ἥμισυ
τῆς ἐντολῆς, δι' ἣν σὲ ἐξαπέστειλα,
θ' ἀναδεχθῆς, ἐλπίζω.

ΦΙΛ. Πῶς;

ΔΟΞ. Φρουρῶν ἐδῶ,

ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ σου, εἶμαι βέβαιος,
τοῦ θησαυροῦ, ὃν εἶχα εἰς τὸ σπήλαιον
κρυμμένον, τὸ ἐν ἥμισυ — αὐτὸν ἐδῶ
τὸν τολμηρὸν δραπετὴν τοῦ σπηλαίου.

ΦΙΛ. Ω

Θεέ μου! Εἶνε δυνατόν; Ἡ δεσποινὴς
ἐδῶ Μαρία;

ΜΑΡ. Φίλε, καλῶς ἦλθετε.

ΦΙΛ. Εἰς τὰς διαταγὰς σου, γενναιώτατε,
ἀφοσιοῦμαι ὅλος. (Ὁ Δοξαπατρῆς ἐξέρχεται).

Ἐὰν δι' αὐτὸν
τοῦ θησαυροῦ τὸ ἥμισυ, ὦ! δι' ἐμὲ
ὁ εἷς καὶ μόνος εἶνε ἀνεκτίμητος
ἐπὶ τοῦ κόσμου θησαυρὸς ἡ δεσποινὴς
Μαρία.

ΜΑΡ. Εἴσθε λίαν ἔτι πρόσφατος
ἐκ τῆς αὐλῆς τοῦ Βυζαντίου, κύριε.

ΣΚΗΝΗ Ε'.

(Ἐκτὸς τοῦ σπηλαίου. Νύξ):

ΔΑΙΜΟΝΟΓΙΑΝΝΗΣ κατακεκλιμένος χαμὰ καὶ ΒΑΣΙΛΙΚΗ.

ΒΑΣ. Καὶ δὲν μοῦ λές, στὸ Θεό σου, Γιάννη, τί ἔχεις
ἀπόψε;

ΔΑΙΜ. Τὰ φεγγαριάτικὰ μου.

ΒΑΣ. Ἡ γῆ εἶνε βρεγμένη, ἀγάπη μου, κάνει ψύχρα. Θὰ
κρυώσης, θ' ἀρπάξῃς καμμιὰ πλευρίτιδα, καὶ θὰ ἔχω πάλιν
τρεχάματα.

ΔΑΙΜ. Μοῦ κάνεις τὴ χάρι νὰ τὰ ἔχῃς τώρα τὰ τρεχά-
ματα, νὰ πᾶς νὰ καθῆσῃς μέσα, καὶ νὰ λειψῆς ἀπὸ τὸ κε-
φάλι μου.

ΒΑΣ. Θὰ κρυώσης, ἀγάπη μου.

ΔΑΙΜ. Ἐλα ὀπίσω μου, Σατανᾶ !

ΒΑΣ. Τὸ βλέπω τώρα, ἔπαυσαι πλέον νὰ μὲ ἀγαπᾷς.

ΔΑΙΜ. Θὰ σηκωθῶ ἀπάνω, καὶ θὰ σὲ χειροτονήσω ἀρχόντισσα Δοξαπατρῆ.

ΒΑΣ. Δὲν εἶμαι πλέον ἡ ζωὴ σου, τὸ φῶς σου, ἡ πολυαγαπημένη καὶ πολυλατρευμένη σου Βασιλική.

ΔΑΙΜ. Μωρὴ στρίγλα, δὲν ἀκοῦς ἀπόψε; Θὰ σηκωθῶ ἀπάνω καὶ θὰ σὲ χειροτονήσω ἀρχόντισσα κυρὰ Σοφία· ὅπου θὰ πῆ θὰ πιάσω ἕνα ξύλο καὶ θὰ κάνω τὸ κεφάλι σου δοξαπατρὶ νὰ πίνουν μέσα αἱ ὄρνιθες νερό. (Ἡ Βασιλικὴ ἀπέρχεται. Μόνος). Τῆ παλαιοστρίγλα ! πῶς μ' ἐφορτώθηκε δευτεριάτικ' ἀπόψε, ἀλήθεια καὶ ἀλήθεια ! Πάρε, λέγει, γυναίκα, νὰ δῆς ἀγαλλίασι καὶ προκοπῇ ! Δὲν λέγει πάρε γυναίκα, νὰ φορτωθῆς διάβολο ζωντανὸ στὴ ράχι σου ! Ἐλα ὁμῶς πάλιν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ὅταν ἦσαι νέος, ποῦ χορεύει ὁ διάβολος μέσα σου τὸν Καλαματιανό ! Τί νὰ κάνης ; Νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια, ἀν δὲν τὸ ἐμπόδιζε μ' ἀφορισμὸ ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, τὸ καλλίτερο πρᾶγμα ποῦ ἔχει νὰ κάνη ἕνας φτωχὸς σὰν κ' ἐμένα εἶνε νὰ πᾶ' νὰ γείνη εὐνοῦχος σὲ κανένα πάλᾳτι. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, ἀδερφε, γλυτώνεις καὶ ἀπὸ τὸν ἕνα διάβολο καὶ ἀπὸ τὸν ἄλλο ποῦ θὰ φορτωθῆς ἔπειτα στὴ ράχι σου. (Ἐπᾶνέρχεται ἡ Βασιλικὴ φέρουσά σκέπασμα, ὅπερ προσφέρει εἰς τὸν Δαιμονογιάννην).

ΒΑΣ. Πάρε κἂν αὐτὴ τὴ βελόντσα νὰ σκεπασθῆς. (Ὁ Δαιμονογιάννης ἀρπάζει τὸ σκέπασμα καὶ βίπτει αὐτὸ εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Βασιλικῆς). Καὶ εἴ μού λές, Γιάννη, τί σκοποὺς ἔχεις ἀπόψε ; νὰ πλευριτώσης θέλεις χωρὶς ἄλλο ;

ΔΑΙΜ. Νὰ πλευριτώσω, λέγει ; Κεφάλι ποῦ τό'χει! νὰ

πλευριτώσω ! Ὅχι, δὲν ἔχω σκοπὸ νὰ πλευριτώσω· σκοπὸ ἔχω νὰ μείνω ἐδῶ ὅλη τὴ νύχτα κατὰγματο, ὡς ποῦ νὰ ψοφήσω — μὲ καταλαβαίνεις τώρα, κοκώνα μου ; ὡς ποῦ νὰ ψοφήσω, νὰ σκάσω σὰν τὸ στυλλί. Νὰ τί λογιῆς πλευριτώμα σκοπεύω νὰ κάνω.

ΒΑΣ. Χριστὸς καὶ Παναγία ! Τί ἔπαθες ἀπόψε, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ ;

ΔΑΙΜ. Τί ἔπαθα ; Νόστιμη ἐρώτησις ! τί ἔπαθα ; Ὅ,τι ἔπαθα, τὸ ἔπαθα ἀπὸ τὸ κεφάλι μου. Καὶ λοιπὸν τώρα θέλω ν' ἀντάμειψω, νὰ πληρώσω τὸ κεφάλι μου· θέλω ἀπόψε νὰ κάνω νὰ πάθῃ τὸ κεφάλι μου ὅ,τι αὐτὸ μ' ἔκανε νὰ πάθω.

ΒΑΣ. Καλὲ, τί ἔπαθες, Γιάννη μου ; Καλὲ, σὺ παραλαλεῖς, ἄνθρωπε !

ΔΑΙΜ. Ἐνοια σου, μάτια μου, καὶ δὲν παραλαλῶ. Σὲ λέγω πῶς ἀπόψε θὰ πληρώσω — καὶ καταλαβαίνεις ; ἀρχοντικά, μὲ τὸ παραπάνω — τὸ κεφάλι μου. Ὅπου θὰ πῆ θὰ κάνω ἀπόψε τὸ κεφάλι μου νὰ πάθῃ ὅ,τι αὐτὸ τὸ κεφάλι μου — νά ! τὸ βλέπεις ; αὐτὸ τὸ κούφιο, τὸ ξερὸ κεφάλι μου (τύπτεται τὴν κεφαλὴν) — μ' ἔκανε νὰ πάθω. (Ἐγερθεὶς ἐν βίᾳ). Καταλαβαίνεις, μωρὴ στρίγλα, τί θὰ ποῦν ὅλα αὐτά ; Θὰ ποῦν πῶς εἰς τὸ ἐξῆς ἡ ζωὴ μου κατήντησε ἀνυπόφορη. Εἶμαι ἕνας — προδότης ! — λοιπὸν, ἐμπρός ! Ἄνοιξε, περιστροῦλά μου, ταῖς φτερούγαις σου καὶ πήγαινε κατὰ διαβόλου. Ἐμπρός, ἀνοιξε, βαρκοῦλά μου, τ' ἄρμενά σου, καὶ τράβα πελάγου· τράβα πελάγου, σὲ λέγω, καὶ ἄφες μας τὸ λιμένα εἰλεύθερο νὰ βολτατῶμε μὲ τὴ σαπισακολεῖδα μας. Ἐμπρός, σὲ λέγω. Τράβα τὸ κάρφο σου μὲ ταῖς ἀκαθαρσίαις του γλήγορα, τράβα κἄμπου, καὶ ἄφες μας

τον τόπο και τὸν ἀέρα ἐλεύθερο νὰ βλέπωμε τὸν οὐρανὸ μὲ
τ' ἀστρα. Αἶ, στέρηλα, ἀκούς ἢ ὄχι ;

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

ΟΙ ΠΡΟΛΑΒΟΝΤΕΣ καὶ ΣΟΦΙΑ.

ΣΟΦ. Βασιλική, τί ἔγεινεν ἡ Μαρία ;

ΒΑΣ. Καὶ πῶς ; δὲν εἶνε μέσα ; Ἐγὼ ἐθαψόουσα πῶς
ἦταν μέσα. Φαίνεται πῶς πῆγε πάλιν εἰς τὸ δάσος καὶ πε-
ριπατεῖ μόνη κατὰ τὴ συνήθειά της.

ΣΟΦ. Ὅριστ' ἐκαὶ πέρα. Καὶ τὴν ἀφίνεις λοιπὸν σὺ νὰ
γυρῆ μόνη της εἰς τὸ δάσος ; Πήγαινε γλήγορα καὶ φώ-
ναξέ την νὰ ἔλθῃ μέσα. (Ἡ Βασιλικὴ ἀπέρχεται εἰς τὸ δάσος).
Τί ἔμαθες, Γιάννη, περὶ τοῦ Φιλανθρωπικοῦ ;

ΔΑΙΜ. Κυρία, καθὼς σὰς εἶχα προείπη, συνελήφθη ἀπὸ
ἓνα σταυροφόρον, κατὰ τοῦ ὁποίου εἶχε ξεσπαθῶση, καὶ θὰ
διέφυγε βέβαια τὰς χειράς του, ἀν δὲν ἔφθαναν καὶ οἱ ἄλ-
λοι φίλακες ἀπὸ τὰ πέρα. Τὸν συνέλαβαν λοιπὸν καὶ τὸν
παρέδωκαν εἰς τὸν Καμπανίτη. Ἄλλὰ πρὸ ὀλίγου ἔμαθα
πῶς ὁ Καμπανίτης τοῦ ἐχάρισε τὴ ζωὴ, καὶ τὸν ἀπέλυσε
ἐλεύθερον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ φρούριον.

ΣΟΦ. Δόξα σοὶ ὁ Θεός. (Ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ σπεύδουσα καὶ ἔντρομος.

ΒΑΣ. Ὦ δυστυχία μου ! δυστυχία μου ! Ἐγάθηκε ἡ Μα-
ρία. Ἄκουσε νὰ σοῦ πῶ ἓνα μυστικό. Φοβοῦμαι μήπως ἔ-
φυγε μὲ τὸν Καμπανίτη, ὅπου ἔρχεται κάθε βράδυ καὶ συν-
ομιλεῖ μαζί της εἰς τὸ δάσος.

ΔΑΙΜ. Τί θὰ πῆ αὐτό ; Ὁ Καμπανίτης μὲ τὴ Μαρία ;

ΒΑΣ. Ἀλλοίμονον ! Σὺ ἀκόμη δὲν ἤξεύρεις ὅλη τὴ δυστυ-
χία μας. Ἡ Μαρία ἀγαπᾷ τὸν Καμπανίτη.

ΔΑΙΜ. Οὐράνια δυνάμεις ! Ὑψιστε Κύριε ! Ἡ Μαρία —
πῶς ; τί εἶπες ; — ἡ Μαρία ἀγαπᾷ τὸν Καμπανίτη ;

ΒΑΣ. Ναι, ἡ Μαρία ἀγαπᾷ τὸν Καμπανίτη.

ΔΑΙΜ. (παράφορος). Λοιπὸν, Ἐωσφόρε, λοιπὸν Ἰσκαριώτη,
μὲ τὰ σωστά σου λοιπὸν ἐβάλληκες νὰ μ' ἐξολοθρεύσης
εἰπέ μου, θὰ ἔλθῃ καὶ ἀπόψε ὁ Καμπανίτης ;

ΒΑΣ. Ἐὰν ὡς τώρα δὲν ἤλθε, θὰ ἔλθῃ.

ΔΑΙΜ. Δόξα σοὶ, Θεέ μου ! Ἀλάφρωσα ἀπὸ τὸ βάρος
μου ἀνασαινω τώρα ἐλεύθερα· ἐτελείωσαν τὰ βάρη μου·
πήγαινε, Βασιλική, ἄφες με μονάχο· τώρα εἶμαι καλά.

ΒΑΣ. Τί θὰ πῆ καλά εἶσαι ; Ἀγρίεψαν τὰ μάτια σου.
Τί θὰ κάμης ;

ΔΑΙΜ. Ἀπόψε ἐτελείωσε· θὰ σκοτώσω τὸν Ἰσκαριώτη
αὐτὸν, τὸν Καμπανίτη.

ΒΑΣ. Δι' ὄνομα Θεοῦ, δι' ὄνομα Θεοῦ, μὴ τολμήσης. Τὴν
ἰδία στιγμή ἐσκότωσες καὶ τὴ Μαρία. Σὺ λοιπὸν δὲν γνω-
ρίζεις ἔως ποῦ φθάνει ἡ δυστυχία μας. Ἡ Μαρία τρελλαί-

νεται διὰ τὸν Καμπανίτη· τὸν ἀγαπᾷ ὡς τρελλή.
ΔΑΙΜ. Ἀλλοίμονον, ἀλλοίμονον, κόρη μου Μαρία!

ΣΚΗΝΗ Η΄.

(Τὸ φρούριον τοῦ Ἀράκλδου. Εἰς τὰ τεῖχη του σημαία φραγκική).
ΚΑΜΠΑΝΙΤΗΣ καὶ ΒΙΛΛΑΡΔΟΥΙΝΟΣ.

ΒΙΑ. Τὸν Γουλιέλμον Καμπανίτην σήμεραν
αὐθέντην τοῦ Μορέως πάντως δύναμαι
νὰ χαιρετίσω. Ἐγεις εἰς τὰς χεῖράς σου
τὸ φρούριον τῶν Σκόρτων τὸ Ἀράκλδον,
τὸ τέως νομιζόμενον ἀπόρητον,
καὶ ἤδη εἰς τὰ τεῖχη του λατινική
σημαία κυματίζει. Ὁ Δοξαπατρῆς,
αὐτὸς τῶν ἐγγυσιῶν ἀντιπάλων σου
ὁ πλέον πείσμων καὶ ἀνδρείος, ἠπτηθεὶς
τῆς Ὑψηλότητος σου ἀνεγνώρισε
τὸ κράτος ἐκὼν ἄκων, καὶ δὲν ἔμεινε
ἐκ τοῦ Μορέως εἰμὴ ἡ παρῆλιος
Μονεμβασία πλέον πρὸς ἐκπόρησιν.
Ἀλλὰ καὶ ταύτην ὁ ἀποκλεισμός μνηῶν
ὀλίγων μόνον θέλει εἰς τὰς χεῖράς σου
τὴν παραδώσῃ, ἔσο πάντη βέβαιος.
ΚΑΜ. Βιλλαρδουῖνε, ἐκ ψυχῆς σ' εὐχαριστᾷ.
Ὡς μέχρι τοῦδε, οὕτω καὶ εἰς τὸ ἐξῆς
εἰς τοῦ Ὑψίστου μόνον τὴν ἀντίληψιν
ἐλπίζω.

ΒΙΑ. Πρὸ ὀλίγου, Ὑψηλότατε,
ἐκ Καμπανίας ἔφθασαν ἀπόστολοι,
καὶ τὰς διαταγὰς σου περιμένουσι
νὰ παρουσιασθῶσιν.

ΚΑΜ. Ἄς εἰσέλθωσιν.

(Ἐξέρχεται ὁ Βιλλαρδουῖνος καὶ προσκαλεῖ τοὺς ἐκ Καμπανίας
ἀπεσταλμένους, οἵτινες καὶ εἰσέρχονται).

Συμπατριῶται φίλοι, καλῶς ἤλθετε.

Ἐκ τῆς πατρίδος τί εἰδήσεις ἔχετε;

ΑΠΕΣΤ. Μὲ θλιψὴν μας μεγάλην, Ὑψηλότατε,
καὶ μὲ καρδίας συντριβὴν σὰς φέρομεν
τοῦ ἀδελφοῦ σας Κόμητος τὸν θάνατον.

ΚΑΜ. Ὁ δυστυχία! Πότε, πῶς ἀπέθανεν
ὁ δυστυχῆς μου ἀδελφός;

ΑΠΕΣΤ. Τὰ γράμματα
αὐτὰ διαλαμβανουν τὰ καθ' ἕκαστα.

(Τῷ ἐγγχειρεῖ γράμματα, ἅτινα ὁ Καμπανίτης ἀποσφραγίζει).

Οἱ ἄρχοντες τοῦ τόπου, Ὑψηλότατε,
καὶ ὅλη ἡ κοινότης σὰς προσφέρουσι
τὰ ταπεινά των δι' ἡμῶν σεβάσματα.
Καὶ ἡ Μεγαλειότης του, ὁ συγγενῆς
τοῦ οἴκου σας, ὁ χριστιανικώτατος
τῶν Γάλλων βασιλεὺς Φίλιππος Αὐγούστος
τὴν θλιψὴν τὴν βαθεῖαν τῆς βασιλικῆς
καρδίας του ἐκφράζει δι' ἡμῶν πρὸς σὰς,
καὶ τοὺς ἀδελφικούς του πέμπει ἀσπασμούς.
Οἱ συγγενεῖς σας ἅπαντες, οἱ ἄρχοντες
τοῦ τόπου ἅπαζ ἅπαντες, οἱ κάτοικοι

μικροὶ μεγάλοι, κ' ἡ Μεγαλειότης τοῦ
θεριῶς καὶ ἐπιμόνωσ' σὰς παρακαλοῦν
τὴν οἴκαδ' ἔλευσίν σας νὰ ταχύνετε,
τῆς Καμπανίας ὅπως τὴν κυβέρνησιν
ὡς φυσικὸς σῆς λάβητε διάδοχος.

ΚΑΜ. Βιλλαρδουίνε, κάλεσον τῶν ἵπποτῶν
τοὺς πρώτους κ' ἐπισήμους νὰ συνέλθωσι.

(Ὁ Βιλλαρδουίνος ἐξέρχεται. Ὁ Καμπανίτης ἀναγινώσκει τὰ
γράμματα περίλυπος, ἕως οὐ συνέρχονται οἱ ἀξιωματικοί).

ΣΚΗΝΗ Θ'.

ΟΙ ΠΡΟΔΑΒΟΝΤΕΣ καὶ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ.

ΚΑΜ. Συστρατιῶται φίλοι καὶ συναδέλφοι,
ἐπικαλοῦμαι μάρτυρα τὸν Ὁψιστον
εἰς τὴν βαθεῖαν θλιῖψιν τῆς καρδίας μου
διὰ τὴν αἰφνιδίαν ἀποβίωσιν
τοῦ προσφιλοῦς μοι ἀδελφοῦ καὶ κόμητος.
Καὶ δεύτερον μεγάλως, φίλοι, θλίβομαι
μὴ δυνηθεῖς εἰς πέρας τὴν κατὰκτησιν
νὰ φέρω τοῦ Μορέως, ὅπως ἤλπίζον.
Εἰς τὴν φωνὴν ἀνάγκη τῆς πατρίδος μου
νὰ ὑπακούσω οἴκαδε καλούσης με.
Ἄνάγκη, φίλοι, νὰ σὰς ἀποχωρισθῶ.
Ἄλλὰ πρὶν τούτου χρέος ἔχω ἱερόν,
συστρατιῶται, τὴν εὐγνωμοσύνην μου
νὰ σὰς ἐκφράσω ἀπὸ βάθους τῆς ψυχῆς
διὰ τὴν ἔξοχόν σας γενναιότητα.

τὴν τόλμην, τὴν ἀνδρίαν, τὴν εὐπέθειαν,
διὰ τὰς ἀρετὰς σας πάσας, αἵτινες
εἰς τοῦ ἵπποτου τ' ὄνομα σέβας, τιμὴν
καὶ δόξαν προσεποίησαν, δι' ὧν καὶ, ἂν
ἐπράχθη τι, διέπραξα. Κ' ἐπράχθη τι
ἀναντιφῆρῆτως. Εἰς ὑμᾶς ἀπόκειται
καὶ τῶν λοιπῶν, ἵπποται, ἡ κατόρθωσις,
ἐξ ὧν εἰς σὰς μὲν πλοῦτος, δόξα, δύναμις,
αἰδίων δὲ κλέος εἰς τὴν φίλην μας
Γαλλίαν, ἄπερ εὐχομαι ἀπὸ ψυχῆς.
Τὸν χάρτην τοῦτον λάβετε. Ἐντὸς αὐτοῦ
ὠρίσθη ἡ εἰς ἕκαστόν σας παρ' ἐμοῦ
δοθεῖσα μοῖρα τῆς κατακτηθείσης γῆς.
Βιλλαρδουίνε, φίλε πρωτοστάτορ μου,
πρὸς σὲ τὸν λόγον στρέφω νῦν. Ἄχάριστος
θα ἦμην καὶ ἀγνώμων εἰς τὰς πρὸς ἐμὲ
πολλὰς ὑπηρεσίας κ' ἐκδουλεύσεις σου,
ἂν μὴ μυρίας ὠμολόγουν χάριτας.
Ναί, φίλε πρωτοστάτορ τὸ βασιλικὸν
παρὰ τῷ Μομφερράτῳ σου ἀξίωμα
καὶ τὰς ἐκεῖ τιμὰς σου χάριν μου ἀφείς,
εἰς τὸν Μορέαν ἤλθες τῶν κινδύνων μου
συμμέτοχος νὰ γείνης καὶ συμβοηθός.
Πανδῆμως οὖν ἐνταῦθα διὰ βίου μου
εὐγνώμονα κηρύττω ἑμαυτὸν πρὸς σέ.
Τὴν Καλαμάταν καὶ τὴν Ἀρκαδίαν σοι
παραχωρῶ μετὰ τῶν περιχώρων τῆς.
Ἐκτὸς δὲ τούτου τοποτηρητὴν τῆς γῆς

ἀπάτης τοῦ Μορέως, ἦν κατέκτισσα.
 σὲ θισαίξω, μέχρις οὗ ἐντὶς ἐνός
 ἐνιαυτοῦ διάδοχόν μου συγγενῆ
 πρὸς σὲ ἐκπέμψω. Μεθ' ἐν ἔτος ὅμως, ἂν
 δὲν παρυσιασθῆ τις ἔμπροσθέν σου ὡς
 διάδοχος ἐμοῦ, ἡ γενναϊότης σου
 ἀθθενταίς τοῦ Μορέως τότε γίνεσται.
 Ὁ χάρτης τῆς μερίδος σου ἴδού αὐτός.
 Ἴδού σοι παραδίδομαι καὶ ἐνοσφράμιστον
 τῆς αἰθενταίας τοῦ Μορέως δίπλωμα.
 Συστρακιώται φίλοι μου, πρὸς τὸ παρόν
 ἀπέλθετε εἰς τὰς σκιλάς* μεθαύριον
 εἰς βλέπω πάλιν καὶ εἰς ἀποχαιρετῶ.
 Ἐνωμοσάραχαι δώδεκα καὶ δύο σας
 σημαιοφόροι θὰ μὲ συνοδεύσωσιν
 ἕως τῆς Ἀνδραβίδας τὸ παράλιον.
 (*Ἐξέρχονται ἅπαντες πλὴν τοῦ Καμπανίτου).

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΚΑΜΠΑΝΙΤΗΣ (μῆνος).

Τὴν γῆν λοιπὸν ἀφίνω τῶν ὀνειρῶν μου,
 ἀφίνω τὴν παλαιότεραν τὴν αἱματικὴν
 τῶν φιλοδόξων μου σχεδίων καὶ σκοπῶν,
 καὶ φεύγω ὅπου νέα, ἄλλα σχέδια
 φιλοδοξίας καὶ σκοποὶ μὲ σύρουσι.

Τὸν πολικὸν ἀστέρα εἰς τὸ πέλαγος
 τὸν ὀδηγὸν ἀφίνω, καὶ πρὸς τὴν ξηρὰν
 τὸ πλοῖον στρέφω, ὅπου νῦν πλησίστιον
 τῆς φιλαρχίας τὸ ὄθει ὁ ἄνεμος.
 Μαρία, σὺ τὸ ἄστρον μου τὸ πολικόν,
 τὸ φαεινόν, τὸ στίλβον ἄστρον ἦσο σὺ,
 πρὸς οὗ τὸ φῶς ἐστράφη ἡ καρδία μου.
 Ἄλλ' οἴμοι ! σὺ τὰ ὕψη τ' οὐρανοῦ οἰκεῖς,
 κ' ἐγὼ ἐνταῦθα ἔρπω, ὄν χαμαιγενές.
 Θνητὸν γῆς τέκνον πρὸς τὴν οὐρανίαν σου
 πατρίδ' ἀσκέπτως τὰς δανείας πτέρυγας
 τοῦ Ἔρωτος ὁ δεῖλαιος ἐτάνασα·
 ἀλλὰ ματαί' ἀπόπειρα. Σὺ, ἄγγελος,
 τὰ ὕψη, κόρη, κατοικεῖς τοῦ οὐρανοῦ,
 κ' ἐμὲ μυρίοι εἰς τὸν ἄδην δαίμονες
 παθῶν ἀγρίων καὶ βιαιῶν σύρουσι.
 Μαρία, φεύγω καὶ σ' ἀφίνω. Ὡς κισσὸς
 τὸ ραδινόν σου στέλεχος ἠθέλησας
 νὰ προστηρίξῃς εἰς δρυὸς στερῆρας κορμόν·
 ἀλλὰ ἡ δρυς σου ἐξηλέγχθη κάλαμος
 ὑπὸ σφοδρῶν ἀνέμων σαλευόμενος.
 Ἀγάπην αἰωνίαν, ἔρωτα θερμὸν
 σοὶ ὑπεσχέθην, κόρη, κ' εἰς τοὺς ὄρκους μου
 πεισθεῖσα σὺ, τὴν νεαρὰν καρδίαν σου
 προσήνεγκας ἀθῶν ὀλοκαύτωμα
 εἰς τὸν βωμὸν τοῦ ἔρωτος ἡ ἀπειρος.
 Οἱ λόγοι καὶ οἱ ὄρκοι μου εἰς ἀνυδρὸν
 σπαρέντες μόλις γῆν ἐξηνεμάθησαν·

καὶ τώρα φεύγω — φεύγω δίχως λέξιν μου
νὰ σ' εἶπω, δίχως ἕνα, κόρη, ἀσπασμὸν
νὰ σοὶ προσφέρω, δίχως ἐν ὑγίαινε
νὰ σοὶ προσεῖπω. Φεύγω ὡς ὁ ἔνοχος,
ὃ μὴ τολμῶν νὰ ἴδῃ κατὰ πρόσωπον
τὸ θῆμά του, καὶ σέρων ἔνδον ἑαυτοῦ
τοῦ συνειδότος ἀγρυπνῶν τὸν ἔλεγχον.
Μαρία, μὲ ἠγάπησας. Ὅσον ποτὲ
λατρεῖαν, ἀφοσίωσιν καὶ ἔρωτα
παρθένου στῆθος ἀπαλὸν ἐνέκλεισε,
μὲ τόσῃ σου λατρείαν, ἀφοσίωσιν,
μ' ἔρωτα τόσον τόσον μὲ ἠγάπησας.
Καὶ ὅμως φεύγω καὶ σ' ἀφίνω. Δάκρυα
πικρὰ θὰ χύσῃς πρὸς τὸ ἄκουσμα αὐτό,
θὰ κλαύσῃς, θὰ θρηνήσῃς. Κλαῦσον, θρηνήσον.
Ὅ,τι καλὸν, ὅτι ὠραῖον εἰς τὴν γῆν αὐτὴν
πικρὰ νὰ κλαίῃ καὶ νὰ πάσχη πέπρωται.

(Καταπεταννύεται ἡ ἀυλαία).

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ.

ΣΚΗΝΗ Α΄.

(Οἰκία Δοξαπατρῆ).

ΔΟΞΑΠΑΤΡΗΣ, ΡΑΨΩΙΔΟΣ καὶ ΘΥΓΑΤΗΡ αὐτοῦ.

ΔΟΞ. ὦ ! ναὶ, καλέ μου γέρον, τὸ Ἀράκλοβον,
τὸ φρούριον τῶν Σκόρτων τὸ ἀγέρωχον,
ἐκυριεύθη, καὶ ὁ πρὶν ἀήττητος
Δοξαπατρῆς, ὡς βλέπεις, νῦν αἰχμάλωτος
ἐδῶ τοῦ Καμπανίτου μένει, ἀσπλος,
κατησχυμμένος, καὶ φεῦ ! πλήρης συμφορῶν
οἰκιακῶν ! ὦ ! ψάλε εἰς τὴν λύραν σου
τοῦ Βυζαντίου τὴν θρηνώδη ἄλωσιν,
καὶ τ' ἀλλεπάλληλά μου δυστυχήματα
μὲ θρήνους καὶ μὲ δάκρυα τραγώδησον.
Οἱ ὀφθαλμοί σου οἱ κλειστοὶ συνείθισαν
τὴν θλιβομένην σου καρδίαν μὲ ῥοὴν
θερμῶν δακρύων νὰ ἀνακουρίζωσι,
καὶ τῆς νοήμονός σου λύρας αἱ χορδαί,
εἰς τόνους παλλομένους μεταφράζουσαι
τὴν θλίψιν τῆς καρδίας μας τὴν ἄφρονον,
εἰς τὰς πληγὰς τῆς βάλασμον ἐγγέουσι.

Τραγώδησον. Τὴν μαινομένην ἐν ἐμοὶ
 τῆς δυστυχίας θέλλαν εἰς δάκρυα
 πασχίζω νὰ ἐκβάλω, καὶ δὲν δύναμαι.
 Τραγώδησον. Νὰ κλαύσω θέλω, εἰς πικρῶν
 δακρύων βεῖθρα ν' ἀποσβέσω προσπαθῶ
 τὴν καύσαν τὰ σπλάγχνα μου πυρκαϊάν,
 νὰ κλαύσω, νὰ θρηνήσω, καὶ δὲν δύναμαι.
 Τὸν νοῦν μου, ὦ ! κατέκλυσεν ἡ πλήμμυρα
 τῆς δυστυχίας, γέρον, καὶ τὰς φρένας μου
 προβρίζουσ ν' ἀνασπάσῃ εἶνε κίνδυνος
 καὶ νὰ παραφρονήσω. ὦ Μαρία μου !
 ὦ τοῦ πατρός σου μόνη μόνη θησαυρέ !
 εἰς τὴν ἀνθοῦσαν ἄρα ἡλικίαν σου,
 ὅπότ' ἐθάβρουν νόμφην καλλιστέφανον
 νὰ σ' ἴδω εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἔμελλες
 νὰ καταστῆς παρὰ τῶν ! ὦ ! τὴν φοβεράν
 αὐτὴν δοκιμασίαν εἶν' ἀδύνατον
 νὰ ὑπομείνω, ὑψιστε. Θὰ συντριβῶ
 ὑπὸ τὸ βάρος τοῦτο τὸ ὑπέρογκον !

ΡΑΨ. Μὴ ὄλωσ ἀπελπίζου καὶ πρὸς τὸν Θεὸν
 ποσῶς μὴ μεμψιμοίρει, γενναιότατε,
 πικρὸς μὴ σ' εὖρη ἔπειτα μετήμελος.
 Ὁ πάσχων σὺ δὲν εἶσαι μόνος, κ' ἔπειτα
 ἀνιάτος δὲν εἶν' ἡ δυστυχία σου.
 Ὑπάρχει σωτηρίας, Βουτσαρᾶ, ἐλπίς.
 Τὰ πάθη τοῦ πατρός τῆς τ' ἀλλεπάλληλα,
 ἡ ταραχὴ, ὁ φόβος συνεσκότισαν
 τὰς νεαρὰς τῆς φρένας· πλὴν μετ' οὐ πολὺ,

ἐλπίζω, θὰ συνέλθῃ, γενναιότατε.
 Ἐὰν παρατηρήσῃς μετὰ προσοχῆς,
 θὰ ἴδῃς ὅτι ἔρχονται στιγμαὶ τινες,
 ὅποτε εἰς τὸν νοῦν τῆς λογικοῦ ἀκτίς
 ἐξαίφνης διαλάμπει, κ' εἰς τοὺς λόγους τῆς
 ἀσυναρτήτου κατὰ τὸ φαινόμενον,
 εὐρίσκει τις προσέχων τινὰ σύνδεσμον.
 ὦ γέρον, ἄφες, ἄφες τὰς ἀνωφελεῖς
 παραηγορίας. Τὰ οἰκτρὰ παθήματα
 τοῦ Βυζαντίου ψάλε. Ἡ διήγησις
 τῶν ἀλλοτρίων παθημάτων βάλσαμον
 εἰς τὰς πληγὰς τοῦ πάσχοντος εἶν' ἥπιον.

ΔΟΞ.

ΡΑΨΩΙΔΟΣ ᾄδει πρὸς Λύραν.

Ἀνατολαὶ θρηνήσατε καὶ δύσις,
 Ἀπόκρυψον τὸ φέγγος σου, σελήνη,
 Τὸ φῶς σου σβέσον, ἥλιε, κ' ἡ φύσις
 Ὀλόκληρος συθρῶπασον καὶ θρήνει.

Πενθήσατε τῆς γῆς τὰ ἔθνη ὅλης,
 Ἑλλάς μου, σάκκων ἔνδυσαι καὶ θρήνει.
 Ἡλώθη, φεῦ ! τῶν πόλεων ἡ πόλις,
 Καὶ ἀρχούσιν ἐντὸς αὐτῆς Λατίνοι.

ΘΥΓΑΤΗΡ ὁμοίως.

Τοῦ στερεώματος σβέσθητε Λύχνοι,
 Στέναζον, θρήνησον πᾶσα κοιλιάς·
 Πένθημα φόρεσον μαῦρα, Ἑλλάς,
 Οἴμοι ! τῆς δόξης σου νῦν οὐδὲ ἔχνη.

Δάκρυα πύρινα χύσατε, κόραι.
Κλαύσατε, τέκνα, γονεῖς ὄρφανοί.
Λόφοι θρηνεῖτε, δρυμοὶ καὶ βουνοί,
Δούλαι κ' αἰχμάλωτοι στένετε χῶραι ».

(Εἰσέρχεται ἡ Μαρία συνοδευομένη ὑπὸ τῆς τροφῆς καὶ τῆς μητρὸς).

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΟΙ ΠΡΟΛΑΒΟΝΤΕΣ, ΜΑΡΙΑ, ΣΟΦΙΑ καὶ ΒΑΣΙΛΙΚΗ.

ΔΟΞ. Κόρη μου, παῦσον· ἔρχεται ἡ δυστυχής.

ΜΑΡΙΑ ψάλλουσα.

Δάκρυα πύρινα χύσατε, κόραι,
Κλαύσατε, τέκνα, γονεῖς ὄρφανοί.
Λόφοι θρηνεῖτε, δρυμοὶ καὶ βουνοί,
Δούλαι κ' αἰχμάλωτοι στένετε χῶραι.

(Πρὸς τὴν θυγατέρα τοῦ Ραφωδοῦ).

*Ω Θεανὴ μου! τὴν φωνὴν σου ἤκουσα.
Ποῦ τόσας ὥρας, Θεανὴ μου, ἔλειπες;
Σκληρὰ, μ' ἀφήκες μόνην, μόνην κ' ἔφυγες.

ΔΟΞ. Θεὸς μου! ἡ καρδία μου συντρίβεται.
ΣΟΦ. Τῶν παιδικῶν τῆς χρόνων ἡ φαιδρὰ εἰκῶν
τὰς φρένας τῆς κατέχει. (Πρὸς τὴν Μαρίαν)
Κόρη μου καλή,

ἡ Θεανὴ δὲν εἶνε, εἶνε τοῦ καλοῦ
θυγάτηρ τούτου γέροντος, Μαρία μου.

ΜΑΡ. Λοιπὸν θὰ ἔλθῃς, Θεανὴ μου;
ΘΥΓ. (ἰδίᾳ). Πάτερ μου,
δὲν ὑπομένω πλέον.

ΡΑΨ. (ὁμοίως). Κόρη, πρόσεχε.

ΜΑΡ. Λοιπὸν θὰ ἔλθῃς, Θεανὴ;

ΘΥΓ. Ποῦ, φίλη μου;

ΜΑΡ. Δὲν σὲ τὸ εἶπα; ἔξω εἰς τὸν κῆπὸν μας.

ΣΟΦ. Τὸν κῆπον ἐνθυμεῖται, ὅπου ἔπαιζε
μικρὰ πρὸ χρόνων τόσων μὲ τὴν φίλην τῆς.

ΜΑΡ. Λοιπὸν θὰ ἔλθῃς, Θεανὴ μου;

ΘΥΓ. Ἐρχομαι.

ΜΑΡ. *Ω! πόσῃ χαρὰν ἔχω! (πῆρᾷ καὶ τρέχει ἐπιστρέφει).
Ἐλησμόνησα*

τὸ εἶπες, Θεανὴ μου, εἰς τὸν Ἄγγελον;

ΘΥΓ. Δὲν ὑπομένω, πάτερ, πλέον· πάτερ μου
δὲν ὑπομένω. — Δεσποσύνη, πρὸς Θεοῦ
σιώπησον· σπαράττεις τὴν καρδίαν μου.

ΜΑΡ. Νὰ μὴ τὸ εἶπῃς· εἶνε ἀδιάκριτος.

*Ἄν ἔλθῃ, Θεανὴ μου — τὸ φαντάζεσαι
τί ἔχει νὰ μᾶς κάμῃ; ὦ! φαντάσθητι,
ἂν ἔλθῃ. Θὰ χαλάσῃ τοὺς στεφάνους μας,
θὰ ρίψῃ κατὰ γῆς τὰς ἀνθοδέσμας μας,
καὶ θὰ πατήσῃ τ' ἄνθη μὲ τοὺς πόδας του,
θ' ἀρπάσῃ ἐκ τοῦ κόλπου μου καὶ κατὰ γῆς
τὰς χρυσαλλίδας θὰ πατήσῃ. Θεανὴ,
νὰ μὴ τὸ εἶπῃς· μὴ τὸ εἶπῃς, πρόσεχε.*

εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θέλομεν τὸν Ἄγγελον.

Λοιπὸν ἐμπρός.

(Λαμβάνει τὴν θυγατέρα τοῦ Ῥαψ. καὶ τρέχει. Μεταξὺ δὲ τρέχοντα ἐπέχει, καὶ περιστρέφει ἀπενεὶς τοὺς ὀφθαλμούς).

Ἄ ! μὴ μᾶς εἶδε ; πρόσσεχε.

— Τὸ ἔλαπεις πόσον εἶσαι ἀσυλλόγιστη ;

Χωρὶς κλωστήν ποῦ τρέχεις ; Ζήτησε κλωστήν γλήγορα ἀκούεις ;

(Ἡ Θυγάτηρ ἐπιστρέφει ἡ Μαρία τὴν ἐμποδίζει).

Στάσου, Θεανώ,

νά εὔρω τὴν τροφὸν μου. Ἄ, Βασιλική !

Βασιλική, ποῦ εἶσαι ; (Ἐρχεται πρὸς τὸν Δοξαπατρῆν).

Ἄ ! Βασιλική,

ἐγὼ φωνάζω, καὶ σὺ κάμνεις τὴν κωφὴν !

Κλωστήν σὲ εἶπα. ὦ ! δὲν ἀποκρίνεσαι ;

Κλωστήν, σὲ λέγω, θέλω. (Συνέρχεται).

ὦ ! ἀλλοίμονον !

Τί ; ὁ πατήρ μου εἶνε ; Ἄχ ! ὦ πάτερ μου.

(Ρίπτεται εἰς τὰς ἀγκάλας του).

ΔΟΞ. Μαρία μου, τί ἔχεις ;

ΜΑΡ.

Πάτερ, τίποτε.

— Ἐἰς τῶν Σκορπῶν τὸ φρούριον κυμαίνεται ἱπποτικὴ σημαία ;

ΔΟΞ.

Ναί, Μαρία μου.

ΜΑΡ.

Λοιπὸν ὁ Καμπανίτης φεύγει, ἔφυγε ;

ΔΟΞ.

Δὲν ἔφυγεν ἀκόμη, φεύγει αὔριον.

ΜΑΡ.

Λοιπὸν θὰ φύγῃ ; λοιπὸν φεύγει αὔριον ;

Λοιπὸν θὰ φύγῃς ; Τότε φύγε, ὑπαγε. (ψάλλει)

Μὲ ὠχρὸς νεκρανθέμων στεφάνους

Κόραι στέφθητε τῆς Μυτιλήνης,

Καὶ ἀντὶ τοῦ κισσοῦ καὶ ἀντὶ τῆς μυρσίνης —

Ἄλλὰ εἰς μάτην, δὲν μ' ἀρέσει ἔπρεπε (ψάλλει).

Μὲ ὠχρὸς νεκρανθέμων στεφάνους

Κόραι στέφθητε τῆς Ἀραδιάς,

Καὶ ἀντὶ τοῦ κισσοῦ καὶ ἀντὶ —

Ἡ ὁμοιοκαταληξία; — Ἄγγελε,

ἔλθε νὰ μ' εὔρῃς τὴν κατάληξιν αὐτήν,

εἰάν, καθὼς καυχᾶσαι, εἶσαι στιγμοεργὸς

ἐξησκημένος. — Ἄ ! τί ἔγειν ; ἔφυγε

μετὰ τοῦ Καμπανίτου ; Εὔγε, Ἄγγελε !

Ἄφ' οὗ ὁ Καμπανίτης πλέον ἔφυγε,

φύγε καὶ σὺ. Ἀλήθεια ; διὰ παντός

ὁ Καμπανίτης ἔφυγεν ; Ἀλήθεια !

ὁ Γουλιέλμος ἔφυγε διὰ παντός,

ταλαίπωρε Μαρία ! ἀνεπιστρεπτὴ !

Ἀπατεῶνες ἄνδρες ! ἄνδρες ψεύσται ! — Ἄ !

(Καταπίπτει ἐπὶ κλιντήρα λιπόθυμος. Ἀπάντες συντρέχουσιν εἰς βοήθειαν).

ΔΟΞ. Δὲν ὑπομένω πλέον. ὦ ! τὸ τέκνον μου,

τὸ τέκνον μου τὸ μόνον παρεσφρόνησεν !

(Ἐκρήγνυται εἰς δάκρυα καὶ λυγμούς. Ἡ Μαρία συνέρχεται).

ΣΟΦ. Μαρία μου, πῶς εἶσαι ;
 ΜΑΡ. Μητέρα μου, καλά.
 Ἄλλὰ στενοχωροῦμαι. Θέλω καθαρόν
 ἀέρα ν' ἀναπνεύσω ἔξω. Ἄγωμεν.
 Μὲ θλίβει ἡ οἰκία, μὲ στενοχωρεῖ.
 Ἐλθε, Βασιλική μου, ἄς ὑπάγωμεν. (ἔξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ Γ'.

(Ἄσος δασύσιον παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἄλφειοῦ).

ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ μόνος.

Ἴδου ἡ ὄχθ' ἡ σκιερὰ τοῦ Ἄλφειοῦ,
 ἡ φίλη κατοικία τῆς Ἀρτέμιδος.
 Ἐδῶ ἡ νύμφη ἔπαιζεν Ἀρέθουσα,
 ἦν, τὸν πρὸς ταύτην ἔρωτα τοῦ Ἄλφειοῦ
 ἡ Ἄρτεμις μαθοῦσα, κατεδίωξεν
 εἰς Σικελίαν. Πέραν τοῦ Ἀπόλλωνος
 καὶ τῆς ὠραίας Δάφνης ἡ χαρίεσσα
 σκηνὴ τῆς ἐρωμένης τοῦ Ἀπόλλωνος.
 Ὠραία χώρα ! τὰ σκιώδη ἄλση σου,
 οἱ διανθεῖς λειμῶνες καὶ κοιλάδες σου,
 οἱ ποταμοὶ σου κ' αἱ σκιώδεις ὄχθαι των,
 αἰώνιον ἐρώτων ἐνδιαίτημα
 ὑπάρχουσιν, ὑπῆρχον, θὰ ὑπάρχωσιν.
 Ἄλλὰ καὶ σὺ, ὠραία Ἀρκαδία μου,
 καὶ σὺ καὶ σὺ εἰς τὸν ζυγὸν ὑπέκυψας
 τῶν Φράγκων, κ' εἶσαι τώρα δούλη, δούλη, φεῦ !

Παράδοξον ! Οὐδ' ὅπου ὁ Δημιουργὸς
 τὰ δῶρά του ἀφθόνως ἐδαψίλευσε,
 κ' εὐνοίας ἐξαιρέτου κ' ἔρωτος θερμοῦ
 ψηλαφητὰ τὰ δείγματα προσέθηκε, —
 παράδοξον ! οὐδ' εἰς τὸν τόπον τὸν ραιδρόν,
 πρὸς ὃν ἡ Φύσις φιλαρέσκιως μειδιᾷ
 μειδιάμα εὐνοίας χαριέστατον,
 οὐδ' εἰς αὐτὸν ἀσμένως μένεις, ὦ θεὰ
 Ἐλευθερία, οὐδ' αὐτοῦ ἀρέσκεσαι ;
 Καταδεδικασμένοι λοιπὸν εἴμεθα
 νὰ ἔρωμεν κατόπιν σου οἱ ἄθλιοι,
 καὶ φεύγουσαν καὶ γῆν ἐκ γῆς ἀμείδουσαν
 νὰ σὲ ἀκολουθῶμεν ; Ἡ μὴ ἄρα γε
 μετέωρον ὑπάρχεις μόνον φαεινόν,
 πρὸς οὗ τὴν λάμπην πῆν αἰθρίαν παιδικῶς
 ὀρέγομεν τὰς χεῖράς μας ; ἦ, Ἐρινύς,
 τὸν Ἄδην ἔχεις κατοικίαν σταθεράν,
 καὶ Κίρκη λαοπλάνος, εἰς τὰ Τάρταρα
 τὰ ἔθνη σύρεις ; Εἰ δὲ μὴ, ποῦ κατοικεῖς ;
 Ποῦ κατοικεῖς ; Συγγνώμη, ἀγλαόμορφε
 Ἐλευθερία κατοικεῖς εἰς τὰς ψυχὰς
 καὶ τὰς καρδίας τῶν ἀνδρείων πάντοτε.
 Εἰς τῶν Ἑλλήνων καὶ εἰς τῶν Σπαρτιατῶν
 κατώκεις τὰς καρδίας. Τὴν ἀκρόρειαν
 τοῦ Ταυγέτου ὄκεις καὶ τοῦ Παρνασσοῦ,
 ὅπότ' ἐκεῖθεν, δόρ' εἰς χεῖρας πάλλουσα,
 κατέβαινες ἐν δόξῃ ἀπαστρέπτουσα,
 καὶ εἰς τὸν Μαρσθῶνα καὶ τὰς Πλαταιὰς

θεά ὠδήγεις φαινή τοὺς Ἕλληνας.
Ἐκεῖ κατόκεις πάλαι. Τώρα ; Τώρα, φεῦ !
τὰ ἱερά σου ἔδη ἐβεβήλωσεν
ἡ χάνη Ἀνανδρία τῶν σημερινῶν
Ἕλλήνων αἱ καρδίαι διεφθάρσαν,
καὶ εἰς τῶν Θρασυβούλων καὶ Λεωνιδῶν
τὴν γῆν, θεά, δὲν ἔχεις πλέον λάτρεις σου !
Καὶ φεύγεις πλέον, φεύγεις ὅπου αἱ κλειναὶ
τῆς Μνημοσύνης θυγατέρες ἔφυγον.
Ἐλευθερία, ὕπαγε. Τὴν λαλιὰν
τὴν θεσπεσίαν λαλιὰν σου γνώρισον
εἰς τοὺς βαρβάρους, ὦ θεά, τῆς Δύσεως,
τὴν παχυλὴν ὀμίχλην τῶν διάλυσον,
καὶ τὰς ἀκτῖνας τ' οὐρανιαῖς σου φωτὸς
εἰς τὰς ἐσκοτισμένας ῥῖψον χώρας τῶν.
Ἀλλὰ μὴ λησμονήσης τὴν πατρίδα σου.
Μὲ δακρυρέκτους ὀφθαλμοὺς καὶ συναφεῖς
τὰς χεῖρας σ' ἱκετεύω, μὴ διὰ παντὸς
μὴ τὴν Ἑλλάδα λησμονήσης, ὦ θεά.
Τοῦ χρόνου ὅταν τελεσθῇ τὸ πλήρωμα,
ὅπότε τῶν κρίματων τῆς συντελεσθῇ
καὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡ ἐξιλέωσις,
ζυγὸς ὅποτε ἀργαλέος καὶ βαρὺς
τὸν εὐγενῆ τῆς θά πειζῇ τράχηλον,
εἰς τὴν πατρίαν τότε γῆν ἐπίστρεψον,
εἰς τὰς καρδίαις τῶν Ἕλλήνων ἔμπνευσον
τὸ πνεῦμα τῆς ἀνδρίας τῆς πατρώας τῶν
εἰς τῶν ὀρέων τὴν νεφώδη κορυφὴν

ἀνάβα, καὶ τὴν θεσπεσίαν σου κραυγὴν
μὲ τῆς ἔροντῆς τὸν πάταγον συμμιξάσα
περὶ αὐτὴν τοὺς Ἕλληνας συνάγαγε.
Τὸ δίστομόν σου ζῆφος τότε κράδαον
γυμνὸν εἰς χεῖρας, κ' ἐπὶ τοὺς τυράννους τῆς,
Ἐλευθερία, τὴν Ἑλλάδ' ἀνάστησον.
Ναί, μὴ παρίδης, ἀγλαόμορφε θεά,
δουλεύουσαν εἰς τέλος τὴν πατρίδα σου.
(Περιπατεῖ βραδέως. Μετὰ μικρὸν ἀποβλέψας ἔξω).
ᾧ θέαμα φρικῶδες καὶ σπαρακτικόν !
Ἴδου ἡ ἐρωμένη μου ἡ δυστυχεῖς
παράφρων, ὦ Θεέ ! παράφρων ! Κράτησον,
ὦν δύνασαι, τὴν θλίψιν τῆς καρδίας σου,
καὶ μὴ ταχῆς εἰς δάκρυα δόλοκτρης.
Ἴδου λοιπὸν ἡ μόνη σου, θνητὲ, ἐλπίς,
ἐφ' ἧς ὑπερηφάνως ὑπερήφανον
εὐδαιμονίας ἠκοδόμηεις κτίριον,
εἰς κόνιν κατεῆρξή καὶ ἐρείπια !
Ὡς ῥόδον τοῦ Μαίου εὐχρον ἔθαλλεν,
ἄλλ' ἡ σκληρὰ μου Μοῖρα καὶ κακεντρεχῆς
μὲ ὄμμ' ἀπειδὲ δυσμενεῖας πρὸς αὐτό,
καὶ τῆς παραφροσύνης αἴφνης ἡ πνοὴ
τὸ θάλλον κ' εὐχρουν ῥόδον ἀπεμάρανε.
Τῆς καλλονῆς τοιαύτ' ἡ τύχη πάντοτε.
Ἴδέ' ἡ πρὶν ὠραία τῆς Ἀνατολῆς,
ἡ κόρη ἡ μόνη καὶ χαρὰ τοῦ Βουτσαρᾶ,
ὁ ἔσχατος τῆς γενεᾶς αὐτῆς βλαστός,
το χάριμα τῆς μητρὸς, τὸ ἐγκαλλώπισμα

(440)

τῆς Ἀρκαδίας ὄλης, τὸ ἐγκαύχημα
τὸ μόνον τοῦ Μορέως, καὶ ἡ μόνη μου,
ἀλλοίμονον ! ἡ μόν' ἢ μόνη μου ἐλπίς,
τὸ ὄνειρον τοῦ θείου μου τὸ φαεινόν,
τί εἶνε τώρα ; Μηχανὴ αὐτόματος,
φυτὸν καὶ ἄνθος, ἐνωρὶς ἐκμαρανθέν,
ἢ μᾶλλον ἄνθος τεχνητὸν χωρὶς ζωῆν,
ὠραῖον κτίσμα, καλλιμάζμαρος ναός,
ὃν ἡ Θεότης ἡ οἰκοῦσα ἔρημον
ἀφαῖσα ἤδη ἀνεχώρησε, κ' εἰς ὃν
τοῦ Λόγου αἱ ἀκτῖνες δὲν εἰσέρχονται.

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ, ΣΟΦΙΑ καὶ ΘΥΓΑΤΗΡ τοῦ Ῥαψοδοῦ.

ΜΑΡΙΑ συνοδευομένη ὑπὸ τῆς Θυγατρὸς.

ΜΑΡ. Καὶ πῶς λοιπόν, ὦ Ἄγγελε, δὲν ἔφυγες
μετὰ τοῦ Καμπανίτου ; Φύγε, ὕπαγε.
Ἄφ' οὗ ἐκεῖνος ἔφυγε, φύγε καὶ σύ.
Τίς σ' ἐμποδίζει ; Εἶνε ὄλως περιττὸν
ἐδῶ νὰ μένης. Φεύγει, ἔφυγε λοιπόν ; (ὡς πρὸς ἑαυτὴν)
Χωρὶς νὰ μ' εἶπη λέξιν, χωρὶς βλέμμα του
ἐν μόνον ν' ἀποστρέψῃ πρὸς με, κ' ἐν ζῆρὸν
ὕγιανε νὰ μ' εἶπη. (γεγωνός) Φύγε, ὕπαγε.
Ἰγίανε, ὦ Ἄγγελε, ὕγιανε.

ΘΥΓ. Μαρία μου, δὲν εἶν' αὐτὸς ὁ Ἄγγελος.

(441)

ΜΑΡ. Τί λέγεις σύ ; δὲν εἶν' αὐτὸς ὁ Ἄγγελος ;
Ἐάν τυφλῆ, ὡς ὁ πατήρ, δὲν ἔγινες,
ἢ Θεανῶ σὺ εἶσαι, καὶ ὁ Ἄγγελος
αὐτός.

ΘΥΓ. Τί λέγεις ;

ΑΓΓ. Δυστυχῆς !

ΜΑΡ. Ἰγίανε*

μετὰ τοῦ Καμπανίτου πήγαινε καὶ σύ.

Ἰγίανε, ὦ φίλε. (ἐξέρχεται ἡ Μαρ. καὶ ἡ Θυγ.)

ΦΙΛ. (μόνος).

Ἄσυναρτητοί

οἱ λόγοι τῆς* καὶ ὅμως δὲν ἤξεύρω πῶς
ἢ ἀσυναρτησι' αὐτὴ βαθύτερον
τοὺς λόγους τῆς ὡς τόσα ἐγκειρίδια
εἰς τοὺς μυχοὺς ἐμπήγει τῆς καρδίας μου.
« Ἰγίανε, ὦ φίλε » . Τοῦτο βέβαια
δὲν ἔχει σημασίαν τὸ « ὕγιανε »*
καὶ ὅμως δὲν ἤξεύρω πῶς ἐπάγωσε
τὸ αἷμα τῆς καρδίας μου τὸ ἄσχημον
« ὕγιανέ » τῆς τοῦτο. « Φύγε, ὕπαγε
μετὰ τοῦ Καμπανίτου ». Κόρη δυστυχῆς !
ἐγὼ νὰ φύγω ; μυριάκις ἄπαγε !
Πλησίον σου θὰ μένω, φίλη, ἀγρυπνος,
κ' εἰς δάκρυα πλησίον σου θὰ τήκωμαι.

ΜΑΡ. (ἐπιστρέψασα)

Δὲν ἔφυγες ἀκόμη ; Ἐλησμόνησα
νὰ σὲ παρακαλέσω τὴν συνέχειαν
ἐνός σου ἄσματος νὰ μ' εἶπης.

ΦΙΛ. Φίλη μου,
τί ἄσματος ;

ΜΑΡ. Πολλάκις τὸ ἐψάλλομεν
μαζί· εἰν' ἰδικοί σου στίχοι τὴν ἀρχὴν
ἀκόμη μόνον ἐνθυμοῦμαι εἶνε — Ναί :

Μὲ ὠχρούς νεκρανθέμων στεφάνους
Κόραι στέφθητε τῆς Μυτιλήνης,
Καὶ ἀντὶ τοῦ κισσοῦ καὶ ἀντὶ τῆς μυρσίνης —

ΦΙΛ. Ἄ ! τῆς Σάπρωυς τὸ ἄσμα λέγεις ;

ΜΑΡ. Τῆς Σαπρωῦς.
Ποιήτρια, νομίζω, ἦτο ἡ Σαπφώ.
Ἄ ! πόσον ἐπεθύμουν, Ἄγγελε, κ' ἐγὼ
ποιήτρια νὰ ἦμην, μίαν κἀν στιγμὴν,
γαί, μίαν στιγμὴν μόνην. Ψάλε, ψάλε μου
τὸ ἄσμα τοῦτο· εἶνε ὑπερθαύμαστον.
Ἐπὶ ζωῆς μου κάλλιον δὲν ἤκουσα.

ΦΙΛ. Μαρία, ἄφες τ' ἄσματα τὰ θλιβερά.

ΜΑΡ. Ναί, ἐνθυμοῦμαι τώρα. Ἡ ποιήτρια
αὐτὴ ἠγάπα τὸν ὠραῖον Φάωνα.
Ἡ δυστυχὴς ! Κ' ἐκεῖνος τὴν ἐμίσει ! — Ἀῖ !
δὲν τὴν ἐμίσει, Ἄγγελε ; Τοῦλάχιστον
δὲν τὴν ἠγάπα. Ὁ σκληρός ! Ἄλλὰ ποτὲ
ποτέ, νομίζω, δὲν τῆς εἶπε « σ' ἀγαπῶ ».
Ναί, τὴν Σαπφῶ ὁ Φάων δὲν ἠπάτησε
ποτέ. — Τὸ βλέπεις, σὺ Μαρία μου ; — Ποτέ.
Κ' ἐκεῖνη — εἶχεν ἔρωτα ! Ἡ δυστυχὴς !
Ἦοῦτο, εἶχεν ἔρωτα. — Ὡ λίθιναι,

χαλύβδιναι καρδίαι, ἐννοεῖτε σεῖς,
ὦ ἄνδρες, τί θὰ εἶπη ἔρωσ γυναικός ;
— Λοιπὸν δυστυχεστέρα ἐστὶ τῆς Σαπρωῦς,
Μαρία, εἶσαι, ναί, δυστυχεστέρα της.

ΦΙΛ. Ἐρᾶσαι, ὦ Μαρία ; ἔχεις ἔρωτα ;
Λοιπὸν καὶ σὺ, Μαρία, πάσχεις ὡς ἐγώ ;
Ἄ ! εἶνε εἶνε δυνατὸν, ὦ φίλη μου ;

ΜΑΡ. Τί λέγεις ; πάσχεις ; ἔχεις ἔρωτα καὶ σὺ ;
Αὐτὸ δὲ εἶνε τὸ γελοῖον ! Ἐρωτα
ὁ Ἄγγελος ; ἐρᾶται ; Χὰ, χά ! (καγχάζει) Ἀναιδῶς
ὦ Ἄγγελέ μου, ψεύδεσαι. Τὸ αἰσθημα
τοῦ ἔρωτος, τὸ ἄθος τοῦτο τὸ ἀβρὸν
εἰς τὰς καρδίας δὲν βλαστάνει τῶν ἀνδρῶν
τὰς ἐσθαρμένας. Εἰς καρδίαν ἄσπιλον
παρθένου θέλει νὰ φυῆ νεανίδος,
καὶ θέλει μὲ δακρύων δρόσον νὰ τραφῆ.
Εἶσαι ἀνὴρ, ὦ Ἄγγελε· δὲν ἀγαπᾶς.
Νὰ ἀγαπήσῃ ὁ ἀνὴρ ἀδύνατον.

ΦΙΛ. Ἀδύνατον δὲν εἶνε· σὲ ὀραίζομαι.
Ἄν εἰς τὸν κόσμον ὄλον εἶν' ἀδύνατον,
εἰς ἐμέ ὄχι ! Ἀγαπῶ, ναί, ἀγαπῶ.
Ἰμνύω εἰς τοῦ ἔρωτός μου τ' ὄνομα,
Μαρία, ἀγαπῶ. (γρονυπετεῖ) Ναί, μὰ τὰ δάκρυα,
μὲ ἔσα ταύτην τὴν στιγμὴν τοὺς πόδας σου,
Μαρία, βρέχω, ἀγαπῶ — σὲ ἀγαπῶ.

ΜΑΡ. Τί εἶπες ; πῶς ; τί εἶπες, τί ; μὲ ἀγαπᾶς ;
(Μένει ἐπὶ μικρὸν σύνουος· προσβλέπει ἔπειτα ἀτενῶς τὸν Ἄγγελον· καὶ μετὰ μικρὸν σπογγίσασα τὸ μέτωπόν της, ἐξακολουθεῖ.

— Καὶ, σ' ἐνοῶ, τὸ ἐλέπω· ναί, μὲ ἀγαπᾷς
τὸ ἐλέπω, μ' ἀγαπᾷς. Πλὴν δυστυχία μου!
πλὴν δυστυχία καὶ εἰς σέ, ὦ Ἄγγελε!
Ἐγέρθητι, ὦ φίλε. (τὸν ἐγείρει). Εἶμαι δυστυχής
καὶ εἶσαι — εἶσαι δυστυχής. Σ' εὐχαριστῶ.
σ' εὐγνωμονῶ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας μου.
Ἰγίαινε. ὦ! διατί τῶν λόγων σου
ἢ οὐρανια δρόσος ἐνωρίτερον
εἰς τῆς καρδίας μου τὸ πῦρ δὲν ἔπιπτε!
Ναί, ἴσως ἴσως ἐνωρίτερον εἶν . . .
Ἄντι νὰ σβέσῃ τώρα τὴν πυρκαϊάν,
φεῦ! τὴν ἀναξέριπίζει βιαιότερον.
Σ' εὐγνωμονῶ, ὦ φίλε μου. Ἰγίαινε.
Τὸ ἄσμα τῆς Σαπφουῆς νὰ μάθω ἤθελον,
κ' ἐπόθουν νὰ σ' ἀκούσω τοῦτο ψάλλοντα.
Ὡς ἡ Σαπφῶ θρηνηῦσα κ' ἐγὼ ἤθελον
νὰ σβέσω τὰς ἡμέρας μου τὰς δυστυχεῖς·
πλὴν τοῦ λοιποῦ νὰ σὲ ἀκούσω ψάλλοντα
δὲν δύναμαι δὲν δύναμαι. Ἄρατος
μακρὰν σου μ' ἔλκει δύναμις. Ἰγίαινε,
Ἰγίαινε, ὦ φίλε. (φεύγει).

ΦΙΛ.

Δυστυχία μου!

Ποῦ μόνη τρέχει; Πρόσεχε, ὦ Ἄγγελε. (ξέιρχεται).

ΣΚΗΝΗ Ε΄.

(Οἴκτια Δοξαπατρῆ).

ΔΟΞΑΠΑΤΡΗΣ, ΣΟΦΙΑ, ΡΑΨΩΙΔΟΣ, ΘΥΓΑΤΗΡ.

ΘΥΓ. (ἰδίᾳ πρὸς τὸν Ῥαψωδόν).

Σὲ λέγω ὅτι εἶνε ἀπαράλλακτος·
τὸν εἶδα καὶ τὸν ἐνθυμήθην κάλλιστα.

ΡΑΨ. (ὁμοίως).

Τῆς κεφαλῆς σου αἰωνίως χίμαιραι!
Τὸν ἀδελφόν σου πανταχοῦ καὶ πάντοτε
φαντάζεσαι πῶς βλέπεις. Ἄφες, κόρη μου,
τὰς πλάνας τὰς συχνάς τῆς φαντασίας σου·
τὸ ὄνομά του πλέον μὴ μ' ἀνάφερε.
Ὅσακις τὸ προσφέρεις, μὲ φαρμακερὸν
σμιλῶν ἀναξέεις τῆς καρδίας μου
τὰ μὴ ἐπουλωμένα ἔτι τραύματα. (Εἰσέρχεται ἡ

ΜΑΡΙΑ συνοδευομένη ὑπὸ τῆς Βασιλικῆς. Φέρει στεφάνους νεκρανθέμων καὶ ἄλλα ἄνθη καὶ ψάλλει·)

Μὲ ὠχροῦς νεκρανθέμων στεφάνους
Κόραι στέσθητε τῆς Μυτιλήνης,
Καὶ ἀντὶ τοῦ κισσοῦ καὶ ἀντὶ τῆς μυρσίνης
Νεκρανθέμων ἐπάνω στεφάνους
Τῆς ἐσχάτης τῆς ῥίψατε κλίνης.

Τῆς Λευκάδος ποτὲ τὸ μοιραῖον
Ἄκρωτήριον κόρη λευχείμων
Παρετήρει ἀπὸ τῶν ἐρήμων
Καὶ δυσβάτων τῆς νήσου ὀρέων
Μὲ δακρῦδρεκτον ὄμμα ἢ τλήμων.

Εἰς τὴν κόμην τῆς στέφου ἐφόρει
 Ἡ νεῆνις αὐτὴ νεκρανθέμων.
 Μὲ τὴν κόμην ὑπὸ τῶν ἀνέμων
 Δελυμένην ἀφῆκε τὰ ὄρη,
 Καὶ μὲ βῆμα κατήργετο τρέμον.

ΔΟΞ. Μαρία, παῦσον παῦσον, ἂν μὲ ἀγαπᾷς·
 τὸ στήθος μου σπαράττει μὲ τοὺς λόγους σου.

ΜΑΡ. Δὲν ἐξέφραζε τ' ἄφωνον βλέμμα
 Τῆς παθένου ἀκμάζοντα πόνον
 Τῆς καρδίας. Ἐν δάκρυ τῆς μόνου
 Φαεινὸν, καταπίπτον ἡρέμα,
 Ἦτο δεῖγμα κρυφῶν παραπόνων·

Εἰς τὴν χεῖρά τῆς λύραν ἐκράτει.
 Εἰς τὸ κύμα τὴν λύραν τῆς ρίπτει.
 Πρὸς τὸ κύμα τὸ σῶμά τῆς κύπτει.
 Μὲ τὰς χεῖρας τὴν ὄψιν τῆς φράττει,
 « Κύμα, δέξαι με », λέγει, καὶ πίπτει.

Ἡ ἀθλία εὐθὺς κατεπόθη
 Εἰς τὰ κύματα. Φλοῖσθος προσκαίρωσ
 Εἰς ἐκεῖνο ἠκούσθη τὸ μέρος,
 Κ' οἱ θερμοὶ τῆς ἐσθέσθησαν πόθοι
 Καὶ μ' αὐτοὺς συνεσθέσθη ὁ ἔρωσ.

ΔΟΞ. Μαρία, πᾶσον πλέον παῦσον !
 ΣΟΦ. Κόρη μου,

Ὡ κόρη μου Μαρία, τὴν μητέρα σου
 λυπήθητι, τοὺς στεναγμούς τῆς ἄκουσον·
 ἰδὲ τὰ δάκρυά μου κ' εὐσπλαγχνίσθητι.

ΜΑΡ. Μὲ ὄχρους νεκρανθέμων στεφάνουσ
 Κόραι στέφθητε τῆς Μυτιλήνης,
 Καὶ ἀντὶ τοῦ κισσοῦ καὶ ἀντὶ τῆς μυρσίνης
 Νεκρανθέμων ἐπάνω στεφάνουσ
 Τῆς ἐσχάτης τῆς ρίψατε κλίνης.

(Θεῖτε στέφανον νεκρανθέμων ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆς μητρὸς καὶ
 τοῦ πατρὸς. Πρὸς τὴν θυγατέρα τοῦ Ῥαφιδάου).

Ἰδοὺ τὰ ἴα ταῦτα εἰς τὸν Ἄγγελον,
 Ὡ Θεανῶ, νὰ δώσης εἰς ἐνθύμησιν.
 Ἰδοὺ εἰς σὲ μυρσίνης στάκτην, φίλη μου,
 καὶ λευκορρόδων καλλιχροῶν στέφανον.
 Δευκὴ, ἀθῶα ὡς αὐτὸς ὁ στέφανουσ
 τῶν λευκορρόδων ν' ἀπομείνης, Θεανῶ.

(Κύπτουσα πρὸς τὸ οὖσ, καὶ ἰδίᾳ πρὸς αὐτήν).

Εἰς τὸ ἀθῶον εἶθε στήθος σου ποτὲ
 μηδὲ ἀκτίσ τοῦ ψυχροσθέρου ἔρωτουσ
 νὰ μὴ εἰσέλθῃ ἦ, ἂν παρὰ πᾶσάν σου
 εἰσφρήσῃ προσδοκίαν, ν' ἀπανθρακωθῇ
 ὁ ἔρωσ σου εἰς στάκτην, Θεανῶ, καθὼσ
 τὰ φύλλα τῆς μυρσίνης ταῦτα. (γεγωνός) Δὸσ
 τὸν ἀσπασμόν μου τοῦτον εἰς τὸν Ἄγγελον.

(ἀσπάζεται τὴν Θεανῶ).

Μὴ λησμονήσης. (Πρὸς ἑαυτήν). Διατί τῶν λόγων σου

ἢ οὐρανία δρόσος ἐνωρίτερον
 εἰς τῆς καρδίας μου τὸ πῦρ δὲν ἔπιπτε ;
 Φεῦ ! ἴσως ἴσως ἐνωρίτερον εἶν . . .
 Ἄντι νὰ σβέσῃ τώρα τὴν πυρκαϊάν,
 φεῦ ! τὴν ἀναβρίπτει βιαιότερον !

(Ἀσπάζεται τὸν Δοξαπατρῆν καὶ τὴν Σοφίαν, καὶ ἐξέρχεται μετὰ
 τῆς Βασιλικῆς ψάλλουσα :)

Μὲ ὠχρὸς νεκρανθέμων στεφάνους
 Κόραι στέσθητε τῆς Μυτιλήνης,
 Καὶ ἀντὶ τοῦ κισσοῦ καὶ ἀντὶ τῆς μυρσίνης
 Νεκρανθέμων ἐπάνω στεφάνους
 Τῆς ἐσχάτης τῆς βίψατε κλίνης.

ΔΟΞ. ὦ ! νὰ παραρρήσω εἶνε κίνδυνος
 κ' ἐγὼ, Σοφία. Ναι, εἶνε ἀδύνατον
 νὰ μὴ παραρρήσω τέλος καὶ ἐγώ.
 Θεέ μου ! εἰς τὰ ὦτά μου εἶν' ἔναυλοι
 οἱ λόγοι τῆς ἀκόμη οἱ παράφρονες.
 Ὅλοτελῶς δὲν ἦσαν πλὴν παράφρονες,
 ὄλοτελῶς δὲν ἦσαν ἀσυναρτήτοι.
 Ἐντὸς αὐτῆς τῆς ἀσυναρτησίας τῶν
 καὶ τῆς παραφροσύνης ἦτο νόημα
 φορικῶδες, φοβερὸν καὶ ἀκατάληπτον.
 Ἀπαίσια φοβοῦμαι. Παντοδύναμε,
 σὺ ἔλεως γενοῦ μοι. (Εἰσέρχεται εἰς ἀξιοματικός)

ΑΞΙΩΜ. Γενναϊότατε,
 ὁ Καμπανίτης μὲ τὴν συνοδίαν του

παρακαλεῖ νὰ ἔλθ' εἰς τὴν οἰκίαν σας.
 ΔΟΞ. Τοὺς δέχομαι προθύμως. (Ὁ ἀξίωμ. τοὺς προσκαλεῖ).

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

ΟΙ ΠΡΟΔΑΒΟΝΤΕΣ, ΚΑΜΠΑΝΙΤΗΣ, ΒΙΛΛΑΡΔΟΥΙΝΟΣ,
 ΙΠΠΟΤΑΙ διάφοροι.

ΔΟΞ. Ὑψηλότατε
 καὶ οἱ λοιποὶ ἱππῶται, καλῶς ἤλθετε.
 Βιλλαρδουῖνε φίλε, καλῶς ἤλθετε.
 Τὴν καλλοσύνην ταύτην, σὰς παρακαλῶ,
 καὶ τὴν τιμὴν αὐτὴν ;

ΒΙΛ. Ὁ Ὑψηλότατος
 θὰ εἴπη τώρα πρὸς ὑμᾶς τὸ αἴτιον.

(Ὁ Καμπανίτης προχωρήσας εἰς τὰ ἐξώτατα τοῦ προσκηνίου
 κατὰ τὴν συνδι' αὐξίν τοῦ Βιλλαρδουῖνου καὶ τοῦ Δοξαπατρῆ
 κατ' ἰδίαν. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τούτων εἰσέρχεται μηχανικῶς
 εἰς τὴν σκηνὴν σύννους καὶ τεθλιμμένος ὁ Φιλανθρωπινός).

ΚΑΜ. Δὲν εἶν' ἐδῶ ἐκείνη. Σὲ εὐχαριστῶ
 ἀπὸ ψυχῆς, Θεέ μου. (Πρὸς τὸν Δοξ.π.) Γενναϊότατε,
 ἐμάθετε βεβαίως πῶς ἀπέθανεν
 ὁ μακαρίτης ἀδελφός μου πρὸ μικροῦ
 τῆς Καμπανίας κόμης καὶ πῶς οἴκαδε
 ἀνακληθεῖς θ' ἀπέλθω.

ΔΟΞ. Ὑψηλότατε,
 τὴν εἶδησιν τὴν θλιβεράν ἠκούσαμεν

μέ θλιψίν τῆς καρδίας μας καὶ οἶκαδε
ὅτι ἀνακληθέντες ἐπιστρέφεται.

ΚΑΜ. Ἴδου ὁ Γοδεφρείδος πρωτοστάτωρ μου
Βιλλαρδουίνος, ὃν εἰς τὴν εὐμένειαν
τῆς γενναιότητός σας συνιστῶ στενῶς.
Τὸν Γοδεφρείδον τοποτηρητὴν τῆς γῆς
ἀπάσης τοῦ Μορέως, ἣν κατέκτησα,
διώρισα ἐνταῦθα μέχρις οὗ ἐντός
ἐνιαυτοῦ διάδοχόν μου συγγενῆ
ἐδῶ ἐκπέμψω. Μεθ' ἐν ἔτος ὁμως ἂν
δὲν παρουσιασθῆ τις ἔμπροσθέν σας ὡς
διάδοχος ἐμοῦ, ἢ γενναιότης του
αὐθέντης τοῦ Μορέως τότε γίνεται.
Ἐλπίζω μὲ τὸν νέον, Γενναιότατε,
αὐθέντην τοῦ Μορέως ὅτι μέλλετε
νὰ εὐχαριστηθῆτε. Σᾶς ἐπεύχομαι
εἰρήνην, εὐτυχίαν καὶ ὁμόνοιαν.
Τὰ ταπεινά μου δέξασθε σεβάσματα,
Κυρία μου. Κυρία, σᾶς παρακαλῶ,
εἰς τὴν ἀποῦσαν δυστυχῶς, τὴν εὐγενῆ
εἰπέτε δεσποσύνην σας τὰ παρ' ἐμοῦ
μέχρις ἐδάφους ταπεινά σεβάσματα.
Κυρία, γενναιότατε καὶ οἱ λοιποὶ
τὰ ταπεινά τοῦ δούλου σας σεβάσματα.

(Ἀκούονται ἔξωθεν ὀλοφυρόμενοι ὁ Δαιμονογιάννης καὶ ἡ Βασι-
λική. Ἄπαντες στρέφουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν θύραν. Χω-
ρικοί Ἀρχάδες φέρουσι ἐπὶ φορείου νεκρὰν τὴν Μαρίαν. Ἡ
Σοφία τρέχει πρὸς τὸ θέαμα, βλέπει τὴν Μαρίαν, βᾶλλει

κραυγὴν γοερὰν, καὶ καταπίπτει λιπιδύμος. Ἄπαντες
μένουσιν ἐκστατικοὶ καὶ περιλυτοί).

ΔΟΞ. Ἡ κόρη μου ; — Μαρία μου ! Ὁ κόρη μου
Μαρία ! (δραμὸν βίπτεται περὶ τὸν νεκρὸν τῆς Μαρίας
μετὰ λυγμῶν. Οἱ περὶ αὐτὸν ἀξιωματικοὶ ἐγείρουσιν ἔπειτα αὐτὸν
ἐκεῖθεν. Ὁ Καμπανίτης τρέχει πρὸς τὸν νεκρὸν, συνάπτει πα-
ριαλγῆς καὶ ἀπαλπὸς τὰς χεῖρας, καὶ προελθὼν εἰς τὰ ἐξώ-
τατα τοῦ προαγγίου κατ' ἴδιον).

ΚΑΜ. Συμφορά μου ! Δυστυχία μου !

ΑΡΚΑΣ. Δοξαπατρή, αὐθέντα γενναιότατε,
τὴν δυστυχῆ σας θυγατέρα εὑρομεν
νεκρὰν παρὰ τὸν Ἀλφειὸν ἡμεῖς οἱ τρεῖς.
Ἐν ᾧ εἰς τοὺς ἀγρούς μας εἰργαζόμεθα,
μακρῶθεν εἰς μας εἶδεν αἴφνης πρᾶγμα τι
λευκὸν ἐπὶ τῆς ἄμμου. Ὅλοι τρέχομεν
εὐθὺς ἐκεῖ, καὶ δυστυχῶς εὑρίσκομεν
πνιγεῖσαν ἤδη πρὸ πολλοῦ τὴν κόρην σας.

ΔΟΞ. (πρὸς τὴν Βασιλικήν).

Καὶ σὺ ἀχρεῖτον σκεῦος, σὺ, ᾧ κἄθαρμα,
πῶς μόνην τὴν ἀφῆκες ;

ΒΑΣ. Γενναιότατε,

στιγμὴν μοι δότε μίαν ἀχροάσεως.
Ἡ μακαρίτις μ' εἶπε, καθὼς πάντοτε,
ὅτι στενοχωρεῖται κ' εἰς περίπατον
πρὸς τὸν λευμῶνα τὸν συνήθ' ὑπήγαμεν.
Ἐν ᾧ περιεπάτει ἡσυχος, εὐθὺς
μ' ἀφῆκεν αἴφνης κ' ἔδραμε. — « Μαρία μου,

Μαρία μου », κραυγάζω ἢ ταλαίπωρος.
 Εἰς μάτην δὲν μ' ἀκούει. Τρέχω ἢ πτωχή.
 Εἰς μάτην ἦτο ἤδη εἰς τοῦ ποταμοῦ
 τὴν ὄχθην. Τρέχω ἔλεγε τὸ ἄσμά της
 τὸ λυπηρὸν ἐκεῖνο. Τρέχω βήματα
 ἀπέχω μὸλις δέκα. Δυστυχία μου !
 εἰς τὸν βαθύζυρον ποταμὸν ἢ δυστυχῆς
 ἐξαίφνης ἐκηρμίσθη κατακέφαλα.
 Τὴν ὄχθην φθάνω κύπτω εἰς τὸν ποταμὸν
 τὴν βλέπω πρὸς τὸ κύμ' ἀντιπαλαίουσαν
 « Μαρία, κράζω, κόρη, κράζω, δυστυχῆς ! »
 Ἐκεῖνη ἐμελῶδει ἔτι τ' ἄσμά της.
 « Βοήθειαν, φωνάζω, τότε, δράμετε ! »
 Κανεὶς δὲν ἦλθε. « Γουλιέλμε, ἤθελες
 νεκρὰν νὰ μ' ἴδης ἴδε με λοιπὸν νεκρὰν ! »
 Τὰς λέξεις μόνον ταύτας τέλος ἤκουσα
 καὶ δὲν τὴν εἶδα πλέον, δὲν τὴν ἤκουσα.

ΔΟΞ.

Τί ἔλεγε ; Θεέ μου !

ΒΑΣ.

Γενναϊότατε,

καὶ οἱ λοιποὶ, ἀκούσατε. Ἡ δυστυχῆς
 ἡγάπα τὸν Αὐθέντην τοῦ Μορέως.

ΔΟΞ.

Θεέ ; Τὸν Καμπανίτην ; ἢ Μαρία μου ;

ΒΑΣ.

Τὸν Γουλιέλμον Καμπανίτην, ἢ Μαρία, ναί.
 Ἀκούσατε. Τῆς δυστυχῆς νεάνιδος
 ὁ ἔρωσ ἦτο πάθος βίαιον, σφοδρὸν.
 Ἠγάπα καὶ — ἡγάπα ὅσον δύναται
 νὰ ἀγαπήσῃ κόρη εἰς τὴν γῆν αὐτήν.

Ὁ Καμπανίτης τὴν ἡγάπα — ἔλεγε
 πρὸς τὴν νεάνιδαν. — Καὶ ἔσπερον ἤγγιστο
 καὶ εὐκαίρως εἰς τὸ πάθος τοῦ βίαιου.
 Ὁ Καμπανίτης λίπετ' εἰς ἔρωσ τοῦ,
 καὶ ἐπιστρέφει σπεῖδ' εἰς τὴν πατρίδα σου,
 εἶθε τὸ μέλι δὲ εἰς τὴν ἄβυλον
 καρδιωδέρου πάθους ἔχρειν ἴον.

Πρὸς τὸν αὐθέντην ἀποστέλλομαι ἐγώ.
 « Αὐθέντα μου, τὸ γόνυ λέγω κάμπτουσα,
 αὐθέντ', ἀθάνα οἰκταῖρον νεάνιδα,
 διὰ τὸν ἔρωτά σου κινδυνεύουσαν ».

Προῦς ὁ Καμπανίτης δὲν παράττεται
 χωρὶς νὰ μ' εἶπῃ λέξιν μὲ ἀπέπεμφεν.
 Ἐπιτεῦθεν ἢ δεινὴ τῆς μακαριότητος
 παραφροσύνη, καὶ ἐπιτεῦθεν ὁ φοικτὸς
 καὶ τραγικὸς τῆς κόρης οὗτος θάνατος.

ΔΟΞ.

Ὡ λύσσα ! Εἶμαι ἀυπλος, αἰχμηλάωτος
 καὶ ἠττημένος ! Δότε μοι ἐν φάσγανον,
 ἐν ὄπλον, σπάθην, ξίφος, λόγχην, σίδηρον !

Ἐν φάσγανον τίς ἔχει νὰ μὲ δώσῃ, τίς ;
 Τὰ πάντα, τὴν ζωὴν μου εἰς ἀντάλλαγμα
 ἐνὸς φασγάνου δίδω. Ὡ ἐκδίκησις,
 ὦ δίψα καὶ ὦ λύσσα ἐκδικήσεως
 — ματαΐα ! — Εἶμαι τίγρις δίχως ὄνυχας,
 δίχως ὀδόντας ! — Δότε μοι ἐν φάσγανον,
 νὰ τὸ βυθίσω εἰς τὰ σπλάγγνα τοῦ ληστοῦ,
 ὅστις τὸν θησαυρὸν μου, τὸ κειμήλιον
 τὸ τιμαλφίς μου ἔθραυσε, τοῦ τέρατος

τοῦ θηριώδους τούτου τῆς διαφθορᾶς,
τοῦ μικροῦ κακούργου, εἰς τὸ βράθρον
τῆς ἀπωλείας ὅστις κατεκρήμνισε
τὸ τέκνον μου τὸ μόνον, τὴν Μαρίαν μου ! (διακό-
πτεται ὑπὸ τῶν λυγμῶν, καὶ εἵπτεται ἐκθύμως περὶ τὸν νεκρὸν
τῆς Μαρίας.

ΦΙΑ. (διασχίσας τὸ πλῆθος καὶ προσελθὼν εἰς τὸ μέσον τῆς σκηπῆς)
Κανεὶς λοιπὸν ἐκδικητὴς τοῦ θύματος
τοῦ δυστυχῆς δὲν εἶνε ; δὲν εὕρισκεται ; !
Φρικώδης συμφορὰ μου ! δυστυχία μου !

ΔΟΞ. (ὅστις πάντοτε θέλει νὰ ὀρμήσῃ κατὰ τοῦ Καμπανίτου, ἀλλ'
ἐμποδίζεται ὑπὸ τῶν ἵπποτων, ἀκούσας τὴν φωνὴν τοῦ Φιλαν-
θρωπίνου ὀρμᾶ πρὸς αὐτὸν, ἀλλὰ ἐμποδίζεται ὑπὸ τῶν περὶ
αὐτὸν ἵπποτων).

Τὸ ξίφος σου, υἱέ μου, δὸς τὸ ξίφος σου,
ἢ ἔμπηξον εἰς τὴν καρδίαν σὺ αὐτὸ
τοῦ Καμπανίτου !

ΦΙΑ. Δυστυχῆ Δοξαπατρῆ,
δὲν δύναμαι ! Ποία φρικώδης τύχη μου ! —

(Πρὸς τὸν Καμπανίτην).

᾽Ω τέρας, ὦ θηρίον ἀνθρωπόμορφον !

ΒΙΑ. Ἐντὸς τοῦ ἔρκου τῶν ὀδόντων σου εὐθύς
τὴν γλώσσάν σου περίστειλον, αὐθάδη, ἢ ... (οἱ ἵπ-
πόται περικυκλοῦσι τὸν Φιλανθρωπινόν).

ΚΑΜ. Βιλλαρδουῖνε, σίγα — (Πρὸς τοὺς ἵππ.) Ἦσυχάσατε !

ΦΙΑ. Θηρίον, ἢ κακούργος εἰμαρμένη μου,
μοῦ ἔδεσε τὰς χεῖρας καὶ δὲν δύναμαι
(ἐκπαῖ τὸ ξίφος αὐτοῦ)

τὴν θηριώδη σου καρδίαν μὲ αὐτὸ
τὸ ξίφος διελάσας, τὸ δυσῶδες σου
νὰ χύσω αἷμα κατὰ γῆς. Ὁ μισητὸς,
ὁ βδελυκτὸς σὺ εἶσαι εὐεργέτης μου.

(εἵπτεται κατὰ γῆς τὸ ξίφος, ὅπερ ἀρπάζουσιν οἱ ἵππόται)

᾽Ω, εὐεργέτης ! Δις μὲ ἠλευθέρωσας,
τὴν μισητὴν ζωὴν μου δις μ' ἐχάρισας.

(ἔρχεται πρὸς τὸν νεκρὸν τῆς Μαρίας)

Ἄλλὰ τὴν μισητὴν μου, τὴν ἀφόρητον
ζωὴν μου ταύτην, ὄρφανὸς καὶ ἀπατρις,
εἰς χώραν δούλην, Φράγκων δουλοπάροικος,
νὰ ζήσω πλέον μὴ δυνάμενος, ἀφ' οὗ
ἐσβέσθης, ἄστρον φαεινὸν τοῦ βίου μου,
ὦ φίλη ἐρωμένη, ὦ Μαρία μου !
ἰδοὺ πῶς καταστρέφω. Δέξαι με νεκρόν.

(Ἐμπήγει παράφορος εἰς τὸ στήθος του ἐγγειρίδιον, ὅπερ ἔσφυρῆν
ἐκ τῆς ζώνης του, καὶ πίπτει νεκρὸς παρὰ τοὺς πόδας τῆς
Μαρίας. Οἱ ἵππόται ἀναλαμβάνουσι τὸ ἐγγειρίδιον).

ΔΟΞ. Παράφορον, στάσου. Στάσου, Φιλανθρωπινέ !

᾽Ω Ἄγγελέ μου, ἔγκλημα !

ΡΑΨ. Ὁ Ἄγγελος ;

Πῶς εἶπες τ' ὄνομά του ; Φιλανθρωπινός ;

ΘΙΓ. (ἐκραγεῖσα εἰς δάκρυα καὶ ὀλοφυρμούς).

Ἐκεῖνος εἶνε, πάτερ μου, ὁ Ἄγγελος !

᾽Ω ἀδελφέ μου, ἀδελφέ μου Ἄγγελε !

ΡΑΨ. Υἱέ μου, ὦ υἱέ μου μόνε Ἄγγελε !

Ὁ δυστυχὴς πατήρ σου εἶμαι, τέκνον μου !

ΔΟΞ. Τίς εἶσαι, γέρον, σύ ; Πῶς ὀνομάζεσαι ;

ΡΑΨ. Ὁ Δῆμος εἶμαι Φιλανθρωπινός ἐγώ !

ΔΟΞ. Ὁ δυστυχῆς μου φίλος ; Ὡ πύχη φρικτή !

ΘΥΓ. Δὲν με ἀκούεις, ἀδελφέ μου ;

ΦΙΛ. (Ψυχομαχῶν). Θεανώ,

ὦ γλυκυτάτη ἀδελφὴ μου ! Πάτερ μου,
συγχώρησόν με, πάτερ. Ἀποθνήσκω, ἄ !

ΔΟΞ. Κατηραμένη, ἀπυσφράς ἡμέρ', ἀνάθεμα !

(Πρὸς τὸν Καμπαίτην)

Τὰ τρήπαιά σου, Καμπαίτη, θαύμασον.

Ὅμνῶ εἰς τ' ἀθῶα ταῦτα θύματα

πρὸς τὴν φυλὴν τῶν Φράγκων μῖσος ἄσπονδον.

Αἰώνιον ὁμνῶ μῖσος, βάρβαρε,

πρὸς τὴν φυλὴν σου. Ἄγωμεν. Ἐκδίησις ! (Ἐξέρχ.).

(Καταπεταννύεται ἡ αὐλαία).